

Revista ECONOMICA

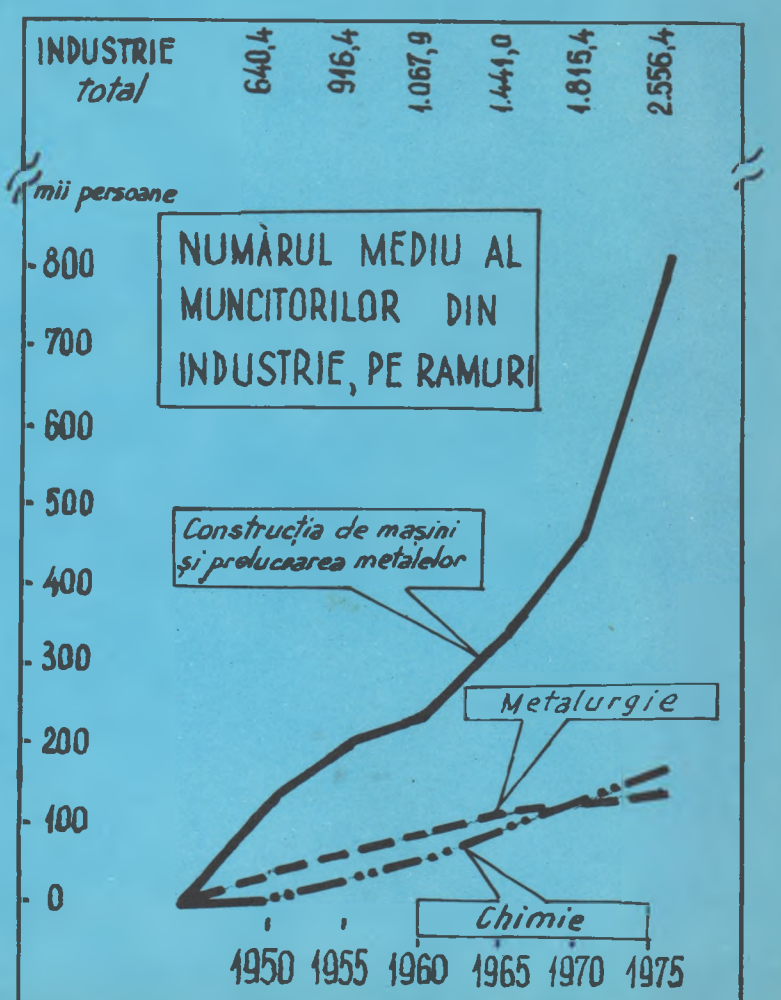
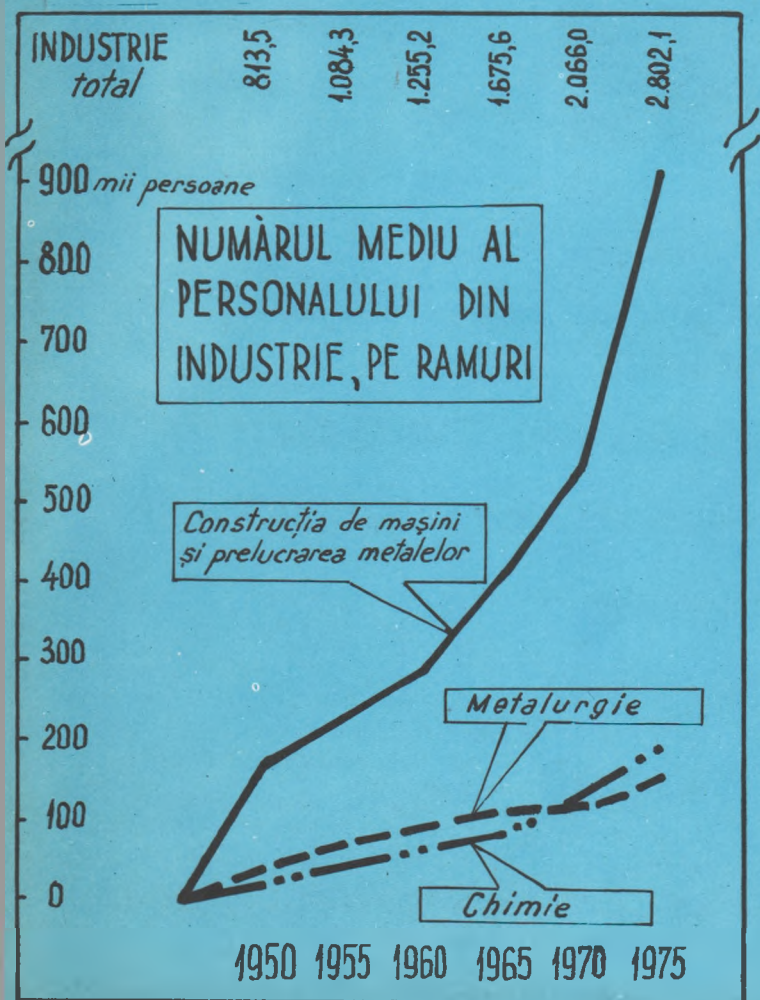
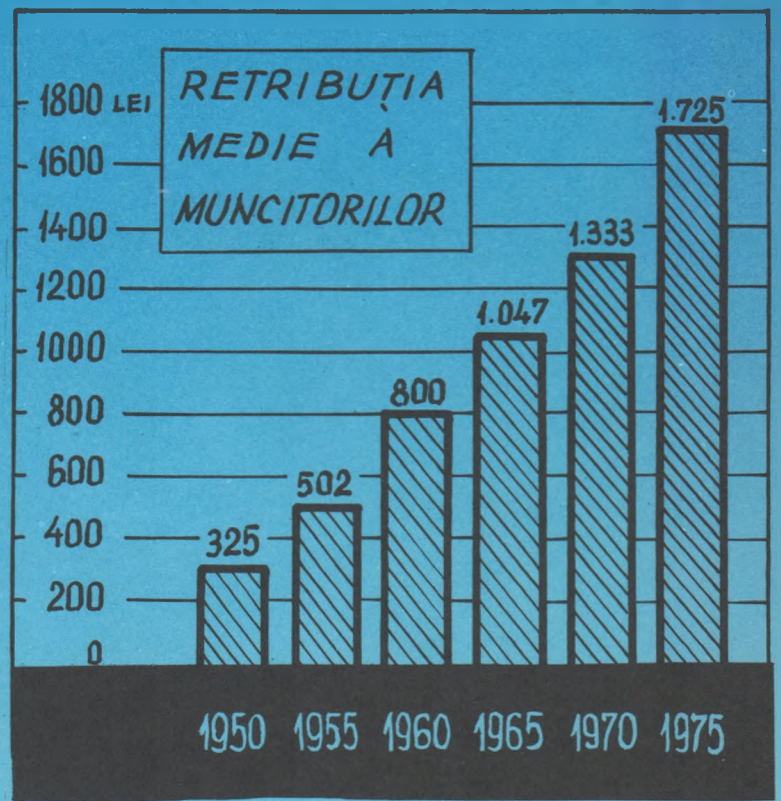
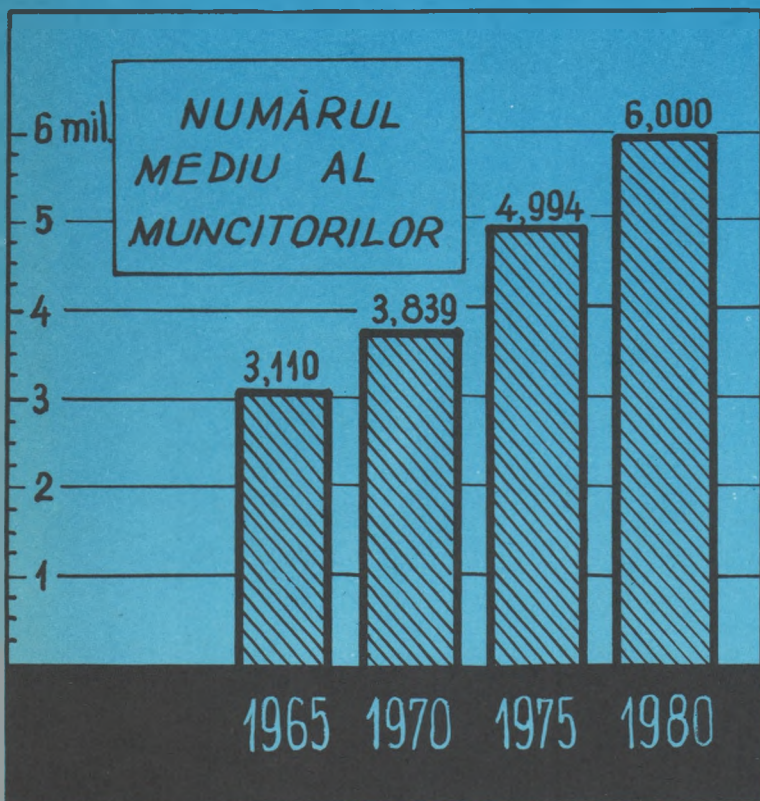
CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

în actualitate măsuri ferme pentru
traducerea în viață a hotărîrilor Plenarei
C.C. al P.C.R.

creșterea eficienței activității economice
exigente ale cincinalului revoluției tehnico-
științifice
pregătirea temeinică a planului pe 1978

congresul consiliilor oamenilor muncii

MUTAȚII ÎN DIMENSIUNILE ȘI STRUCTURA CLASEI MUNCITOARE

DIN PARTEA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN, A CONSILIULUI DE STAT, A CONSILIULUI DE MINIȘTRI

Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri ale Republicii Socialiste România anunță cu profundă durere încetarea din viață, în seara zilei de 4 iulie, după o lungă și grea suferință, a tovarășei Alexandra Ceaușescu, mama secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Tovarășa Alexandra Ceaușescu s-a născut în comuna Scornicești, județul Olt, în septembrie 1889, într-o familie de țărani săraci. Cunoșcând lipsuri și suferințe, Alexandra Ceaușescu înfruntă cu dârzenie și demnitate, în anii regimului burghezo-moșieresc, încercările vieții, muncind din greu, alături de soțul său, Andruța Ceaușescu, pentru existența familiei, a celor zece copii, pe care îi crește și îi educă cu dragoste și dăruire.

Alexandra Ceaușescu înfruntă cu curaj și neînfricare presiunile aparatului represiv al regimului burghezo-moșieresc pentru activitatea revoluționară a fiului său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, nutrinde încrederea în cauza dreaptă a celor mulți și obidiți. A fost

un exemplu de mamă care și-a închinat întreaga energie formării copiilor săi în cultul cinstei și adevărului, al omeniei și dragostei fierbinți față de muncă, față de țara și poporul în mijlocul căruia s-au născut. Națiunea

noastră îi datorează Alexandrei Ceaușescu recunoștință pentru marile bătălii de stat căruia i-a dat viață și care conduce astăzi cu înaltă competență, devotament și abnegație destinele poporului.

În anii de după 23 August 1944, Alexandra Ceaușescu a luat parte activă la acțiunea de înlăturare a reformei agrare, inițiată și condusă de partid, la activitatea de unire a țăranilor muncitori din comună în cooperativa agricolă, în cadrul căreia a muncit cu hărnicie, alături de consătenii săi, atât timp cât puterile și vârsta i-au permis. Totodată, a activat cu pasiune în rîndul organizației de femei, pe care le-a mobilizat, prin exemplul faptei și vieții, al cuvîntului ei cald, la numeroase acțiuni sociale și de gospodărire a comunei.

Întreaga sa muncă și viață s-a bucurat de stima și prețuirea consătenilor, a reprezentat o pildă vie de înaltă etică și înțelepciune populară. A fost distinsă cu titlul de „Mamă Eroină”.

Încetarea din viață a tovarășei Alexandra Ceaușescu este o grea pierdere pentru familie și prieteni, pentru toți cei care au cunoscut-o.

Telegrama Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R. adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu

DRAGĂ TOVARĂȘE CEAUȘESCU

Alfînd cu profundă durere, vestea încetării din viață a mamei dumneavoastră, Alexandra Ceaușescu, care a fost, de-a lungul întregii sale existențe, un exemplu de muncă plină de dăruire și demnitate, de totală consacrare familiei sale și obștii în mijlocul căreia a trăit, vă exprimăm,

scumpe tovarășe Nicolae Ceaușescu, cele mai sincere și adînci sentimente de compasiune.

În aceste momente de grea încercare, sîntem cu tot sufletul alături de dumneavoastră, de întreaga familie îndoliată.

COMITETUL POLITIC EXECUTIV AL COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

FORUM DEMOCRATIC DE PARTICIPARE EFECTIVĂ A CLASEI MUNCITOARE LA CONDUCEREA SOCIETĂȚII

INTREAGA ȚARĂ va trăi în aceste zile evenimentul plin de profunde semnificații politice, economice și sociale al Congresului consiliilor oamenilor muncii. Nouă și elocventă dovadă a dimensiunilor fără precedent ale legăturilor multiple și complexe dintre partid și întregul popor român, a deplinei încrederi în forța maselor, acest forum democratic este chemat să amplifice într-o concepție superioară, participarea nemijlocită, largă, intensă, efectivă, a clasei muncitoare, a oamenilor muncii din întreprinderi și alte unități din economie la adoptarea unor hotărâri, a unor importante căi de urmat pentru asigurarea, pe mai departe, a progresului multilateral al economiei, a înfloririi tot mai puternice a patriei noastre socialiste.

Desfășurarea acestui marcant eveniment îndeamnă la reflecție, la considerații menite să evidențieze locul și rolul său important în evantaiul atât de bogat al vieții economico-sociale a României de astăzi, al multiplelor forme care dau expresie politicii originale și creative a partidului nostru de perfecționare continuă a relațiilor sociale, de adâncire permanentă a democrației socialiste.

Purtătoare a progresului economico-social

CONGRESUL consiliilor oamenilor muncii este practic Congresul clasei noastre muncitoare, chemată să-și spună cuvântul asupra unor decizii importante pentru înseși destinele patriei. Este o distanță imensă între această însemnată latură calitativă a complexului statut de astăzi al muncitorimii, clasă conducătoare în stat, și statutul ei din orînduirea burghezo-moșierească.

Exploatare și oprîmăre, șomaj, mizerie și vlăguire, accesul limitat la cuceririle spiritului — iată ce rezerva vechiul regim al țării clasei muncitoare. **Detășament înaintat al poporului, producătoare de bunuri materiale de bază, legată de industrie, ramura economiei naționale cea mai înaintată, cu interese ce coincid pe deplin cu progresul economico-social al țării, clasa muncitoare din țara noastră a năzuit mereu spre mai bine, a luptat din toate puterile sale pentru progresul țării, pentru dreptate și echitate.** Ea este direct și intim legată de evoluția României pe calea înfăptuirii năzuințelor celor mai fierbinți ale patrioților români, ale minților celor mai înaintate ale neamului și umanității.

Ideile luminoase ale socialismului au început să pătrundă în România numai odată cu apariția pe scena istoriei a proletariatului român, pe măsura intensificării organizării lui de clasă. Pe umerii proletariatului s-a sprijinit, încă de la primele începuturi, dezvoltarea industriei naționale, axă a progresului forțelor de producție. Alături de țărănime, de întregul popor, și-a dat jertfa de sine la cucerirea independenței de stat a țării, mărăuță aspirație de veacuri a poporului român, a susținut cu putere realizarea statului național unitar, și-a dat jertfa de sine pentru realizarea acestei legitime năzuințe a românilor. Odată cu împlinirea ei, cu intrarea României într-o nouă etapă a dezvoltării sale economice, sociale și politice, proletariatul român în frunte cu partidul său comunist își asumă răspunderea istorică de a conduce masele largi de oameni ai muncii la lupta împotriva exploatării, pentru drepturi și libertăți democratice, pentru o viață mai bună și înfăptuirea aspirațiilor fundamentale ale țării. Cucerind puterea politică, sub conducerea partidului comunist, în alianță cu țărănimea, cu intelectualitatea, cu celelalte forțe sociale progresiste, clasa noastră muncitoare, călăuă tot mai mult în revoluția și construcția socialistă, își aduce un **aport hotărîtor** la făurirea societății noi, socialiste, eliberată de exploatare și asuprire, la făurirea industrializării țării, a unei reale democrații, la dezvoltarea suverană și independentă a patriei, la lichidarea definitivă a oricărei dependențe față de străinătate.

Destinul însuși al clasei muncitoare, al întregului popor român se interfează amplu cu înfăptuirea acestor mărăuțe idealuri. În anii socialismului, ai politicii partidului de industrializare socialistă, în anii orientărilor novatoare manifestate în dezvoltarea economico-socială a țării îndăosebi după Congresul al IX-lea al partidului, în anii edificării socialismului multilateral dezvoltat **clasa noastră muncitoare a crescut continuu.** Numărînd circa 1,22 milioane persoane în 1950, ea a ajuns la peste 4,9 milioane persoane în 1975, urmînd să atingă aproape 6 milioane în 1980. Dezvoltarea muncitorimii țării s-a rec-

lizat totodată într-un larg registru calitativ. Efect al progreselor înregistrate în structurarea modernă a economiei și industriei, al dezvoltării armonioase a țării, muncitorul de astăzi, de pe întreg cuprînsul patriei, este tot mai mult un cadru cu un nivel de pregătire generală ridicat, care posedă de multe ori studii liceale, are o pregătire de specialitate tot mai bine conturată, deplasată spre ocupații și sectoare moderne de înaltă tehnicitate, cu o conștiință politică avansată, adînc implicată în viața și destinul colectivității, al națiunii socialiste, cu năzuințe și împliniri înalte, cu o condiție umană superioară.

Muncitorul României socialiste constituie **etalonul prosperității materiale și spirituale a întregului popor, el este elementul dinamizator al progresului economico-social al patriei.** Pe fondul industrializării, al dezvoltării economico-sociale a țării, a creșterii cantitative și calitative a clasei muncitoare, întreaga noastră națiune se află într-un profund proces de emulație socială și spirituală, de dispariție treptată a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală, dintre sat și oras, dintre clasele și categoriile sociale, într-un proces continuu de **apropiere și omogenizare.**

Sînt evoluții ce potențează amplu progresul neîntrerupt al României. În această lumină, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu „**Aplicînd politica partidului clasa muncitoare și-a demonstrat cu strălucire capacitatea de a construi o industrie modernă, în pas cu cele mai noi cerințe ale tehnicii, capacitatea de a conduce țara mai bine decît clasele exploatare și de a realiza cea mai dreaptă orînduire pe care a cunoscut-o vreodată omenirea, asigurînd totodată punerea în valoare a bogățiilor naționale, ridicarea nivelului de trai al poporului, consolidînd independența și suveranitatea patriei.**” Iar faptul că o asemenea clasă este chemată de partid cu un nou și însemnat prilej să hotărască asupra unor probleme de bază ale mersului înainte, spre mai bine al țării, constituie o **importantă cheazăie** a succesorilor ce vor fi dobîndite pe mai departe de țara noastră.

Spirit novator, originalitate, profund umanism în conducerea și organizarea vieții sociale

ELIBERAREA clasei muncitoare, a întregului popor de exploatare, de opresiunea proprietății capitaliste asupra mijloacelor de producție, a conferit o nouă, o **amplă și deosebit de însemnată dimensiune condiției umane a celor ce muncesc.** Și anume aceea de **conducători ai propriei activități, de participanți direcți, efectivi la însăși procesul de adoptare a deciziilor economice, la conducerea societății.** În aceasta se oglindesc nobilele caracteristici ale societății socialiste românești, înaltul ei umanism și profundul democratism. Ele decurg din înseși legitățile acestei societăți, în primul rînd din dubla calitate a oamenilor muncii de stăpîni ai mijloacelor de producție și producători ai bunurilor materiale. Poziția egală față de mijloacele de producție face ca oamenii muncii să se afle între ei în reale raporturi de egalitate, avînd drepturi și îndatoriri egale fiecare la locul său de muncă, față de societate, față de conducere și evoluția acesteia.

Dinamismul societății noastre îndăosebi din ultimul deceniu izvorăște în bună măsură tocmai din **asigurarea celor mai bune condiții pentru exercitarea cit mai deplină a rolului și drepturilor oamenilor muncii de conducători ai societății.** Este limpede că pe măsura antrenării tot mai directe și active a întregului popor la definirea obiectivelor dezvoltării noastre, fiecare membru al societății, avînd sentimentul înfăptuirii propriilor hotărâri, a propriei voințe, se simte mai angajat față de realizarea exemplară a acestor obiective. Este un proces exprimat elocvent de secretarul general al partidului care arată că în întreaga activitate partidul pornește „de la principiul că fără asigurarea participării poporului la conducerea întregii vieți sociale nu poate fi concepută victoria societății socialiste multilateral dezvoltate în România”, este un proces care pune pe deplin în valoare activitatea dinamică și originală a conducerii partidului, eforturile sale pentru adîncirea continuă a democratismului societății noastre, pentru găsirea unor forme superioare de manifestare plenară, constructivă a oamenilor muncii în evoluția societății.

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

Ca o expresie a materializării acestor căutări novatoare, originale și deplin corespunzătoare condițiilor concrete ale societății noastre se înscrie instituționalizarea în țara noastră, în ultimii ani, din inițiativa secretarului general al partidului, a ținerii unor **congrese naționale în cele mai importante sectoare ale activității economice și sociale**. Congresul consiliilor populare și Congresul educației politice și al culturii socialiste, desfășurate în anul trecut, Congresul țăranimii, desfășurat nu cu mult timp în urmă constituie forumuri în cadrul cărora zeci de mii de oameni ocupați direct în domeniul de primă importanță ale vieții noastre economice și sociale au conceput și adoptat hotărâri majore pentru progresul material și spiritual al patriei.

Congresul consiliilor oamenilor muncii este chemat să stabilească perspectivele și mijloacele perfecționării, în continuare, a conducerii colective din întreprinderi și unități economice, ale întăririi democrației muncitorești, este chemat să se pronunțe asupra căilor de înfăptuire pe mai departe a politicii partidului de industrializare socialistă a țării și, ca atare, de înflorire a economiei naționale, a vieții întregului nostru popor.

Prin asemenea obiective majore propuse se poate spune că **acest Congres constituie un remarcabil moment de sinteză a experienței dobândite în procesul de perfecționare a formelor și metodelor de atragere a maselor la conducerea întreprinderilor și a unităților din economie, la conducerea societății**. Că el constituie un însemnat prilej de bilanț al rezultatelor obținute și de deschidere, pe această bază, spre realizarea unor noi forme de atragere și amplificare a participării oamenilor muncii la conducere.

Beneficiarul cel mai însemnat al acestui Congres precum și ale celorlalte congrese naționale desfășurate, este însuși **poporul român**. Pe de o parte, pe planul colectivității în ansamblu, întrucât evoluția pe mai departe a țării beneficiază, într-o măsură sporită, de experiența, creativitatea și înțelepciunea colectivă a oamenilor muncii, ciștigând în realism. Iar pe de altă parte, pe planul fiecărui membru al colectivității noastre, întrucât, în condițiile responsabilității crescute a oamenilor muncii față de înfăptuirea sarcinilor realiste propuse, realizarea exemplară a țelurilor de dezvoltare economico-socială a țării asigură condiții pentru satisfacerea la un nivel tot mai ridicat a cerințelor materiale și spirituale ale fiecăruia dintre noi. Vasta activitate de pregătire și desfășurare a congreselor constituie totodată un puternic factor de eferescență politică a oamenilor muncii, de ridicare a gîndirii și responsabilităților lor politice pe trepte superioare.

Pe fundalul procesului amplu de aprofundare a democrației în societatea românească, în sensul perfecționării continue a relațiilor socialiste, a conducerii și organizării societății, corespunzător progreselor economice și sociale înregistrate și relevînd umanismul tot mai înalt al societății românești, se înscriu cu majuscule și **hotărârile și măsurile adoptate de recenta Plenară a C.C. al P.C.R.** În spiritul științific, novator al politicii sale partidul nostru concepe dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție în condițiile trecerii la adoptarea unor soluții importante și judicioase de perfecționare a relațiilor de producție. Este vorba de măsurile privind creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești, al maselor populare în respectarea legalității, sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor ce comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării precum și de cele privind — fapt unic în practica societății contemporane — renunțarea la cenzură, la măsurile administrative de control asupra mijloacelor de informare și educare în masă și înlocuirea acestora printr-o răspundere sporită față de partid și popor a lucrătorilor din presă și cultură.

Hotărârile și măsurile adoptate exprimă **încrederea partidului în capacitatea colectivelor de oameni ai muncii, a cadrelor sale, a întregii societăți, în capacitatea comuniștilor, nuclee de dinamizare politică a colectivelor — de a prelua, într-o concepție și menire superioară, funcții ale statului**. Măsurile și hotărârile amintite evidențiază totodată **responsabilitatea sporită conferită oamenilor muncii de partid și statul nostru, și totodată necesitatea afirmării, în și mai mare măsură, a misiunii lor de conducători**.

În același spirit, de ridicare a condiției materiale și spirituale a omului la parametri din ce în ce mai înalți se relevă măsurile dezbătute și aprobate de plenară privind **organizarea învățămîntului de toate gradele**, ce încheie de fapt activitatea de reorganizare și așezare pe o bază nouă a învățămîntului nostru. Acesta este astăzi conceput, organizat și profilat în vederea asigurării unei pregătiri temeinice și multilaterale a tineretului, a creării de posibilități tinărului atît pentru integrarea în timp mai scurt în producție — răspunzînd astfel misiunii și avînd satisfacția de a fi util societății — cit și pentru continuarea studiilor și a specializării. Pe această cale învățămîntul românesc răspunde necesității de formare a unei personalități umane complexe, la nivelul exigențelor ridicate de făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Partidul concepe dezvoltarea accelerată a producției materiale pentru a asigura, în tot mai mare măsură, **înfăptuirea țelului suprem al politicii sale, ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, a gradului său de civilizație**. În condițiile progreselor prezente și de perspectivă realizate și concepute în dezvoltarea forțelor de

producție ale țării, din inițiativa secretarului general al partidului, **tovarășul Nicolae Ceaușescu**, în ultima perioadă au fost elaborate importante programe de măsuri privind sporirea veniturilor oamenilor muncii și a volumului de bunuri și servicii puse la dispoziția acestora. În acest cadru plenara a aprobat un cuprinzător Program de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980. Prevederile sale, cu însemnate creșteri suplimentare față de nivelele inițiale, concepute în spiritul eticii și echității socialiste, sînt menite să ofere noi și însemnate împliniri și satisfacții omului, constituie o pildă grăitoare a profundului umanism al societății noastre. Grija manifestată de partid pentru pensionari, acordarea de pensii țăranilor cooperatori și particulari relevă faptul că toți oamenii muncii beneficiază din plin de roadele dezvoltării socialiste a țării, relevă atenția acordată de partid pentru apropierea în tot mai mare măsură a condițiilor de viață de la sat de cele de la orașe, pentru omogenizarea la nivele din ce în ce mai înalte a societății noastre. Toate acestea garantează de fapt, realmente, drepturile și libertățile oamenilor muncii în patria noastră.

Democrația socialistă — o democrație reală, eficientă, superioară

FUNCȚIONALITATEA societății noastre socialiste, sprijinită în primul rînd pe această dublă calitate a tuturor oamenilor muncii de proprietari ai mijloacelor de producție și producători ai bunurilor materiale, și astfel pe o egalitate economică intrinsecă, organică a cetățenilor țării, indiferent de naționalitate, pe o egalitate socială a acestora, pe armonia reciprocă de interese dintre individ și colectivitate, pe un larg democratism și înalt umanism, evidențiază pregnant superioritatea societății și a democrației noastre muncitorești, socialiste față de societatea și democrația burgheză. Sistemul instituțional burghez, oricît de democratic ar încerca să funcționeze, prin faptul că se bazează pe proprietatea privată capitalistă asupra mijloacelor de producție, generatoare de fond a exploataării, a inegalității economice, nu poate, prin esența și structura sa, să constituie un sistem realmente democratic, care să garanteze drepturi și libertăți egale pentru toți cetățenii. Chiar dacă aceștia sînt declarați egali prin lege, chiar dacă societatea proclamă drepturi egale, acestea reprezintă, de cele mai multe ori, doar o egalitate formală, drepturi fictive pentru cei mai mulți, atîta timp cît unii posedă și alții — cei mai mulți — nu posedă mijloace de producție — cit persistă contradicțiile ireconciliabile generate astfel.

Cîteva considerații sînt necesare. Unele din mult trimbițatele „libertăți totale” ale orînduirii burgheze își au oare geneza în virtuțile democratice ale sistemului relațional și de organizare al acestei societăți? Nu sînt determinate ele oare de un nivel mai ridicat de dezvoltare economică a țărilor occidentale — rod și al unor cunoscute conjuncturi istorice, al spoliei, de-a lungul a cîteva sute de ani, a bogățiilor naționale și a potențialului uman al altor popoare, rod care, fără să se repartizeze omogen pe fiecare individ al societății, creează totuși unele condiții de emancipare materială a omului pe o scară mai largă? Faptele pledează convingător pentru cea de-a doua alternativă expusă. Să judecăm aceasta.

Bunăoară, democrația noastră este uneori criticată că nu permite, pe scară largă, turismul cetățenilor în afara granițelor. Dar era oare cu ani în urmă turismul peste graniță un fenomen de masă în țările occidentale astăzi dezvoltate, atunci cînd aceste țări își edificau și consolidau — și nu numai prin propriul efort — structurile de bază ale economiilor lor sau era doar un privilegiu al celor foarte bogați, pentru care banii nu constituiau vreo problemă? Astăzi, turismul nu constituie un efect ce decurge, într-un fel sau altul, din însăși puterea economică ridicată a acestor țări? În favoarea acestei ipoteze pledează faptul că potrivit statisticilor, turismul din statele capitaliste mai puțin dezvoltate cunoaște o amploare înfinit mai redusă, în raport cu cel din țările industrializate. Revenind la țara noastră se poate arăta că în timpul regimului burghez, și chiar cu circa 30 de ani în urmă, țăranii și muncitorii — ce constituiau partea covârșitoare a populației țării — abia aveau, mijloacele necesare pentru a-și asigura un trai cit de cit omenesc. Țara poseda pe atunci peste 4 milioane de analfabeți. Și cîți oameni își puteau permite atunci voiaje de agrement sau măcar de serviciu în străinătate? Cu excepția vreunei rare întreprinderi ferice, considerată „pronie cerească”, nici unul. Iar astăzi? Pe măsură ce ne-am dezvoltat economia, statul face eforturi pentru ca paralel cu creșterea impetuoasă economico-socială să crească și condiții pentru a asigura posibilități echitabile de realizare rațională a turismului peste graniță.

Să ne referim însă, în același cadru, și la alte aspecte ale siste-

Dan POPESCU

(Continuare în pag. 31)

CLASA MUNCITOARE - AZI ȘI ÎN PERSPECTIVĂ

ÎN ISTORIA NAȚIONALĂ ultimul deceniu se înscrie drept cea mai rodnică și prosperă perioadă a țării noastre — expresie a politicii juste promovate de partidul nostru, a hotărârii cu care clasa muncitoare, țărâtimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, acționează pentru progresul multilateral al României socialiste. După cum rezultă și din datele preliminare ale recensământului efectuat anul acesta, mutațiile petrecute în această perioadă sînt multiple și demonstrează dinamismul societății noastre, conturează o însuflețitoare imagine a României anului 1977.

Transformîndu-se pe sine, transformă întreaga societate

DEZVOLTAREA IMPETUOASĂ a economiei are loc în condițiile în care se manifestă și o puternică sporire a populației țării. Creșterea cu aproape 2,5 milioane locuitori față de 1966 s-a înregistrat în condițiile unui dinamism accelerat al clasei noastre muncitoare. (tabelul nr. 1). Procesul creșterii clasei muncitoare este parte integrantă a mutațiilor intervenite în structura populației ocupate, proces complex și diferențiat, în care categoriile de muncitori se schimbă atît ca număr cît și ca greutate specifică în cadrul tuturor ramurilor.

Acest proces se realizează atît pe seama sporului de populație ajunsă în

fesii moderne, cu un conținut din ce în ce mai riguros științific. În acest fel clasa muncitoare a devenit predominantă în structura socială a populației, întărindu-se rolul său conducător în societate și, totodată, sporindu-și aportul său la creșterea avuției naționale, a venitului național, iar pe plan social, la transformarea întregii societăți.

Noua diviziune a muncii pe plan național a creat condiții de optimizare a raportului dintre populația activă din agricultură, prin scăderea ponderii acesteia și creșterea numărului populației active din industrie. Dacă în 1950 populația activă din agricultură și silvicultură reprezenta 74,3%, în 1970 a scăzut la 49,3%, an din care începe preponderența populației ocupate în ramurile neagricole față de cele agricole și silvice. În această perioadă (1950—1970) populația ocupată în ramurile neagricole a sporit de 2,5 ori, într-un ritm mediu anual de 4,7%, proces care a continuat pînă în prezent la dimensiunile conferite de ritmul dezvoltării industriale, al mecanizării lucrărilor, irigațiilor și fertilizării pămîntului în agricultură, al calificării mereu mai ridicate a muncitorilor și țărănilor cooperatori, al introducerii din ce în ce mai largi a progresului tehnic în întreaga economie.

Trecerea unei părți din populație, atît de substanțială, din agricultură spre alte ramuri, în special în industrie și construcții a dus și duce la transformarea ei în ceea ce privește statutul social cît și a felului de a munci și de a trăi, în mod superior. Așa cum a arătat tovarășul

Nicolae Ceaușescu în expunerea consacrată Centenarului independenței de stat a României, în anii socialismului s-au produs profunde schimbări în structura socială a țării: „**temelia de granit a orînduirii noastre o constituie alianța îndestructivă a clasei muncitoare — clasa conducătoare în stat — cu țărâtimea, cu**

intelectualitatea și celelalte categorii sociale, unitatea tuturor oamenilor muncii în jurul partidului, forța politică conducătoare a națiunii noastre“. Pe această bază întregul popor, liber și stăpîn pe destinele țării, gospodărește avuția națională, conduce conștient destinele țării spre viitorul ei comunist.

Tehnică nouă, creativitate, calitate

NOUA ORÎNDUIRE și-a creat o bază tehnică-materială puternică, datorită căreia s-a putut asigura, în cadrul noilor relații de producție, un nou fel de a munci, de afirmare a spiritului organizatoric gospodăresc și tehnico-științific al maselor largi muncitoare. S-a creat modul de a munci în chip socialist, într-o relație nouă, în care muncitorul are un nou statut în raportul față de mijloacele de producție și de rezultatele muncii sale. Pornind de la această nouă bază tehnico-materială și, desigur de la relațiile de producție socialiste — generalizate la nivelul întregii economii naționale — se pot desprinde o serie de concluzii asupra creșterii numerice și calitative a clasei noastre muncitoare și mai ales a muncitorilor industriali din ramurile economiei și industriei, purtătoare ale progresului tehnic, economic și social general (tabelul nr. 2).

● Dacă privim industria în ansamblul ei (tabelul nr. 2) constatăm că din 1960 pînă în 1975, față de o creștere a numărului mediu al personalului, cu peste 1,4 milioane numărul muncitorilor a crescut în aceeași perioadă cu aproape 1,4 milioane, ceea ce înseamnă o mai bună repartitie a forței de muncă în cadrul întreprinderilor, o capacitate sporită de organizare a muncii și conducere a producției de către clasa muncitoare, o forță sporită a categoriilor de oameni ai muncii direct productivi: foarte semnificativ este faptul că sporirea numărului de muncitori a avut loc în primul rînd în ramurile cheie ale progresului tehnic, promotoare ale dezvoltării economico-sociale.

● Dar creșterea producției și respectiv a productivității muncii nu are loc în țara noastră pe seama efortului fizic ci tocmai printr-o bună organizare la nivelul întreprinderii și a locurilor de muncă, prin introducerea de utilaje noi, perfecționate etc. ceea ce se exprimă și prin creșterea puterii instalate, prin realizarea condițiilor ergonomice și de mediu în toate întreprinderile și secțiile lor. Evident toate acestea duc, implicit, la creșterea producției și productivității muncii, dar și a rolului conducător al muncitorilor în producție, inclusiv în fenomenul general de creștere a ponderii muncii intelectuale față de cea fizică în sfera muncii direct productive.

Tabelul nr. 1
(mii)

Creșterea clasei muncitoare	Tabelul nr. 1 (mii)		
	1960	1965	1975
Populație totală	18 403,4 ¹⁾	19 027,3 ²⁾	21 245,103 ³⁾
Populație ocupată	9 537,7	9 684,0	10 150,80
Muncitori	2 284,1	3 109,9	4 993,80

¹⁾ iulie 1960

²⁾ recensămînt 15. III 1966 — 19 103,163

³⁾ recensămînt 5. I. 1967 — 21 559,416

Datele din Anuarul statistic R.S.R., 1976, p. 69

vîrstă activă cît și prin schimbările intervenite în diviziunea muncii sociale sub imperiul, în primul rînd, al industrializării țării, al modernizării structurilor, sub impulsul întregii dezvoltări economico-sociale a țării. Evident că evoluția clasei muncitoare este însoțită și de creșterea ei calitativă sub aspectul nivelului profesional, al tehnicității, de orientarea spre pro-

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

Tabelul nr. 2

Creșterea numărului muncitorilor industriali

Anul	Numărul întreprinderilor la sfârșitul anului	Numărul mediu al personalului	Numărul mediu al muncitorilor	Puterea instalată care deservește producția (MW) ¹⁾	La sfârșitul anului		
					Puterea instalată la 100 muncitori ²⁾ kW	Consumul de energie electrică pe muncitori ²⁾ kWh	
A	B	1	2	3	4	5	6
Industria — total	1960	1 658	1 241 025	1 057 799	3 263	308	1 700
	1965	1 572	1 648 401	1 417 803	6 087	429	7 999
	1970	1 731	1 996 803	1 758 136	10 762	612	12 710
	1975	1 731	2 690 614	2 454 770	18 086	737	14 779
Construcții de mașini și prelucrarea metalelor	1960	199	241 097	193 851	611	315	3 319
	1965	190	351 563	287 373	1 059	368	4 283
	1970	214	460 520	386 470	1 888	489	5 935
	1975	267	774 521	689 729	3 617	524	6 467

Datele din anuarul statistic R.S.R. 1976, pag. 81.

- 1) Cuprinde puterea instalată a motoarelor primare care acționează direct utilajul de producție (necuplate cu generatoarele electrice) și puterea instalată totală a receptoarelor electrice
- 2) Calculat inclusiv consumul propriu tehnologic al centralelor electrice

Dezvoltarea în profil teritorial

Tabelul nr. 3

Anul	Numărul întreprinderilor la sfârșitul anului	Numărul mediu al personalului	Numărul mediu al muncitorilor	Puterea instalată care deservește producția (MW) ¹⁾	La sfârșitul anului		
					Puterea instalată la 100 muncitori ²⁾ kW	Consumul de energie electrică pe muncitori ²⁾ kWh	
A	B	1	2	3	4	5	6
A. Municipiul București	1965	223	296 780	251 567	623	248	3 730
	1970	228	350 555	302 546	1 076	356	6 222
	1975	209	436 224	390 186	1 613	413	6 525
Brașov	1965	70	101 652	85 513	421	492	9 519
	1970	69	119 269	103 196	698	676	12 054
	1975	66	153 620	138 518	1 097	792	12 592
Cluj	1965	75	70 407	60 712	230	379	7 564
	1970	78	87 378	77 447	403	520	9 575
	1975	79	109 798	100 788	606	601	10 969
B. Sălaj	1965	7	3 687	3 358	5	139	928
	1970	15	7 805	7 185	16	224	2 146
	1975	16	15 544	14 334	58	405	5 841
Teleorman	1965	20	5 939	4 913	19	377	5 236
	1970	24	13 049	11 311	151	1 334	35 012
	1975	27	30 807	27 974	302	1 081	31 143
Bistrița Năsăud	1965	11	8 341	7 509	12	163	1 826
	1970	12	8 334	7 546	17	230	2 052
	1975	17	15 198	13 930	57	409	4 758
Botoșani	1965	15	8 070	7 190	20	285	4 015
	1970	19	10 507	9 541	27	287	7 735
	1975	21	18 785	17 355	53	307	4 954

Datele din Anuarul statistic R.S.R. 1976, pag. 83 ; 84 ; 85.

- 1) Cuprinde puterea instalată a motoarelor primare care acționează direct utilajul de producție (necuplate cu generatoarele electrice) și puterea instalată totală a receptoarelor electrice
- 2) Calculat inclusiv consumul propriu al centralelor electrice

• Creșterea rolului clasei muncitoare în ultimul deceniu reiese și din sporirea numărului întreprinderilor — al căror factor în producție și conducere îl con-

stitue. În 1975, clasa muncitoare avea de gestionat 1 731 de întreprinderi față de 1 572 în 1965.

Trebuie relevat că dimensionarea în-

treprinderilor după numărul muncitorilor și mărima fondurilor fixe este efectul planificat al politicii de optimizare a utilizării forței de muncă, de creare de capacități de producție care să pună în valoare atât resursele umane cât și cele materiale, concomitent cu repartizarea rațională, echitabilă a forțelor de producție pe teritoriul țării.

Astfel din 1 731 întreprinderi, 54,6% au pînă la 1 000 muncitori, 24,5% între 1 000 și 2 000 muncitori iar restul de 20,9% au între 2 001—5 000 muncitori și peste.

Coroborat cu producția globală, conform anuarului D.C.S., 1976, constatăm că primei categorii îi revine 18,1% din producția globală, celei de-a doua categorii 20,0% iar celei de-a treia categorii 61,9%. Acestea toate demonstrează că marea producție industrială care dispune și de o mai puternică bază materială, are toate atributele pe care i le conferă știința și tehnica înaintată, dar și că întreprinderile mijlocii și mici își aduc aportul lor substanțial, corespunzător necesităților sociale pentru care au fost create și care nu întotdeauna necesită producții care să pretindă dimensiuni mai mari și de complexitate mult sporite. Mai mult, anuarul statistic menționează existența a 5 întreprinderi de pînă la 200 muncitori care au fonduri fixe între 80,001—100,00 milioane lei și una cu 300,001—500,00 milioane lei, ceea ce înseamnă că au fost de la început bazate pe tehnica cea mai înaltă, pe automatizare, sortimente adecvate tehnicii și calificării oamenilor, fonduri fixe echivalente cu ale unor întreprinderi cu de la 2 000—5 000 muncitori și peste.

• Evident că gestionarea cu competență și răspundere a unor fonduri atât de importante, de către oamenii muncii din întreprinderile respective, la care se vor adăuga cele circa 1 000 miliarde investiții în acest cincinal, este o expresie a conștiinței dublei calități de producători și proprietari, conștiința care se manifestă tot mai pregnant pe măsură ce ea cuprinde în întregime detașamentul „muncitorului colectiv”, pe măsura creșterii responsabilității individuale și sociale față de fonduri și averea națională, față de societate și viitorul ei. În acest ansamblu al dezvoltării economice și spiritual-culturale, un loc de mare importanță, ca proces și determinare, îl ocupă repartitia teritorială a investițiilor, în primul rînd a celor industriale, datorită efectului lor de antrenare în utilizarea resurselor locale — naturale și umane — și de integrare a lor în complexul economic și social național.

Există astfel o interdependență sistemică între dezvoltarea echilibrată în profil teritorial și cea de ordin național, atât ca implicații economice cât și, mai ales, umane: satisfacerea cerințelor materiale și spirituale, a necesității de creștere a nivelului de trai, a calității vieții tuturor oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate, ceea ce se realizează prin faptul că ritmul dezvoltării teritoriale este cu atât mai rapid cu cât rămînerea în urmă din trecut a fost pronunțată (tabelul nr. 3).

O comparație edificatoare se poate face prin datele din tabelul nr. 3 în care indicatorul cel mai expresiv îl reprezintă evoluția numărului mediu al muncitorilor industriali din prima

prof. dr. Constantin IONESCU

(Continuare în pag. 31)

AMPLIFICAREA CONTINUĂ A PARTICIPĂRII MASELOR LA CONDUCEREA COLECTIVĂ

DEZVOLTÎND ȘI PERFECȚIONÎND continuu cadrul juridic și organizatoric al participării nemijlocite a oamenilor muncii la elaborarea și îndeplinirea planurilor, la definirea și realizarea programelor de activitate din fiecare unitate — formă superioară de manifestare a democrației muncitorești, partidul are în vedere nu numai asigurarea concordanței dintre relațiile de producție și forțele de producție în rapidă dezvoltare, ci și necesitatea concretă de valorificare cât mai deplină a uriașului potențial de experiență, energie și inițiativă creatoare pe care-l reprezintă înțelepciunea colectivelor de muncă. Antrenarea tot mai largă a oamenilor muncii la conducerea și organizarea activității în centrale și întreprinderi industriale, unități agricole, în instituții, în toate unitățile economico-sociale, definită în Programul P.C.R. ca o ca-

racteristică fundamentală a societății noastre în perioada următoare, oferă cel mai vast cimp de manifestare puternicei motivații izvorite din conștiința asupra dublei lor calități, de producători ai tuturor bunurilor materiale și spirituale, și de proprietari ai mijloacelor de producție.

În acest context, instituția reprezentanților aleși ai oamenilor muncii în organele de conducere colectivă ale unităților conferă un caracter de permanență și accentuează autoritatea exercitării dreptului maselor de a-și exprima opinia și de a lua parte la actul de decizie, în conformitate cu interesele și aspirațiile lor, ale întregii societăți — drept a cărui modalitate superioară de expresie o constituie adunarea generală a oamenilor muncii.

Un rol important în cunoașterea și analiza fenomenelor, în adoptarea și aplicarea deciziilor

O INVESTIGAȚIE în unități economice din Capitală a relevat că, în climatul responsabilității colectivelor de muncă pentru gospodărirea patrimoniului încredințat și pentru rezultatele activității desfășurate, **marca majoritate a reprezentanților oamenilor muncii în organele de conducere dau dovadă de conștiință revoluționară și perseverență în îndeplinirea atribuțiilor și mandatului lor.** În contactul permanent și nemijlocit cu muncitorii, maistrii, personalul de specialitate și administrativ din rîndul cărora sînt aleși, ei sesizează la „sursă” problemele, le aduc în fața consiliilor oamenilor muncii, avînd posibilitatea să contribuie efectiv și eficient, în cunoștință de cauză, la dezbateri, la adoptarea unor decizii realiste, capabile să mobilizeze întregul potențial tehnico-material și uman la rezolvarea obiectivelor economico-sociale ale unităților respective. În cadrul C.O.M., aportul lor, ca și al conducătorilor organizațiilor politice, alături de ceilalți membri de drept și de cei numiți, este de natură să elimine pericolul unei interpretări înguste, unilaterale, tehniciste a fenomenelor, să accentueze **corespondența politicii întreprinderii cu interesele economice naționale.**

Deosebit de important este rolul reprezentanților oamenilor muncii și în **înfăptuirea hotărîrilor conducerii colective.** Atît pe baza sarcinilor ce le sînt repartizate individual de către C.O.M., cît și prin activitatea pe care sînt chemați să o desfășoare în vederea informării maselor asupra acestor hotărîri și prin contribuția personală la antrenarea colectivului secției, atelierului, compartimentului etc. pentru realizarea lor. Departe, deci, de a se rezuma la simpla culegere și transmitere în dublu sens a informațiilor — respectiv a propunerii-

lor și a deciziilor — între colectivul de muncă și organul său de conducere, ei intervin, cu autoritatea pe care le-o conferă calitatea de membri ai C.O.M., pentru deplina punere în valoare a acestora.

O serie de acțiuni desfășurate în ultima vreme în industria municipiului București, importante prin țelul vizat, prin rezonanța în sînul tuturor categoriilor de lucrători și prin efectele obținute, s-au bucurat de participarea efectivă a reprezentanților oamenilor muncii, a președinților comitetelor sindicatelor — întemeiată pe cunoașterea realității, a rezervelor, a posibilităților și nevoilor de la locurile de muncă — la fundamentarea, adoptarea și implementarea programelor de măsuri în ce privește reducerea consumurilor de materiale, creșterea suplimentară a productivității, utilizarea mai bună a suprafețelor de producție etc.

La întreprinderea „Vulcan”, de pildă, pe baza unor astfel de propuneri, C.O.M. și comitetul sindicatului au alcătuit colective pentru efectuarea unor studii privind croirea rațională a tablelor și profilelor metalice, pentru urmărirea consumului de electrozi, a respectării tehnologiilor de fabricație. Acțiunea de masă declanșată la Combinatul poligrafic „Casa Scintei” în vederea reducerii deșeurilor și eliminării rebuturilor în procesul de tipărire a permis economisirea, în anul trecut, a 200 tone de hîrtie. Identificarea unor deficiențe în organizarea și aprovizionarea locurilor de muncă a determinat, la Întreprinderea de reparații auto, intervenții în urma cărora indicele de utilizare a fondului de timp a crescut, de la 93,8% în anul 1975, la 95,2% în 1976, cu efecte pozitive în ce privește producția, productivitatea și cîștigul muncitorilor. Reprezentanții oamenilor muncii în organul de conducere colectivă de la Întreprinderea textilă „Dacia” au participat la consultarea individuală a maistrilor, ajutorilor de maistri și șefilor de echipă asupra căilor de îmbunătățire a calității în secțiile de filatură, țesătorie și finisaj, rezultînd un bogat program de măsuri care, analizat în C.O.M., aprobat și a-

plicat, a dus la înlăturarea unor cauze tehnologice, organizatorice și disciplinare ale defecțiunilor. O propunere provenită din rîndul lucrătorilor de la „Arta grafică” — testarea profesională a tinerilor muncitori la un an de la încadrare și trecerea de la operații simple la operații complexe a celor ce demonstrează un nivel mai ridicat de însușire a meseriei — a eliminat unele locuri înguste în procesul de producție al întreprinderii. La „Grivița roșie” au fost reasezate normele de muncă în unele secții, corespunzător dotării tehnice îmbunătățite.

Paleta largă a preocupărilor, pe care o sugerează aceste exemple, arată că oamenii muncii sînt profund interesați în randamentul social al activității lor, în gospodărirea superioară a resurselor, vîzînd în aceasta garanția dezvoltării economice, a înfăptuirii programelor stabilite de partid privind creșterea retribuției, a nivelului lor de trai. Rezultă, de asemenea, în mod evident că principalele probleme economice, tehnice, de conducere și organizare au, în sînul colectivelor de muncă din întreprinderi, o tot mai amplă audiență, mărturie a deschiderii orizontului politic, profesional și de cultură generală.

Climatul adecvat unei antrenări responsabile, unei prezențe tot mai active

ÎN MOD FIRESIC, contribuția exponențială a opiniei colectivelor de muncă este cu atît mai activă și mai valoroasă, cu cît ședințele consiliilor oamenilor muncii sînt mai bine pregătite și organizate. Aceasta se referă la o gamă largă de aspecte: de la stabilirea unei tematici axate pe problemele majore, actuale și de perspectivă, ale unității pînă la gradul de aprofundare al analizelor supuse discuției, la capacitatea lor de a sugera concluzii și de a fundamenta decizii care realmente să aducă îmbunătățiri; de la difuzarea din timp

a materialelor pînă la arta de a conduce dezbaterile; de la crearea unei atmosfere de lucru pînă la sensibilizarea și antrenarea responsabilă a tuturor membrilor C.O.M.

Persistența, în practica unor organe de conducere colectivă, a felurite avariilor de la logica unor asemenea condiții cuprinde în germene pericolul formalismului și poate determina reacții de inhibare a exprimării opiniei.

Complexitatea problemelor — rezultate din atribuțiile legale și din viața de zi cu zi a fiecărei unități — pe care le are de rezolvat consiliul oamenilor muncii, în condițiile unei delimitări uneori mult prea elastice între competențele acestuia și cele ale colectivului de conducere operativă, nu justifică tendința ce mai apare uneori, de a da activității C.O.M. caracterul unei „sesiuni permanente”. Anul trecut, organul de conducere colectivă de la Întreprinderea de stufe de mobilă a ținut 30 de ședințe, cel de la Direcția de poștă a municipiului București — 28, cel de la Întreprinderea de distribuție a energiei electrice — 21. O asemenea frecvență fără temei obiectiv, un număr prea mare al problemelor înscrise pe ordinea de zi (6—7 la întreprinderea textilă „Dacia”), cu consecința firească — prelungirea duratei ședințelor, nu fac decât să disperseze atenția și să estompeze caracterul prioritar al chestiunilor majore, să restrîngă posibilitatea unei examinări aprofundate și unei rezolvări efective a acestora, să disloce din activitatea curentă cadrele care pregătesc materialele și care participă la ședințe. La I.C.L. „Alimentara” din sectorul 5, dezbaterile în C.O.M. revin la perioade scurte asupra aceluiași teme, ceea ce sugerează lipsa de profunzime a analizei și ineficiența soluțiilor adoptate, blocînd interesul participanților — cu atît mai mult cu cît ședințele sînt, de regulă, dominate de intervențiile directorului. La polul opus, cazul Grupului întreprinderilor de industrie locală Ilfov — unde C.O.M. nu a avut, în tot cursul anului 1976, plan de muncă și s-a întrunit cu totul sporadic — demonstrează superficialitate în considerarea rolului conducerii colective, neînțelegerea spiritului și nerespectarea literei prevederilor din Legea nr. 11/1971.

Încă sînt situații cînd ședințele fiind anunțate întempestiv, fără a ține seama de datele programate, iar materialele fiind difuzate doar cu cîteva ceasuri înainte sau chiar în timpul întrunirii C.O.M., reprezentanții oamenilor muncii nu au timp să se consulte cu cei alături de care lucrează, să întreprindă investigații cît de sumare, la locul de muncă, asupra unor elemente legate de temele supuse dezbaterii.

În astfel de împrejurări este explicabil de ce mai întîlnim reprezentanți ai oamenilor muncii care nu au o prezență activă în dezbaterile problemelor și preconizarea soluțiilor în cadrul acestor ședințe ale organelor de conducere. La „Vulcan”, „Electroaparataj”, Întreprinderea de stufe de mobilă, Întreprinderea de mecanică fină, Filatura românească de bumbac sînt astfel de reprezentanți care în tot cursul anului 1976 n-au luat niciodată cuvîntul în ședințele C.O.M. Fără îndoială că nu numărul, ci calitatea intervențiilor, a propunerilor și soluțiilor preconizate reprezintă criteriul de apreciere a aportului individual, dar absența totală din discuții constituie un punct foarte ne-

gativ, cu atît mai mult cu cît tocmai din partea imputerniciților maselor se așteaptă în mod deosebit o poziție activă, competentă, care să exprime opinia oamenilor muncii, o poziție fermă, intransigentă față de neajunsuri și plină de substanță concretă atunci cînd se caută soluții. Mandatul încredințat de oamenii muncii implică răspundere, atitudine dinamică, principială, competență în susținerea și rezolvarea problemelor. Neîndeplinindu-și aceste îndatoriri, patru reprezentanți în C.O.M. de la Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie” au fost revocați de către adunarea generală a oamenilor muncii, la începutul acestui an, în locul lor fiind aleși muncitori și alte cadre care, prin comportarea în producție și în activitățile obștești, oferă garanția unei activități mai dinamice.

Exponenți ai conștiinței muncitorești

ASA CUM PRECIZEAZĂ Programul P.C.R., promovarea consecventă a principiului conducerii și muncii colective care asigură imbinarea armonioasă a răspunderii comune cu răspunderea personală a fiecăruia în elaborarea, adoptarea și înlăptuirea hotărîrilor, „va contribui la valorificarea tot mai largă a gândirii și experienței oamenilor muncii, a celor mai bune cadre economice, tehnice, științifice, la ridicarea pe un plan superior a întregii activități de organizare și conducere a producției, a vieții sociale”.

Diferenții membri ai consiliului oamenilor muncii pot adopta poziții diferite în abordarea unei probleme, dar ele nu rezultă din concepții și interese principial contradictorii, ci din unghiuri de vedere a căror deschidere mai mare sau mai mică este determinată de sfera preocupărilor, de răspunderile curente și de alți factori de influență individuală. În cadrul conducerii colective asemenea disparități se atenuează reciproc, media ponderată a atitudinilor individuale stînd la baza consensului (legea prevede, de altfel, și modalitatea de rezolvare a divergențelor care împiedică adoptarea unei hotărîri).

Însă în timp ce, de pildă, șeful unui compartiment de muncă, membru al C.O.M., aduce cu sine în acest organ deliberativ opinia unui grup restrîns, de cele mai multe ori în chestiuni strict specializate, reprezentanții oamenilor muncii sînt prin definiție, ca să spunem așa, „specialiști în problemele colectivului”, îndrituiți și obligați să sesizeze, să interpreteze, să expună și să susțină aceste probleme. În această idee, Legea nr. 11/1971, dînd ca limite componenței consiliului oamenilor muncii al întreprinderii 9 pînă la 25 de membri, stabilește totodată că numărul reprezentanților oamenilor muncii va fi de 3 pînă la 11. Adăugînd acestor cifre pe secretarul organizației de partid, președintele comitetului sindicatului și secretarul organizației de tineret, membri de drept, ajungem la un total ce depășește jumătate din consiliu. Această corelație este interpretată uneori divers: la „Electroaparataj” sînt 9 reprezentanți ai oamenilor muncii în consiliul ce reunește 23 de membri, la Întreprinderea de mecanică fină — 8 din 21. Mărirea acestei ponderi, com-

pensată prin reducerea numărului membrilor numiți (ce pot fi oricînd solicitați să participe la ședințe în care se analizează probleme din domeniul lor de resort), ar asigura reprezentarea mai multor sau chiar a totalității secțiilor și sectoarelor de bază, ceea ce n-ar fi decît în beneficiul exercitării unei largi conduceri colective.

Alegerea, de către adunarea generală a oamenilor muncii, a reprezentanților în organul de conducere este un moment de mare importanță: cei ce vor exercita mandatul timp de doi ani trebuie să fie într-adevăr — prin pregătirea politică și profesională, prin calitățile moral-psiice, prin aria de contacte umane pe care le-o oferă locul de muncă — capabili de misiunea de purtători ai cuvîntului maselor. La Combinatul poligrafic „Casa Științei”, toți cei 7 reprezentanți fac parte din personalul direct productiv; la „Arta grafică” — întreprindere cu profil similar — proporția este de 2 din 6; la I.C.R.T.I., din 5 reprezentanți aleși, 4 sînt cadre TESA. Dacă opțiunile respective sînt sau nu bune, aceasta o spune, probabil, eficiența activității acestor membri și a respectivelor consilii.

Indiferent însă de specificul muncii lor, reprezentanții colectivului vor fi cu atît mai bine înzestrați pentru o intervenție eficientă, cu cît își vor fi însușit minimul necesar de cunoștințe în domeniul conducerii și organizării, al legislației economice, al dreptului muncii etc. Aceasta îi va ajuta să aprofundeze sensul hotărîrilor conducerii de partid și de stat, să înțeleagă sarcinile ce revin pentru unitatea respectivă, să descripteze implicațiile măsurilor propuse de specialiști, să abordeze ei înșiși probleme de esență. Se cer multiplicare și încadrate într-un sistem unitar, organizat, preocupările — pînă acum timide — ale organelor teritoriale ale sindicatelor, ale unor centre departamentale de perfecționare profesională, privind instruirea membrilor aleși ai consiliilor oamenilor muncii; proliferarea celor cîteva exemple de pregătire chiar în întreprindere, metodă introdusă de Academia „Ștefan Gheorghiu” în colaborare cu școli interjudețene de partid, nu poate da decît rezultate din cele mai bune. Investigația de efort pentru o astfel de înarmare cu noțiuni de bază în știința conducerii se va dovedi utilă chiar după expirarea mandatului reprezentanților oamenilor muncii, căci o cît mai largă difuzare în masă a acestor cunoștințe va ridica pe noi trepte nivelul participării colectivelor de muncă la luarea deciziilor și la înlăptuirea lor.

APROPIATUL Congres al consiliilor oamenilor muncii, jalonînd direcțiile perfecționării în continuare a conducerii colective, va oferi reprezentanților oamenilor muncii în aceste organe un prețios ghid în activitate. Profilul complex, dinamic al omului muncii proprietar, producător, participant — cum preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu — „la conducerea treburilor economice și sociale, la însuși guvernarea țării” este definitoriu pentru profundul democratism al orînduirii noastre, pentru dezvoltarea țării spre culmile progresului și civilizației socialiste și comuniste.

Dan CONDREA

Conducerea colectivă în acțiune

Observații pe marginea unei radiografii pe filiera:
CONSULTARE — ANALIZĂ — DECIZIE

Preocupări, inițiative, rezultate

„Dintr-o fabrică veche, cu metode de rutină, întreprinderea de stoje «Proletarul»-Bacău s-a transformat în scurt timp într-o fabrică modernă, a cărei producție este competitivă și pe piața externă“

Caracterizarea aparține Comitetului județean Bacău al P.C.R. Ce o justifică ?

● În primul rând, succesele obținute de colectivul întreprinderii. Îndeplinirea cincinalului 1971—1975 în numai 4 ani și 15 zile i se adaugă rezultatele obținute de la începutul actualului cincinal în realizarea sarcinilor de plan (în %) :

	1976	Sem. I 1977
Producția globală	108,4	105,5
Producția marfă	102,9	103,6
Producția fizică :		
— țesături tip lină	100,0	102,5
— fire cardate	101,4	104,8
Productivitatea muncii	101,2	102,8
Cheltuieli la 1 000 lei producție marfă	99,96	99,95*

*) 5 luni

● În al doilea rând, evoluțiile pe care se bazează aceste realizări : dezvoltarea și modernizarea capacităților de producție, îmbunătățirea tehnologiilor, ridicarea nivelului profesional al cadrelor — iar ca un corolar, creșterea calitativă a participării de masă a oamenilor muncii, în frunte cu comunității, la rezolvarea problemelor fabricii.

Crearea acestor premise, valorificarea lor eficientă includ o contribuție hotărâtoare a organului de conducere colectivă al întreprinderii. Folosind un sistem informațional (tablou de bord) sensibil și precis, care asigură urmărirea operativă a principalilor indicatori de plan în unități fizice, consiliul oamenilor muncii, biroul acestuia pot sesiza la timp dereglările ce apar și acționa pentru înlăturarea lor. Dintre deciziile C.O.M., aplicate cu efecte deosebite de rodnice, cităm pentru ilustrarea ariei largi a preocupărilor :

- introducerea la fiecare utilaj tehnologic a unui caiet de evidență a întreruperilor accidentale (cauze, durată) și a reparațiilor efectuate (felul lor, durata) ;
- înființarea de microateliere pentru reparații operative la filatură, țesătorie și finisaj (pe baza unor propuneri din adunarea generală a oamenilor muncii) ;
- lărgirea gamei pieselor de schimb ce se execută în atelierul mecanic propriu, reducând importul ;
- aplicarea metodei analizei valorii la conceperea produselor noi, a metodei drumului critic în filatura cardată, a altor metode moderne de conducere și organizare (de pildă pentru reamplasarea utilajelor și reorganizarea fluxurilor tehnologice) ;
- includerea calității firelor realizate, între condițiile pentru acordarea integrală a retribuției filatorilor ;
- organizarea unei comisii tehnice cu sarcina de a stabili soluții pentru lichidarea stocurilor de bucată cu ciclul de fabricație depășit în sectorul de finisaj și.a.

Trebuie remarcate spiritul responsabil și consecvența cu care C.O.M. fructifică propunerile lucrătorilor, urmărește realizarea lor și a propriilor sale hotărâri :

	Total	Realizate în termen
Hotărâri ale C.O.M.		
— anul 1976	97	97
— trim. I 1976	16	16
Propuneri în adunarea generală		
— sem. II 1976	24	24
— trim. I 1977	55	53

Un element de bază al eficienței conducerii colective :
 stilul și metodele de muncă

CINE

Nenumărate alte exemple arată cu aceeași forță

DECIDE ?

de convingere cit de important este rolul atribuit conducerii colective a unităților economice, cit de cuprinzătoare este problematica de resortul acesteia.

În exercitarea rolului ce-i revine, conducerea colectivă își integrează tot mai mult metodele și tehnicile moderne de conducere, care-i oferă instrumente științifice de analiză și decizie.

(La întreprinderea de șuruburi din Tîrgu-Secei, de pildă, comitetul oamenilor muncii folosește larg elemente din metodele de conducere prin obiective, prin bugete, prin sisteme, prin excepție, pe baza cărora și-a elaborat un model strategic adaptat condiției de unitate nouă, cu perspective de intensă dezvoltare.) Independent însă de existența unui asemenea suport, capacitatea de eficiență a consiliilor oamenilor muncii depinde în mod decisiv de stilul și metodele lor de muncă sub raport relațional, de nivelul la care activitatea lor reflectă concepția fundamentală a conducerii colective — aceea de a sintetiza opinia masei, pentru a acționa în numele acesteia și cu ajutorul ei în vederea respectării comenzii sociale exprimate în indicatorii planului.

În stabilirea principalelor probleme pe care le include în planurile sale de muncă trimestriale, C.O.M. de la întreprinderea de porțelan de menaj Alba Iulia pornește de la propunerile făcute de lucrători în adunările generale, în grupele sindicale, de la sugestiile consiliului de control muncitoresc și ale consiliilor pe domenii, de la cerințele exprimate de propriii săi membri. S-a dovedit utilă și metoda practică de C.O.M. de la întreprinderea „Unirea“ din Cluj-Napoca — de a solicita lucrătorilor, prin anchete, părerea despre problemele presante din activitatea unității și a sectoarelor, care să fie luate în discuție.

Un moment deosebit de important în pregătirea analizelor, deci și în fundamentarea deciziilor, îl constituie informarea membrilor consiliului oamenilor muncii asupra stadiului de rezolvare a sarcinilor economice și sociale ale unității. Metodele utilizate diferă. La întreprinderea metalurgică de metale neferoase Zlatna, la jumătatea primei decade a fiecărei luni C.O.M. se întrunește într-o ședință operativă de informare asupra rezultatelor din luna precedentă, ceea ce ajută la formarea unei optici obiective în abordarea problemelor supuse dezbaterii în ședința ordinară. Un sistem mai elaborat funcționează la întreprinderea de construcții siderurgice Hunedoara, unde se folosește, la pregătirea și urmărirea producției, cercetarea operațională : pe baza unui formular preluat pe calculator se asigură cunoașterea la toate nivelele ierarhice — de la șeful formației de lucru pînă la director — a sarcinilor și realizărilor zilnice, a depășirilor și cauzelor rămănerilor în urmă, astfel încît măsurile de remediere pot fi luate deduse.

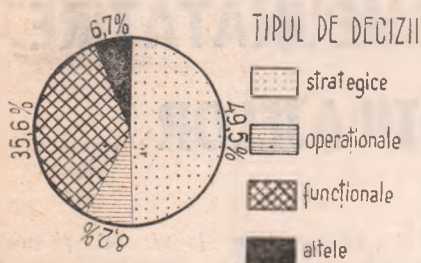
Practica a confirmat utilitatea organizării dezbaterilor în consiliul oamenilor muncii pornind de la studii și analize prezentate în mai multe variante de soluționare, relevându-se pentru fiecare din ele eficiența sub raportul mai multor parametri cu influență reciprocă. La întreprinderea de porțelan Alba Iulia, deja menționată, se recurge în acest scop la metode specifice — analize de corelație, metode operaționale, studii ale procesului muncii. Materialele supuse discuției sînt însoțite, la Combinatul metalurgic Reșița, de prezentarea unor grafice, diagrame, diapozitive, care înlesnesc o apreciere de ansamblu. În schimb la Trutul de construcții industriale Craiova, unde doar puține materiale de analiză dau variante de soluții, multe decizii sînt adoptate fără aprofundare necesară, nu întîmplător 64% din hotărârile adoptate de C.O.M. conțin generalități sau se referă la obligații legale de serviciu și nu precizează termene de aducere la îndeplinire.

Specifică unităților cu sectoare dispersate teritorial, forma de contact cu masele, practică de C.O.M. de la întreprinderea forestieră de exploatare și transport Nehoiu (Buzău) — de a ține ședința, cel puțin o dată pe trimestru, la unul din sectoarele de exploatare sau industrializare — oferă conducerii colective o cunoaștere apropiată a realităților. Merită a fi relevată, de asemenea, experimentarea la G.I.L.L. Timișoara a unei modalități de organizare a participării la conducere la nivelele inferioare : instituirea unor colective de conducere la nivelul atelierului (șeful de atelier, 2—3 muncitori frunțași, secretarul de partid, secretarul U.T.C., organizatorul grupei sindicale), cu atribuții precis delimitate de cele ale conducătorului subunității.

O oglindă a muncii C.O.M. : problematika analizelor

CE SE DECIDE?

În 15 ședințe curente și 5 extraordinare, ținute în anul 1976 și trimestrul I 1977, consiliul oamenilor muncii de la „Electroputere”-Craiova a adoptat 325 de hotărâri și decizii, dintre care 77% cu termene concrete de realizare, iar restul cu caracter permanent. Structura lor este redată în grafic :

După cum se constată, deciziile de ordin strategic ocupă un loc corespunzător, justificat de perspectiva dezvoltării unității. Cele cu caracter funcțional demonstrează, la rîndul lor, preocuparea pentru o fundamentare mai precisă a acțiunilor subordonate îndeplinirii sarcinilor de plan, utilizării mai bune a capacităților de producție și asimilării de noi produse, ele fiind elaborate pe baza unor studii la efectuarea cărora au fost atrași mulți specialiști din unitate. Dar repetarea unor analize pe aceeași temă poate sugera insuficiența lor aprofundare.

Bineînțeles, frecvența revenirii asupra aceluiași capitol de probleme depinde de mulți parametri, printre care situația concretă a unității, calitatea intervenției C.O.M., responsabilitatea factorilor de execuție etc. tabelul nr. 1 redă această frecvență, pe domenii tematice, la 3 întreprinderi industriale din județul Vrancea ; variațiile de la o unitate la alta se inscriu, după cum se observă, într-un ecart minim — de unde rezultă că, indiferent de profilul producției, focalizarea atenției este similară.

Reflectarea obiectivelor strategice ale întreprinderii în planul de muncă și în structura hotărârilor consiliului oamenilor muncii impune însă o desfășurare neliniară a ponderii diferitelor probleme ; de la o perioadă la alta apar pe rol, cu o greutate specifică decisivă, alte arii de preocupări. Planul pe 1977 pune în fața colectivului întreprinderii „1 Mai” Ploiești două sarcini de prim ordin : creșterea exportului, reducerea cheltuielilor materiale și de muncă. În mod corespunzător, din cele 628 de măsuri pe care le cuprind hotărârile adoptate de consiliul oamenilor muncii în trimestrul I, se referă la :

- creșterea productivității muncii — 18,9%,
- reducerea cheltuielilor de producție — 29,3%,
- îmbunătățirea parametrilor calitativi ai producției — 11,9%,
- reducerea consumului de metal — 12,7%,
- autoutilare — 8,8%.

Tabelul nr. 1

Gruparea pe teme a problemelor discutate în ședințele C.O.M. de la 3 întreprinderi din județul Vrancea (1976 + trim. I 1977)

Domenii tematice	I. D. S. M. S. A. x)		
	Focșani	Infr. confecții Focșani	Infr. materiale constr. Odobești
producție	7	5	9
investiții - dezvoltare	1	2	4
red. consumuri specifice	3	2	5
calitatea produselor	2	3	3
introd. progres. tehnic	1	1	1
real. param. proiectații, folos. capacit. producție	2	1	2
protecția muncii	1	2	3
disciplina în producție	1	2	2
analiza unor compartim. funcționale	3	3	4
îndeplinirea hotărârilor stabilite anterior	2	2	3

x) Întreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule așchietoare

CUM SE DECIDE?

Anul trecut, C.O.M. de la Întreprinderea de piese auto Iași a ținut 29 de ședințe, din care 17 în afara planului de muncă. Deși necesitățile urgente, legate de dezvoltarea întreprinderii și de schimbarea profilului său (cu implicații în ce privește pregătirea fabricației, asimilarea de produse noi, modificări tehnologice) pot explica această situație, întrunirea organului de conducere colectivă la intervalele medii de 12—13 zile, pare, totuși, prea frecventă.

Pentru asigurarea eficienței conducerii colective, în speță a C.O.M., este extrem de importantă departajarea judicioasă a sarcinilor între acest organ, biroul său și responsabilitățile cadrelor de conducere. De exemplu, consiliul oamenilor muncii de la Combinatul de celuloză, hirtie și fibre artificiale Brăila a stabilit — în conformitate cu Legea nr. 11/1974, Legea nr. 9/1974 și H.C.M. nr. 1 885/1970 — nomenclatoare detaliate de probleme în competența de analiză și aprobare a C.O.M., respectiv a colectivului de conducere operativă. Datorită acestei delimitări, consiliul s-a putut concentra asupra problemelor majore, adoptînd în decurs de un an doar 18 hotărâri (17 realizate în termen), din care unele sub forma unor cuprinzătoare programe de măsuri — de pildă cele privind îmbunătățirea calității celulozei și celofibrice, pregătirea și perfecționarea cadrelor etc. evitînd o dispersare dăunătoare pe probleme minore sau de rutină.

Sînt încă numeroase cazurile cînd ordinea de zi a ședințelor C.O.M. este supraîncărcată, datorită fie unei selecții nejudicioase, fie tolerării tendinței unor șefi de compartimente de a transfera responsabilitatea, supunînd conducerii colective probleme ale activității curente care constituie propria lor sarcină de serviciu, fie practicii unor cadre de conducere din ministere și a unor organe specializate de control, de a cere discutarea în C.O.M. a unor chestiuni de competența biroului acestuia, a conducătorului unității sau chiar a compartimentelor funcționale.

Este concludentă în acest sens analiza caracterului celor 72 de măsuri adoptate în trimestrul I a.c. de către consiliul oamenilor muncii de la Întreprinderea de prelucrare a aluminiului Slatina. Dintre ele au reprezentat :

- 4,2% intervenții la organele ierarhice superioare și în exterior ;
- 2,8% stabilirea de termene pentru întocmirea unor planuri de măsuri ;
- 22,2% sarcini curente ale diferitelor compartimente ;
- 59,8% aprobări și delegări date C.O.M. (93% dintre ele privind contestații la sancțiuni și aprobarea de credite pentru locuințe) ;
- 8,2% măsuri de competență directă a C.O.M. ;
- 2,8% altele.

Întrucît actualele prevederi normative pot da naștere la interpretări variate privind competențele acordate consiliului oamenilor muncii, biroului acestuia și directorului, apare necesară o mai bună clarificare a lor, cu o eventuală reasezare a unor atribuții, în scopul de a armoniza sistemul de funcționare a conducerii colective cu nevoile soluționării operative a unor chestiuni curente.

Activitate perseverentă pentru înfăptuirea hotărârilor

Analiza problemelor, adoptarea deciziilor reprezintă, în activitatea consiliilor oamenilor muncii, numai partea —

Tabelul nr. 2

Situația realizării hotărârilor adoptate de consiliile oamenilor muncii de la 10 întreprinderi industriale

	Nr. hotărâri adoptate	Realizate		Nerealizate
		La termen	Ter-men depășit	
- Combinatul chimic Tîrnăveni	361	353	5	3
- Infr. construcții de mașini Reșița	169	134	17	18
- "Electrocontact" Botoșani	80	46	18	16
- Combin. prelucr. lemnului Arad	228	198	30	-
- Infr. autoturisme Pitești	131	91	28	12
- Comb. lianți și azbociment Fieni	97	91	5	1
- "Textila" Galați	98	76	22	-
- Infr. minieră Motru	67	38	22	7
- Infr. fier Vlăhița	100	66	8	26
- Infr. electrocentrale "Porțile de Fier" Drobeta - T. Severin	89	77	12	-

să zicem de „programare-lansare”. **Hotărâtoare este activitatea susținută a conducerii colective pentru înfăptuirea acestor hotărâri, pentru obținerea rezultatelor scontate.**

Cu titlu exemplificativ, în tabelul nr. 2 se arată ce s-a întîmplat cu hotă-

Dorin CONSTANTINESCU

(Continuare în pag. 19)

În lumina hotărârilor Plenarei C.C. al P.C.R.

VALORIFICAREA REZERVELOR DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A FOLOSIRII MAȘINILOR ȘI UTILAJELOR

Cît timp sînt folosite utilajele, cît stau fără să producă în cele 24 de ore ale zilei, ce producție suplimentară se obține prin utilizarea lor peste prevederi, sau, dimpotrivă, ce se pierde prin exploatarea lor nerațională, reprezintă probleme deosebit de actuale pentru fiecare întreprindere în cadrul preocupărilor permanente de îndeplinire a sarcinilor de plan, de sporire a productivității muncii.

Desigur, fiecare întreprindere are profilul ei de producție, în care acționează factori specifici de stimulare sau frinare a utilizării într-un grad înalt a mașinilor și instalațiilor, a timpului de lucru. În toate unitățile economice, însă, pre-

ocupările pentru folosirea capacităților la nivelul și peste prevederile de plan, trebuie să se situeze în primul plan al atenției. Menirea analizei economice este în acest context ca, plecînd de la realitățile concrete ale unui anumit proces de fabricație, să identifice căi de acțiune, să ofere sugestii pentru măsuri cu valabilitate și aplicabilitate largă, care să conducă și în alte întreprinderi la o exploatare rațională a utilajelor. În acest număr, prezentăm o investigație efectuată la Întreprinderea mecanică navală din Constanța.

În analiză, corelația sarcini de plan — capacități disponibile

ANALIZA nivelului activității desfășurate în această întreprindere în prima parte a anului evidențiază o preocupare constantă, soldată cu rezultate bune în îndeplinirea sarcinilor de plan. **Pe primele 5 luni din 1977 planul producției-marfă a fost realizat în proporție de 100,6%, iar numărul mediu scriptic de lucrători înregistrat s-a situat cu 2,3% sub nivelul prevederilor.** În aceste condiții, îndeplinirea sarcinilor de plan a fost realizată, în principal, prin îmbunătățirea substanțială a indicelui de utilizare a mașinilor și utilajelor din dotare. **Față de 1976, în acest an gradul de folosire a zestrei tehnice din dotare este mai mare cu circa 30%.**

Această creștere a fost obținută prin intensificarea acțiunii de recrutare și calificare prioritară a forței de muncă în acele meserii care să permită o folosire intensivă a utilajelor de bază, prin introducerea lucrului în trei schimburi la atelierele de prelucrări mecanice și confecții S.D.V., întărirea asistenței tehnice în schimbul III, prin folosirea „productivă“ a ucenicilor din anul II și III la lucrul direct pe mașini sub supravegherea unor muncitori calificați, cu multă experiență ș.a. Măsurile menționate, precum și altele, au permis ca, în luna mai, sarcina generală de a se atinge un indice minim de utilizare de 85% să fie realizată și chiar depășită. Cu toate acestea, situația existentă în celelalte luni a făcut

ca, pe total întreprindere, în perioada 1 ianuarie—31 mai 1977, indicele realizat de folosire a utilajelor de bază să se situeze sub prevederile de plan cu 2,2 procente.

Așa cum rezultă din tabel, la realizările globale, privind gradul de utilizare a zestrei tehnice din dotare, diferențele grupe de utilaje nu au adus o contribuție uniformă. Apare evident că, în timp ce la mașinile de alezat și frezat, la mașinile de frezat universale, la cele de prelucrat roți etc., prevederile au fost depășite, se constată — în perioada analizată — o nerealizare a indicilor planificați la mașinile de rectificat, la strungurile paralele etc. Dacă în aceste cazuri neîndeplinirile se situează doar cu câteva procente sub prevederi, trebuie arătat că la mașina de frezat portal nivelul de utilizare atins este cu foarte mult mai mic decît nivelul planificat. Cum este posibil să stea, practic, nefolosit un asemenea utilaj nou, unicat, care a însemnat, desigur, o cheltuială mare pentru întreprindere? De ce nu sînt folosite la întreaga capacitate toate mașinile și utilajele?

Dacă ținem seama de faptul că planul producției-marfă a fost realizat și depășit, în timp ce indicii de exploatare ai unor categorii de mașini și utilaje și cei pe total întreprindere se situează sub prevederi — și uneori cu multe procente — se poate pune problema modului în care au fost corelați de la bun început diverși indicatori din planul întreprinderii. Dacă cu o astfel de utilizare a capacităților întreprinderea și-a realizat și depășit sarcinile de producție, este firesc să ne între-

băm: cît s-ar fi putut obține în plus dacă mașinile și utilajele ar fi fost folosite la nivelul prevederilor? În explicarea unei astfel de situații prea multe alternative nu există: ori sarcinile au fost fundamentate cu mai puțină atenție în ce privește corelarea lor cu disponibilitățile reale de producție, ori indicatorii global valorici ai producției ascund — și în acest caz — alte influențe (neprecizînd exact efortul propriu al întreprinderii), ori producția valorică obținută la unele utilaje a „compensat“ nerealizările obținute la alte categorii de mașini. Probabil că fiecare variantă a avut o contribuție deloc neglijabilă.

Dat fiind însă că beneficiarii au nevoie de produsele fizice a căror realizare efectivă apare imposibilă fără aportul stabilit prin plan al fiecărui utilaj, apare necesară o sporire a preocupărilor existente în această întreprindere pentru o riguroasă fundamentare a indicilor de utilizare a capacităților de producție care, odată stabiliți, să fie cu strictețe respectați la fiecare categorie de mașini.

Influențe obiective și subiective în asigurarea forței de muncă

SIGUR, la prima vedere, neutilizarea cu un procent a mașinilor sau existența unui singur utilaj care nu lucrează într-o întreprindere, pot să nu releve adevărata însemnătate a utilizării integrale a timpului de lucru, a folosirii

tuturor utilajelor cel puțin la nivelul sarcinilor de plan. Pentru a nu face simple aprecieri generale, trebuie arătat că, pe zi, timpul care se ırosește cu nefuncționarea tuturor utilajelor la nivelul prevederilor nu înseamnă numai realizări fizice de multe mii de lei, ci și pagube serioase în buna desfășurare a activității beneficiarilor. În aceste condiții, analiza cauzelor care conduc la nerealizarea indicelui planificat de utilizare a capacităților de producție prezintă o importanță deosebită :

1 Neasigurarea corespunzătoare cu forță de muncă calificată reprezintă principalul obstacol în folosirea în grad înalt a capacităților de producție. Dezvoltarea continuă, în ritm accelerat a dotării întreprinderii mecanice navale din Constanța cu noi mașini și utilaje nu și-a găsit, din păcate, o reflectare corespunzătoare în operativitatea cu care ar fi trebuit asigurate cadrele calificate necesare. Situația prezentată se datorește preocupărilor unelor prea puțin insistente de a atrage din vreme numărul de lucrători necesar, dar și faptului că, pînă în acest an, întreprinderea nu a dispus de un centru propriu de școlarizare a cadrelor pe meserii specifice. Calificarea a peste 80% din muncitori prin cursuri de scurtă durată la locul de muncă, coroborată cu unele întârzieri în construirea unui nou cămin pentru nefamiliști au condus și ele la încetinirea ritmului asigurării cadrelor.

O altă rezervă ce poate fi folosită este sugerată de **analiza utilizării timpului de muncă disponibil**. Deși pe primele 5 luni a.c. indicele de utilizare planificat a fost depășit, atingînd un nivel de 97,2%, nu trebuie neglijată rezerva pe care o oferă fondul de timp nefolosit, în care învoirile și absențele nemotivate se înscriu ca o participare de circa 5 000 om-ore.

2 Calitatea și operativitatea în executarea reparațiilor reprezintă o altă problemă. Datorită calificării mai scăzute a anumitor categorii de muncitori se ajunge la multe defecțiuni accidentale și, deci, la stagnări ale utilajelor de producție care nu pot fi remediate operativ din lipsa unor piese de schimb necesare. Desigur, limitarea la a constata aceste neajunsuri nu oferă nici o soluție de îmbunătățire a situației.

Pentru aceasta, în întreprindere se cere intensificată acțiunea de ridicare pe multiple planuri a cunoștințelor profesionale ale tinerilor muncitori, de asimilare masivă și operativă a pieselor de schimb necesare efectuării în cel mai scurt timp a unor reparații de înaltă calitate. Fără îndoială că, în direcția menționată, alături de efortul propriu se impune **amplificarea ajutorului pe care centrala industrială trebuie să-l acorde pentru ca furnizorii de piese de schimb să-și achite ritmic**

obligațiile de livrare față de întreprinderea mecanică navală din Constanța conform prevederilor din contractele economice.

În prezent, **ponderea personalului indirect productiv și de deservire reprezintă circa 14% din totalul muncitorilor**. Specialiștii întreprinderii apreciază că la această cifră s-a ajuns ca urmare a preocupărilor existente în această unitate economică pe linia întăririi activității de reparație și întreținere a utilajelor. Desigur, este o necesitate firească să se ia toate măsurile pentru creșterea perioadei de bună funcționare a mașinilor și utilajelor, în cadrul căreia întărirea activității de întreținere și reparare a mijloacelor fixe productive joacă un rol deosebit de important.

Problema poate fi și trebuie pusă însă și invers. Oare strategia de a ridica gradul de utilizare al capacităților prin sporirea personalului indirect productiv și de deservire destinat reparațiilor nu contribuie de fapt la crearea unor rezerve de cadre care rămîn nefolosite productive? Remediu cel mai eficace în ridicarea gradului de folosire a mașinilor și utilajelor nu trebuie să-l constituie, ca obiectiv prioritar, întărirea activității de reparații atunci cînd este vorba de defecțiuni accidentale numeroase; trebuie acționat cu toată energia în primul rînd asupra cauzei acestor defecțiuni, și anume gradul mai scăzut de calificare al unor muncitori, prin sprijinirea îmbogățirii continue și operative a cunoștințelor profesionale, prin întărirea răspunderii personale față de munca prestată. Tactica acțiunilor postoperative se cere înlocuită cu măsuri preventive care să ridice gradul de utilizare a capacităților prin folosirea rațională și menținerea lor pe termen cît mai lung în stare de funcționare prin evitarea la maximum posibil a defecțiunilor accidentale, a căror reparație imobilizează în prezent numeroși muncitori auxiliari și de deservire. Atragerea acestora în circuitul producției, diminuarea „căderilor“ în exploatarea utilajelor printr-o acțiune mult mai energică de ridicare a nivelului cunoștințelor profesionale al celor ce folosesc mașinile ar putea aduce, evident, o creștere cu mult mai substanțială a gradului de utilizare a zestreii tehnice din dotare decît prin sporirea personalului auxiliar și de deservire destinat remedierii reparațiilor accidentale.

3 În fine, asigurarea asistenței tehnice este o altă problemă nerezolvată în prezent, care afectează eficiența cu care sînt folosite capacitățile productive în schimburile II și III. După părerea specialiștilor întreprinderii, în această direcție lipsa de maiștri generează numeroase neajunsuri. Dacă asigurarea cu muncitori calificați, dacă utilizarea integrală a timpului de lucru se lovea uneori de acțiunea nefavorabilă a unor cauze obiective, în ce privește asigurarea maiștrilor necesari —

mai ales în lumina noii legi — întreaga răspundere o poartă întreprinderea. Stă în puterea ei și trebuie să acționeze din vreme, mai energic, pe baza unor programe judicios întocmite, care să includă și necesitățile perspectivei pentru asigurarea cu maiștri a schim-

Gradul de utilizare a mașinilor

Categoria de mașini	Realizat față de plan în luna mai a.c.	Realizat față de plan în primele 5 luni a.c.
Mașini de alezat și frezat	114,9	114,9
Mașini de frezat universale	122,1	111,1
Mașini de frezat verticale	87,7	107,8
Strunguri paralele	102,6	98,1
Strunguri carusel	97,2	100,4
Mașini de prelucrat roți	107,0	112,2
Mașini de danturat conic	104,6	105,7
Mașini de rectificat	97,0	97,2

burilor II și III la nivelul necesităților, pentru pregătirea corespunzătoare a acestor organizatori și conducători nemijlociți ai formațiilor de lucru.

EVIDENT, problematica utilizării la un nivel mai înalt a capacităților de producție este cu mult mai vastă. Fără a avea pretenția unei enumerări exhaustive, trebuie arătat că se cere acționat cu mai multă energie pentru asigurarea tuturor condițiilor de extindere și generalizare a schimburilor II și III, folosirea integrală a timpului de lucru, ridicarea calificării și policalificării cadrelor, amplificarea realizării prin autototare a unor dispozitive care să conducă la creșterea randamentului utilajelor, efectuarea la timp și de calitate a reparațiilor planificate, organizarea superioară a producției și a muncii, aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă etc. În acest fel, prin folosirea eficientă, intensivă și extensivă a utilajelor, se asigură premise însemnate de realizare ritmică și integrală a planului de producție, de sporire într-un grad mai înalt a productivității muncii.

Bogdan PĂDURE

Investiții

INDUSTRIALIZAREA LUCRĂRILOR LA BAZA ACCELERĂRII RITMULUI CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE

Realizarea în ritm accelerat a importantului volum de locuințe necesare pentru satisfacerea cerințelor populației presupune mobilizarea largă a tuturor factorilor ce pot contribui la aceasta. Așa cum este și firesc, la darea în folosință la vreme a celor circa 40 000 de noi apartamente prevăzute în planul pe acest an în municipiul București, un aport substanțial urmează să-l aducă introducerea largă a progresului tehnic în toate fazele de realizare a obiectivelor, de la concepție-proiectare și pînă la finisarea lucrărilor.

În cincinalul revoluției științifice și tehnice, creșterea cea mai substanțială a productivității muncii se va realiza în primul rînd prin industrializarea construcțiilor, prin transformarea în tot mai mare măsură a muncii de pe șantier într-o variantă a muncii industriale. Desigur, industrializarea construcțiilor presupune un proces complex, cu etape succesive sau simultane, o bună coordonare a eforturilor pentru modernizarea concepției și a proiectării, creșterea gradului de tipizare, prefabricarea integrală și a unor detalii și elemente ale construcției, introducerea tehnologiilor moderne de execuție și a materialelor ușoare, eficiente, dezvoltarea mecanizării complexe și a automatizării producției de construcții etc.

Evoluții în procesul industrializării construcțiilor

DATA FIIND contribuția esențială la eliminarea în mare măsură a caracterului sezonier al muncii, la permanentizarea muncitorilor și ușurarea muncii acestora, la scurtarea termenelor de punere în funcțiune și creșterea productivității muncii, la lucrările de investiții industriale — și cu aceeași acuitate la cele de locuințe — se pune problema accelerării procesului de industrializare a construcțiilor. Pentru atingerea acestui obiectiv este neapărat necesar ca preocupările pentru industrializare să înceapă încă din faza de concepție și proiectare a noilor ansambluri de locuințe.

În țara noastră cercetările efectuate în domeniul construcțiilor au urmărit și au reușit să asigure în proiecte soluții de creștere a gradului de industrializare, diminuînd ponderea lucrărilor de construcții-montaj în totalul investițiilor, prin promovarea utilizării panourilor mari de beton în construcția de locuințe, prin dezvoltarea tipizării și diversificării elementelor de construcție, prin crearea de noi materiale de construcții etc. Cu toate succesele înregistrate, trebuie arătat că în acest domeniu mai sînt încă multe rezerve nevalorificate. Anumite soluții oferite de cercetare și unele institute de proiectare au avut și au un grad redus de industrializare, dezvoltarea capacităților de prefabricare nu a fost

întotdeauna corelată cu sarcinile de creștere în ritm rapid a productivității muncii.

În municipiul București, de pildă, gradul de industrializare a secțiunilor clădirilor de locuințe a scăzut de la 94,0% în 1973 la 86,3% în 1976, ajungînd abia în 1977 la 74,6%. Analiza efectuată a relevat că, în ultimii ani, au fost elaborate și adoptate uneori soluții constructive cu un consum mare de manoperă. Coroborînd aceste cifre cu consumul de manoperă din devize se pot desprinde cîteva concluzii:

● **Au fost proiectate uneori secțiuni cu un consum mare de manoperă.** În 1976, de pildă, au fost realizate circa 35% din totalul apartamentelor cu un consum mediu de peste 30 ore pe un metru pătrat arie desfășurată.

● **Consumul mediu efectiv de ore/mp arie desfășurată a crescut continuu, de la 25,84 în 1975 la 26,5 în 1976 și la 27,10 în 1977.** Influența negativă a acestei creșteri s-a exercitat și pe planul mării necesarului de forță de muncă la unele meserii deficitare (dublarea numărului zidarilor, al dulgherilor etc.).

Cauzele acestei stări de lucruri rezidă în gradul scăzut de industrializare a betonului (pondere redusă a apartamentelor integral prefabricate), în gradul mic de finisaj al elementelor prefabricate ce sosesc pe șantier, în volumul foarte mare al lucrărilor de zidărie ce se execută la locuințe. În această ordine de idei se cere arătat faptul că, dacă la construcțiile de locuințe în general, ponderea apartamentelor integral prefabricate la nivelul ramurii de construcții a crescut de la

5% în 1960 la peste 21% în 1977, iar în anumite județe (Timiș, Cluj), la peste 40%, la unitățile Centralei de construcții montaj din București, ponderea apartamentelor integral prefabricate a scăzut substanțial față de 1971.

Ponderea apartamentelor integral prefabricate în București

Anul	Număr de apartamente integral prefabricate	Ponderea apartamentelor integral prefabricate față de total apartamente
1971	7.500	43,5
1972	7.328	41,0
1973	8.752	37,5
1974	6.620	25,6
1975	6.582	19,5
1976	4.610	15,5
1977	6.000	17,5

● Din analiza secțiunilor de construcții folosite în perioada 1971—1977 a rezultat că cele mai reduse consumuri de manoperă se înregistrează la sistemul constructiv în panouri mari și la sistemul mixt (pereți de beton armat turnat în cofraje metalice plane, cu planșee și fațade prefabricate, fațade și pereți despărțitori din elemente ușoare, finisate în fabrică), iar cele mai ridicate consumuri apar la sistemele în cadre unicate, glisante și zidărie portantă. La aceste sisteme, consumul de manoperă pe mp arie desfășurată este aproape dublu față de soluțiile prefabricate. Iată, deci, o direcție de acțiune în care cercetarea, proiectarea, industria materialelor de construcții trebuie să depună un efort sporit pentru amplificarea acțiunii de realizare a locuințelor din panouri mari prefabricate și cu alte soluții îmbunătățite, cu un consum redus de manoperă — condiție fundamentală a realizării programului de creștere în ritm rapid a productivității muncii în actualul cincinal și în perspectivă.

● A existat uneori o necorelare parțială între prevederile din proiecte, pe de o parte, și dezvoltarea producției de prefabricate, găsirea și utilizarea unor noi materiale eficiente, pe de altă parte. Pentru introducerea rapidă în proiectare a materialelor noi, se cer reactualizate anual cataloagele de materiale de construcții privind sortimentul și volumul producției acestora. La fel de adevărat este însă și faptul că o serie de produse noi, cunoscute, nu au fost introduse în proiectare, deși ar fi condus la economii substanțiale de manoperă. Cercetarea, la rîndul ei, trebuie să aducă o contribuție mai mare în ceea ce privește găsirea unor soluții noi la nivelul cerințelor. Introducerea unor pereți despărțitori mai eficienți, de pildă, se desfășoară încă în ritmuri prea lente, deoarece în afară de fișile de beton celular autoclavizat (BCA) paleta soluțiilor introduse în execuție a rămas la acest capitol nesatisfăcătoare.

Din situația prezentată rezultă că o preocupare centrală a tuturor factorilor implicați trebuie să o constituie creșterea ponderii manoperei executate în fabrici și poligoane.

De aceea, apare necesar ca la panourile exterioare finisajele să fie executate în fabrică (beton decorativ, betoane aparente cu modele din material plastic) și să fie livrate cu tâmplărie montată și vopsită. Realizarea panourilor pentru pereți interiori și exteriori cu un grad înalt de finisare industrială ar conduce la creșterea productivității muncii cu 15%.

O soluție eficientă — construcțiile din elemente spațiale complet finisate

MULTĂ VREME se credea că limita superioară a industrializării o constituie clădirile executate din panouri mari. Faptul că montajul panourilor necesită însă îmbinări delicate (care se efectuează îndeosebi de către alte întreprinderi decît producătorul), iar lucrări de finisare și instalații se execută pe șantiere, deci în multe puncte de lucru, cu mijloace mai puțin avansate, face ca și acest sistem de construcții să nu folosească în măsură suficientă multe din avantajele pe care le oferă industrializarea.

Un remediu adecvat al neajunsurilor semnalate îl constituie sistemul de construcții din elemente spațiale de dimensiuni mari sau mijlocii, complet sau parțial finisate, cu instalații montate și care doar se assemblează pe șantiere cu un utilaj corespunzător, fapt ce prezintă mai multe avantaje: comportare superioară la sarcini seismice, îmbinări și etanșezări mai sigure și mai simple decît la panourile mari, trecerea a peste 90% din operațiunile de pe șantiere în fabrică, cu ritm de producție industrializată, cu toate avantajele care decurg din aceasta. Folosirea elementelor spațiale în construcția de locuințe permite, în funcție de variantele de montaj folosite, să se obțină forme de clădiri cu plastică foarte variată.

Construirea în 1976 a mai multor sute de apartamente în municipiul Craiova a evidențiat avantajele deosebite ale acestui sistem. Montajul unui bloc de locuințe cu P+4 etaje se realizează în circa 3 săptămîni de la începerea montajului primului element. Consumul total de manoperă la șantier s-a evaluat la 5,3 ore/mp arie desfășurată, din care 3,3 ore/mp arie desfășurată pentru infrastructură (soluție monolit) și 2 ore mp/arie desfășurată pentru suprastructură (montajul elementelor prefabricate, îmbinarea lor și racordarea instalațiilor între elemente).

Calculul economic de eficiență asupra procedurii de construcție a locuințelor cu elemente spațiale comparativ cu sistemul actual de execuție cu panouri mari, a pus în evidență avantajele noului sistem:

— consumul total de manoperă în fabrică și pe șantier se reduce cu circa 20—25%;

— durata de execuție pe șantier a construcțiilor cu 4 nivele se diminuează cu circa 70%;

— costul apartamentelor în ambele procedee este același, iar calitatea execuției este superioară în procedeul cu

elemente spațiale, deoarece 80% din volumul total al lucrării se execută la fabrică, unde sînt condiții mai bune de lucru și se poate exercita o supraveghere mai atentă.

Datorită avantajelor deosebite, procedeul de construcții din elemente spațiale se cere a fi extins în țara noastră. Pentru a se obține rezultate favorabile, este necesar să se inițieze un program complex de asimilări de tehnologii și utilaje, precum și materiale și subsansambluri eficiente. În acest scop, ar putea fi luată în discuție oportunitatea următoarelor măsuri:

— stabilirea unui program de perspectivă privind realizarea unor fabrici moderne (în principalele zone ale țării) cu capacități de producție de 600—1 000 apartamente pe an;

— continuarea lucrărilor de cercetări pentru extinderea elementelor spațiale la clădiri cu mai multe nivele, ca și la construcții în mediul rural; realizarea de locuințe cu confort sporit și partituri flexibile, introducerea unor finisaje superioare, perfecționarea procedurilor de fabricație pentru reducerea, în continuare, a consumului de manoperă, asimilarea unor noi mijloace de transport și montaj cu capacități sporite, care să conducă la reducerea costurilor clădirilor.

O altă problemă care trebuie supusă dezbaterii specialiștilor o constituie posibilitatea realizării în perspectivă de către producătorul de prefabricate și a montajului panourilor mari, iar constructorul să realizeze numai infrastructura și finisajul — după modelul întreprinderii de construcții din prefabricate de beton a C.C.M.B. O asemenea soluție are multiple avantaje: contribuie la transferarea în fabrică a manoperei ce se execută în șantier pentru finisaje, conduce la dublarea productivității muncii la aceste structuri, la înlăturarea depozitelor intermediare din șantier (montajul panourilor se face direct din mijlocul de transport), se îmbunătățește calitatea execuției, pot fi reduse considerabil termenele de punere în funcțiune ș.a. Această formă de organizare se practică în toate țările cu o industrie de prefabricate dezvoltată

Mecanizarea complexă a lucrărilor de săpare — dar la finisaj ?

CA URMARE a gradului ridicat de dotare a organizațiilor de construcții cu mașini și utilaje, au crescut volumul lucrărilor executate mecanizat și gradul de mecanizare a acestora. Analizînd evoluția gradului de mecanizare în construcția de locuințe din municipiul București, se constată că, față de 1970, s-au înregistrat creșteri importante, mai ales la lucrările grele. Mecanizarea complexă a lucrărilor de săpare a pămîntului s-a extins de la 79,5% în 1971 la 89,0% în 1977 și de la 87,2% la 100% la lucrările de preparare a betoanelor. Mecanizarea simplă s-a extins de la 85,0% la 98,2% la încărcarea și descărcarea agregatelor, de la 95,0% la 100% la transportul pămîntului etc. Deși în creștere față de anul

1971, superioară realizărilor pe ramură, mecanizarea lucrărilor de finisaj se menține în 1977 la un nivel scăzut: 29,7% la vopsitorii (față de 7% în 1971), la lucrările de zugrăveli 55% (față de 34,0% în 1971); la aplicarea grundului la tencuieli mecanizarea a crescut de la 7,3% în 1971 la 30,0% în 1977. Serioase rămîneri în urmă se înregistrează pe șantiere și la turnarea betoanelor cu pompe de beton, în realizarea mecanizată a vopsitului etc.

O însemnată rezervă de creștere a productivității muncii o constituie livrarea tâmplăriei pe șantier gata vopsită, cu geamul montat încă din fabrică.

Sculele și dispozitivele de lucru nu satisfac întotdeauna în suficientă măsură specificul lucrărilor în domeniul construcțiilor de locuințe și social-culturale. Deși problemele micii mecanizări, dotarea cu scule și dispozitive au mai fost analizate, această problemă nu a fost pe deplin rezolvată. Merită să i se acorde mai multă atenție, mai ales dacă avem în vedere că prin dotarea cu scule și dispozitive perfecționate productivitatea muncii poate crește cu 15—20% la această categorie de lucrări. De aceea, considerăm necesar ca problemele dotării cu scule și dispozitive a șantiierelor de locuințe să facă obiectul unor analize temeinice atît la nivelul unităților de construcții, cît mai ales în unitățile producătoare din industria constructoare de mașini, pe baza cărora să se stabilească programe care să asigure mai rapid rezolvarea.

O altă problemă nerezolvată încă o constituie montajul prefabricatelor direct din mijlocul de transport. În prezent panourile sînt aduse într-un depozit intermediar și numai în cazuri mai rare se practică montajul direct din mijlocul de transport. În alte țări, cu o industrie de prefabricate dezvoltată, montajul se face direct din mijlocul de transport, crescînd productivitatea cu 20% la acest gen de lucrări.

Din analizele efectuate pe unele șantiere, rezultă că circa 10—20% din timpul muncitorilor constructori este ocupat cu manipularea materialelor în șantier. În stadiul actual de mecanizare, manopera consumată pe categorii de materiale de construcții se repartizează astfel: produse vrac — 34%, produse cu greutate mică și volum mic — 62%, produse cu greutate mare — 4%. Consumul ridicat de manoperă pentru manipularea produselor în vrac justifică necesitatea extinderii containerizării și paletizării, transportului și manipulării acestor materiale.

Desigur, la fel de important ca realizarea integrală a prevederilor din programele de mecanizare complexă și de automatizare a lucrărilor de construcții cu manoperă multă este obligația ca, pe fiecare șantier, utilajele din dotare să fie folosite într-un grad cît mai înalt, iar timpul de lucru să fie integral utilizat. Despre aceste aspecte însă, într-unul din numerele viitoare ale revistei.

Gheorghe GHÎJULICĂ

Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice

ÎNNOIREA, DIVERSIFICAREA ȘI RIDICAREA NIVELULUI CALITATIV AL PRODUCȚIEI

— Din experiența Centralei industriale de tractoare și mașini agricole —

DESFĂȘURAREA pe un plan superior a amplului proces de industrializare socialistă înscrie printre alte obiective de primă importanță și dezvoltarea necentenită a bazei tehnico-materiale a agriculturii, modernizarea și înnoirea permanentă a acesteia. Se poate afirma cu certitudine că industria noastră constructoare de mașini, traducând în viață hotărârile și indicațiile conducerii superioare de partid și de stat, dispune în prezent de un sector specializat în producția de tractoare și mașini agricole, cu un cadru organizatoric adecvat, capabil să asigure baza materială necesară îndeplinirii programelor de mecanizare a lucrărilor agricole stabilite prin planul unic de dezvoltare economică și socială a țării.

Creștere și diversificare

ÎN PROGRAMUL lor de activitate, unitățile componente ale Centralei industriale de tractoare și mașini agricole au stabilite o serie de obiective prioritare legate de asimilarea într-o concepție unitară a tractoarelor și mașinilor agricole, în corelare atît cu cerințele agriculturii noastre socialiste, cît și ale beneficiarilor externi, precum și de profilare și de adîncire a specializării lor în fabricația mașinilor agricole. În acest scop au fost profilate și specializate 4 întreprinderi pentru producția de tractoare, o întreprindere pentru echipament de injecție și mecanică fină, și 7 întreprinderi pentru producția de mașini agricole.

Paralel cu acțiunea de profilare și specializare a producției, centrala industrială a elaborat programe corespunzătoare pentru asigurarea bazei materiale a producției, modernizarea proceselor tehnologice, organizarea științifică a producției și a muncii. Materializarea, de-a lungul anilor, a unor astfel de măsuri a permis realizarea prevederilor cincinalului 1971—1975, iar rezultatele obținute anul trecut, precum și pe primele 6 luni din 1977 constituie o garanție a îndeplinirii și depășirii prevederilor de plan ale actualului cincinal și a angajamentelor asumate. Concludent în această privință este faptul că de la începutul acestui cincinal s-au livrat agriculturii aproape 20 000 de tractoare în 12 tipuri de fabricație, peste 21 000 pluguri, 7 000 combine pentru recoltat cereale, 4 000 echipamente pentru porumb știuleți și altele.

În expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii fărâncimi s-a subliniat cu tărie necesitatea dotării agri-

culturii cu utilaje capabile să asigure mecanizarea tuturor lucrărilor la cultura porumbului, a sfeclei de zahăr, cartofilor și furajelor, precum și a principalelor lucrări din zootehnie, legumicultură, pomicultură și viticultură. De asemenea, s-a cerut intensificarea preocupărilor pentru fabricația tractoarelor și combinelor pentru lucrările agricole pe terenuri în pantă. Ținînd seama de aceste cerințe, prin măsurile adoptate de Consiliul oamenilor muncii de la centrală, agricultura va primi pînă în 1980 încă 70 000 noi tractoare și zeci de mii de alte mașini agricole de mare randament.

Funcționalitate multiplă

ÎN CONTEXTUL efortului general pentru realizarea și depășirea sarcinilor actualului cincinal, specialiștii centralei și cei din Institutul de cercetări și proiectări au întocmit un program complex de asimilare și diversificare a tractoarelor cu destinație agricolă, menit să asigure înzestrarea agriculturii socialiste cu o gamă largă de utilaje universale și specializate, parte din ele de acum asimilate, altele urmînd a intra încă în acest an în producția de serie.

În principal, eforturile au fost orientate spre proiectarea și execuția unor tractoare agricole de mare putere prin folosirea unor elemente existente în producția de serie din alte familii de produse. În paralel cu aceasta, centrala s-a ocupat și se ocupă de acoperirea necesarului de tractoare mici și foarte mici destinate culturilor speciale. În scopul utilizării raționale a volumului de investiții alocat, proiectanții s-au orientat în direcția unificării unui număr considerabil de repere și subansamble ale tractoarelor de 25—35 CP, cu elemente ale unui produs de asemenea nou, destinat culturii fi-

nului pe pantă. Clasa de 45—55 CP este completată în prezent cu tractoare U—445 și 550, cu variante absolut competitive la ora actuală și cerute pe piața externă.

În scopul dezvoltării lucrărilor de îmbunătățiri funciare — în primul rînd a amenajărilor pentru irigații —, extinderii și modernizării plantațiilor de vii și pomi, construcției de sere și solarii, modernizării construcțiilor zootehnice și realizării de noi capacități productive, dezvoltării spațiilor de depozitare etc. sînt necesare, pe lîngă alte mașini și utilaje, tractoare industriale de diferite puteri și concepții constructive. În vederea asigurării necesarului de astfel de tractoare, atît centrala cît și Institutul de cercetare și proiectare pentru autovehicule și tractoare au desfășurat și desfășoară o largă activitate de modernizare a tractoarelor industriale existente și de asimilare de noi tipuri. În perioada 1975—1976 s-au asimilat și introdus în fabricația de serie la întreprinderea „Tractorul” — Brașov un număr mare de tractoare din familia de 180 CP pe șenile (S—1800 LS — tractor cu lamă buldozer și scarificator și S—1800 IF — tractor cu încărcător frontal), tractoarele de 360 CP pe roți, cele articulate A—3600 IF — tractoare cu încărcător frontal și A—3600 L — tractor cu lamă buldozer. Pentru completarea, modernizarea și diversificarea gamei de tractoare industriale, în planul de asimilare sînt prevăzute și alte tipuri de tractoare de mare putere, echipate cu dispozitive corespunzătoare unei game largi de lucrări.

Reducerea ciclului cercetare — proiectare — execuție

CONCEPȚIA de realizare a tractoarelor asimilate sau în curs de asimilare constă în asigurarea unui înalt grad de unificare-tipizare, atît între produsele din aceeași familie, cît și între produsele din familii diferite și obținerea unor utilaje la nivelul performanțelor celor similare de pe plan mondial. Astfel, tractorul IF—650 E este derivat din tractorul original de 65 CP, iar tractoarele de 80 CP pe șenile S—800 sînt derivate din trac-

toarele industriale de 65 CP pe șenile.

Tractoarele industriale pe roți de 80, 180, 360 CP se realizează toate în aceeași manieră constructivă și anume cu șasiu articulată, soluție larg utilizată pe plan internațional. Noile produse și îmbunătățirea calitativă a celor existente în fabricație s-au realizat în condițiile unei colaborări fructuoase, atât în faza de cercetare-proiectare, cât și în cea de încercare-asimilare, cu institutele de cercetări și proiectări de specialitate, fapt care a creat premisele obținerii unor produse de calitate, la nivelul tehnicii mondiale. Toate tractoarele industriale de aceste puteri, atât cele pe roți cât și cele pe șenile, se echipează cu transmisii hidromecanice complexe, formate din convertizor de cuplu și cutie de viteze cu cuplare sub sarcină, transmisii moderne, care asigură obținerea unor randamente ridicate și a unei deserviri ușoare. Acest tip de transmisii se utilizează la majoritatea tractoarelor industriale produse de prestigiu din străinătate.

La proiectarea tractoarelor industriale s-a urmărit realizarea unui grad înalt de tipizare-unificare și la nivelul ansamblurilor, a subsansamblurilor și a pieselor simple, pentru obținerea unor produse ieftine și de calitate superioară. Astfel, punțile motoare cu care se echipează tractoarele pe roți fac parte din gama tipizată de punți care se asimilează la I. T. Brașov, toate elementele instalațiilor hidraulice cu care sunt echipate tractoarele respective (pompele, distribuitorii, cilindrii hidraulici, supapele, furtunurile de înaltă presiune etc.) fiind din game tipizate de elemente hidraulice.

O preocupare permanentă a centralei și institutului de profil o constituie **îmbunătățirea continuă a performanțelor tehnico-funcționale ale produselor asimilate sau în curs de însușire**, ridicarea fiabilității și ergonomicității acestora, pentru satisfacerea cât mai deplină a exigențelor beneficiarilor interni și menținerea competitivității pe plan internațional.

Sisteme de mașini agricole corespunzătoare cerințelor

IN CE PRIVEȘTE lărgirea gamei de mașini agricole, s-a trecut la studierea și elaborarea unei concepții noi și a unor mașini complexe de mare randament, cu dispozitive care să ofere posibilitatea efectuării unei game largi de lucrări cu mai multe mașini concomitent, sau cu aceeași mașină. În paralel cu diversificarea producției de mașini agricole, se va trece la tipizarea acestora, la realizarea de mașini noi de înaltă eficiență și capacitate de lucru și se va acționa, în același timp,

în direcția îmbunătățirii caracteristicilor tehnico-funcționale.

Obiectivele principale ale programului de asimilare în fabricație a noilor mașini agricole pentru perioada 1976—1980 au fost stabilite pe baza programului dezvoltării agriculturii românești, cu consultarea specialiștilor din producție și din institutele de specialitate ale M.I.C.M. și M.A.I.A. Acest program cuprinde, pentru centrală, un număr de 72 de poziții, din care majoritatea au termene de finalizare în perioada 1976—1978. Completate cu o serie de alte sarcini privind modernizarea produselor din fabricația de serie și reducerea consumului de metal, aceste obiective se nominalizează în planul tehnic și de cercetare anual, pe faze de realizare, aflat în sarcina Institutului

Tractoarele pe care le realizează industria românească au parametri tehnico-funcționali la nivelul produselor similare de pe piața mondială, și în unele cazuri le depășesc pe acestea. **Tractorul agricol A-180-A**, de pildă, produs nou de serie, prezintă performanțe similare cu tractoarele de aceeași putere realizate de firmele Massey-Ferguson și Steiger. În plus, gradul de fiabilitate în exploatare la tractorul românesc este mai ridicat, trecind de 95%. De asemenea, **tractoarele agricole de 30, 45 și 55 CP** sunt realizate la parametri ce le fac comparabile cu cele produse la firmele Fiat și Someca. În fine, **tractoarele industriale, atât cel cu lamă buldozer, cât și cel cu încărcător frontal**, au majoritatea caracteristicilor tehnico-funcționale la nivelul celor realizate la firmele Michigan, Cartepillar, Case etc. În ce privește greutatea gabaritică pe unitatea de forță, tractoarele industriale românești se situează pe o poziție fruntașă, indicatorul respectiv fiind de 85-90 kg/CP, față de 95-100 kg/CP cât au cele produse de firmele străine.

de cercetări și proiectări mașini agricole și a întreprinderilor producătoare de mașini agricole din cadrul centralei.

În primele șase luni au fost îndeplinite integral toate sarcinile cu termene scadente, atât din planul de asimilări, cât și din planul de cercetări. Au fost realizate și pregătite pentru producția de serie o arie de produse complexe pentru utilizări variate — mijloace mecanizate de recoltare a furajelor, mașini de adunat și căpițat, agregate de semănat prașitoare pentru tractorul de 180 CP etc. În semestrul al doilea urmează să fie asimilate un număr important de alte mașini agricole pentru care sunt create toate condițiile necesare.

Pentru satisfacerea cerințelor crescânde ale agriculturii, Institutul de cercetări și proiectări mașini agricole, în colaborare cu alte institute de profil agricol, a început reanalizarea sistemelor de mașini pentru agricultură și totodată elaborează propuneri și tematici noi de completare a programelor de asimilare și de cercetare.

Odată încheiată această acțiune, se va ajunge la realizarea de noi sisteme de mașini care să satisfacă la un grad mai ridicat exigențele beneficiarilor.

Performanțe ridicate, consumuri materiale reduse

UNA DIN PROBLEMELE ce preocupă în mod intens și continuu întreprinderile producătoare de tractoare și mașini agricole pe linia creșterii eficienței fabricației și exploatarei produselor este reducerea costurilor și economisirea ma-

terialelor deficitare. În acest cadru se cuvine menționată preocuparea Institutului de cercetări și proiectări mașini agricole pentru extinderea folosirii materialelor plastice în locul metalului la construcția de mașini agricole, preocupare care s-a materializat în cincinalul trecut prin economisirea a peste 400 tone de metal, iar în cincinalul actual va conduce la economisirea a peste 650 tone de metal. La aceasta se vor adăuga economiile ce vor rezulta din planul special de măsuri privind extinderea utilizării maselor plastice și a metalurgiei pulberilor sintetizate.

Prin introducerea pe scară largă în concepția mașinilor agricole a acționărilor hidrostatice, a elementelor de automatizare a controlului și conducerii mașinilor, prin realizarea unor agregate complexe, de mare capacitate, multifuncționale, dotarea agriculturii noastre se va ridica la nivelul de tehnicitate necesar transformării muncii agricole într-o variantă a muncii industriale. Pentru aceasta este necesară, în primul

rînd, ridicarea la nivelul impus de tehnica mondială a activității de cercetare și proiectare și asigurarea rezolvării cu maximă operativitate a tuturor problemelor pe care le ridică programul de asimilări.

În al doilea rînd, este necesară ridicarea continuă a nivelului de pregătire a mecanizatorilor din agricultură și a condițiilor tehnico-organizatorice pentru exploatarea și întreținerea noului parc de mașini, cu tehnicitate din ce în ce mai ridicată, pentru a asigura în acest fel valorificarea deplină a acestui potențial tehnic în permanentă creștere cantitativă, calitativă și valorică.

De asemenea, se impune continuarea ridicării nivelului dotării tehnologice, în special a întreprinderilor constructoare de mașini agricole rămase în urmă din acest punct de vedere, precum și perfecționarea metodelor și procedeele tehnologice în întreprinderi, pentru asigurarea unui nivel ridicat al calității și fiabilității produselor, pentru reducerea cheltuielilor de producție, pentru economisirea materialelor deficitare și a energiei.

Prin continua perfecționare a metodelor și stilului său de muncă în toate compartimentele, prin asigurarea condițiilor materiale și organizatorice la nivelul optim necesar, Centrala industrială de tractoare și mașini agricole se va strădui să satisfacă din ce în ce mai bine sarcinile cantitative și calitative ce-i revin, aducînd în acest fel o contribuție importantă la modernizarea continuă a agriculturii noastre socialiste.

Vasile SECHEL
director general al Centralei
industriale de tractoare
și mașini agricole Brașov

DEZBATERE „R. E.“

Întreprinderea — teren fertil de promovare a noului

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE (I)

AVÎND CA TRĂSĂTURĂ DISTINCTĂ realizarea unui ritm ridicat de creștere a producției, cincinalul revoluției tehnico-științifice accentuează totodată orientarea fermă a activității din industrie spre sporirea continuă a eficienței economice. În acest context, pentru fiecare ramură a industriei sînt prevăzute sarcini concrete de reducere a cheltuielilor și cu precădere a celor materiale la 1000 lei producție marfă. Îndeplinirea de către fiecare întreprindere a acestei sarcini este de natură să determine creșterea volumului de acumulări, constituind, în același timp, o bază sigură pentru diminuarea costurilor. Cu alte cuvinte, a obține cu minimum de mijloace, judicious dimensionate, maximum de rezultate constituie în prezent un imperativ major, a cărui transpunere în viață presupune mobilizarea eforturilor tuturor colectivelor de muncă din întreprinderi, centrale industriale și ministere economice.

Pornind de la acest imperativ economic, se pune întrebarea: spre ce direcții sînt orientate eforturile colectivelor de muncă pentru realizarea producției cu costuri cît mai mici? În ce constau rezervele în domeniul reducerii cheltuielilor la 1000 lei producție marfă și care sînt soluțiile utilizate pentru ca ele să fie cît mai repede și eficient valorificate? În legătură cu aceste probleme, „Revista economică“ a organizat recent, cu sprijinul Comitetului județean Dolj al P.C.R., o dezbatere cu participarea unor cadre de specialiști din întreprinderi ale județului, pe tema: „Acțiuni eficiente pentru reducerea cheltuielilor materiale“.

Din aria problemelor dezbătute, ne-am oprit asupra citorva pe care încercăm să le prezentăm sub o formă cît mai sintetică.

Nivelul normelor și consumul de materii prime

REPREZENTÎND cantitatea limită dintr-un material, admisă a fi consumată pentru executarea unui anumit produs, norma de consum, în afara acțiunii mobilizatoare în economisirea materiilor prime, are un rol deosebit de însemnat în organizarea producției, fiind în același timp un instrument de planificare.

Normele de consum au un rol deosebit în mobilizarea resurselor de îmbunătățire a organizării producției, ceea ce atrage după sine cerința reanalizării periodice a proceselor de fabricație în vederea stabilirii măsurilor tehnice și economice ce trebuie luate pentru limitarea sau eliminarea unor pierderi care au loc în desfășurarea proceselor de execuție. Ca element de planificare, normele de consum constituie indicatorul principal, care stă la baza calculului necesarului de materiale și deci a planurilor de aprovizionare tehnico-materială.

Experiența arată ca acțiunea de economisire a resurselor materiale are un caracter general și permanent, fiind concretizată prin planurile de normare a consumului — la nivelul economiei, al departamentelor sau al unităților producătoare. Urmărind modul de transpunere în viață a sarcinilor prevăzute la nivelul acestui an privitoare la reducerea costurilor la 1000 lei producție marfă și în mod deosebit la economisirea resurselor materiale, sarcini cu mult majorate față de 1976, trebuie subliniat faptul că din totalul unităților doljene 20 au reușit să-și fundamenteze prin programe de măsuri realizarea și chiar depășirea sarcinilor ce le-au revenit, în timp ce altele, între care „Electroputere“, Întreprinderea de tractoare și mașini agricole din Craiova, Întreprinderea de industrializare a cărnii Dolj etc., nu au ajuns nici măcar la încheierea primului se-

mestru din 1977 să-și concretizeze în totalitate măsurile la nivelul prevederilor de plan.

Firește, prin înfăptuirea programelor de reducere a costurilor de producție unitățile respective au obținut unele rezultate importante. Bunăoară, din

La dezbateri au participat :
Sergiu STAMATE, director și Ion DIACONESCU, secretar al comitetului de partid — Întreprinderea „Electroputere“; Virginia GEMESCU, director economic la Centrala industrială de mașini și aparataje electrotehnice; Ilie PAHONIE, contabil șef și Aurel IONASCU, șef birou costuri — Combinatul chimic Ișalnița; Dumitru COJOCARU, inginer șef, Ion MIHAI, economist principal, Gheorghe DUMTRU, contabil șef, Ion IORDACHE, tehnician principal — Întreprinderea de tractoare și mașini agricole; Titel BERCEA, șef serviciu contabilitate la Întreprinderea de confecții; Alexandru DOMBI, director, Viorel COTELICI, contabil șef — Întreprinderea mecanică de material rulant; Constantin DOBRIN, șef birou finanțe-prețuri și Constantin CALIN, economist preț cost — Întreprinderea de reparatii auto; Simion ARJOCU, șef birou financiar-prețuri la Întreprinderea de bere; Nicolae CIOMU, șef serviciu credite la sucursala Dolj a B.N.R.S.R.; Romulus DUMITRIU, inspector șef la Inspectoratul județean pentru controlul calității produselor; Florea IANCU, inspector șef la Inspectoratul de stat pentru controlul prețurilor; Robert GRELLMANN, șef serviciu la Direcția județeană de statistică. Din partea Comitetului județean Dolj al P.C.R. au luat parte: Vasile TOADER, vicepreședinte al Consiliului județean de control muncitoresc și Ion VOICULESCU, secretar cu probleme economice la Comitetul municipal de partid Craiova.

cuvîntul participanților de la Întreprinderea mecanică de material rulant a rezultat că în primele 5 luni din acest an au fost economisiți peste 3,5 milioane lei, din care 500 000 lei la capitalul cheltuieli materiale. Colectivul

respectiv a reușit nu numai să se încadreze în sarcina de reducere a cheltuielilor la 1000 lei producție marfă, ci chiar să obțină o reducere suplimentară de 30 lei. Asemănător stau lucrurile și la Întreprinderea de confecții și Întreprinderea de bere, unde s-au obținut în același interval de timp reduceri suplimentare la capitalul cheltuieli materiale la 1000 lei producție marfă de 22,2 lei și, respectiv, 1,6 lei.

Referindu-ne în general la toate întreprinderile care au reușit să-și fundamenteze măsurile de reducere a costurilor și să realizeze o bună parte din ele, trebuie spus că pînă la sfîrșitul anului ele vor economisi în plus față de prevederi materiale, combustibil și energie în valoare de zeci de milioane lei. În comparație cu realizările din anul trecut, la nivelul județului aproape fiecare unitate se înscrie cu rezultate mult îmbunătățite. Pe ce căi s-a acționat pentru a se ajunge la realizările amintite?

Aportul proiectării și reproiectării produselor

Acțiunea de raționalizare a consumurilor de materiale are loc în cele mai multe cazuri chiar din faza de proiectare sau reproiectare a produselor. Așa cum a rezultat din dezbateri, aproape la toate produsele nou asimilate sau modernizate s-a avut în vedere, alături de îmbunătățirea caracteristicilor tehnico-funcționale, și reducerea consumurilor materiale. Aceasta, firește, nu în dauna calității, ci, dimpotrivă, cu influențe pozitive asupra ei. La Întreprinderea „Electroputere“, de pildă, prin reproiectarea unor repere de la locomotivele electrice s-au economisit în 5 luni din acest an peste 600 tone metal. Din păcate, această importantă economie a fost anihilată prin depășirea consumului la alte produse, respectiv la aparatul electric, astfel că, în loc de economii pe total întreprindere, s-a ajuns la un consum suplimentar de 23,5 tone. Numai din economiile obținute prin

reducerea consumului specific la locomotivele electrice s-ar fi putut produce în plus 150 motoare asincrone.

Insemnate reduceri ale consumurilor materiale au fost înregistrate la noile produse asimilate, ca și la cele modernizate la întreprinderea de tractoare și mașini agricole. Astfel, la un număr de 13 produse s-a estimat — prin calcule de fundamentare concretă a unor măsuri de proiectare sau de reproiectare a unor repere și ansamble — obținerea în acest an a unei economii de peste 2150 tone metal. Din această cantitate s-a realizat în primul semestru al anului mai mult de jumătate. Nivelul acestor realizări ar fi fost și aici mai mare dacă nu s-ar fi consumat peste prevederi mai mult metal la executarea altor produse.

Dincolo însă de consemnarea acestor rezultate, se remarcă faptul că în cele mai multe întreprinderi industriale — așa cum a rezultat din cuvântul participanților la dezbateri — grija pentru reducerea greutateii unor produse, prin reproiectarea unor repere componente, ca și pentru realizarea prevederilor din planurile tehnice la capitoul asimilării de produse noi constituie o preocupare constantă, ceea ce a făcut posibilă îndeplinirea aproape integrală a tuturor prevederilor de plan. Dealtfel, chiar prin plan se prevede ca înnoirea produselor, modernizarea celor în fabricație să determine obținerea de economii de resurse materiale și energie electrică; planul își exercită în acest fel rolul său mobilizator, stimulându-i pe cercetători și proiectanți, ca și pe celelalte cadre de concepție în găsirea de soluții cât mai eficiente. **Practic, pe viitor — au apreciat toți cei care au luat cuvântul — trebuie să se ajungă la scurtarea mai accentuată a termenelor de transpunere în viață a proiectelor, de reanalizare a tuturor produselor aflate în fabricație de serie din punctul de vedere al consumurilor materiale, astfel încât această mare rezervă potențială creativă să aducă un aport și mai consistent la reducerea cheltuielilor materiale pe unitatea de produs.**

Metode moderne în procesele de execuție

Introducerea în procesele de fabricație a unor tehnologii la nivelul ultimelor cuceriri ale științei și tehnicii, pe lângă avantajul asigurării unei productivități ridicate a muncii, determină în majoritatea cazurilor și economii însemnate de materiale, conducând în ultimă instanță la reducerea costurilor produselor. Dezbateri a reliefat cu pregnanță acest lucru. A fost subliniat, de pildă, în cuvântul participanților de la „Electroputere“ efectul deosebit al perfecționării tehnologiilor în turnătorii asupra reducerii adaosurilor de prelucrare și a rebuturilor. Prin schimbarea tehnologiei de turnare clasică cu turnarea în cochile a tuturor reperelor cu pondere mare în fabricație s-a ajuns ca rebuturile și adaosurile de prelucrare, care în 1976 se ridicau, datorită procedurii învechit folosit, la 4 milioane lei, să reprezinte în acest an sume foarte reduse (circa 200 000 lei). Noul procedeu permite să se economisească concomitent și însemnate cheltuieli pentru manoperă. De asemenea, prin turnarea unor repere mai mici în rășini (procedeu modern), s-a ajuns să se reducă mult

PRIN REDUCEREA CU NUMAI 1%

A CONSUMURILOR MATERIALE PE 1977 SE POT OBTINE ÎN PLUS LA :

Întreprinderea „Electroputere“
● 17 CUTII L.D.E. PENTRU LOCOMOTIVELE DE 2100 CP,
sau

● 120 MOTOARE ASINCRO-NE PÎNĂ LA 200 KW

Întreprinderea de tractoare și mașini agricole

● 277 PLUGURI PP₃ — 30×3 TRUPIȚE,

sau

● 200 PLUGURI PP₄ — 30×4 TRUPIȚE,

sau

● 363 PLUGURI PP₃ — 30,

sau

● 9 TRACTOARE TIH — 445

Întreprinderea de confecții

● 107 000 m² ECONOMII DE TESĂTURI, CARE ECHIVALEAZĂ CU

— 5 000 costume bărbătești

— 10 000 rochii fete

— 7 000 bucăți diferite confecții din poliester.

pierderile de metal datorate adaosurilor de prelucrare.

Nu mai puțin importante sînt eforturile depuse pentru promovarea unor noi tehnologii care să permită înlocuirea metalului cu diferiți poliești, a cuprului cu aluminiu etc. La „Electroputere“ au fost înlocuite în acest mod pînă în prezent o serie de piese care se confecționau din laminate sau se turnau. Dar cea mai spectaculoasă realizare, care se soldează cu economii de milioane de lei, o constituie înlocuirea cuprului la bobinajele transformatorilor pînă la 63 MVA cu aluminiu fără a dauna cu nimic calităților funcționale ale acestora.

Așa cum a rezultat din dezbateri, există încă serioase rezerve în acest sens în fiecare unitate. Se impune o mai mare receptivitate în privința promovării tehnologiilor înaintate care se aplică fie în țară, fie în străinătate, întrucît menținerea unor procedee învechite, cu „justificarea“ că cei ce le practică le cunosc bine, atrage după sine nu numai o productivitate scăzută, ci și consumuri materiale ridicate. Ne referim la situația existentă la turnătorii întreprinderii de tractoare și mașini agricole, unde tehnologiile învechite folosite conduc la menținerea unui procent ridicat de rebuturi (3,1 lei la 1 000 lei producție marfă în semestrul I 1977), la întreprinderile electrotehnice din Filiași și Băilești, unde din același motiv cheltuielile materiale se mențin ridicate peste nivelul prevăzut. O mai profundă analiză în acest domeniu ar fi de natură să creeze condiții propice promovării tehnologiilor moderne, capabile să asigure — pe lângă performanțe mai ridicate — și economii consistente pe unitatea de produs.

Aprovizionarea : cerințe cantitative și calitative

O deosebită importanță în acțiunea de economisire a resurselor materiale o are

calcularea justă a normelor de consum de aprovizionare (care cuprind și toate pierderile inerente procesului de fabricație — rebuturi, deșeuri, pierderi prin debitare, manipulare etc.). De modul cum este stabilită norma de consum de aprovizionare (adică de modul în care au fost stabilite formele, dimensiunile și greutatea materialelor) depinde procentul de deșeuri ce rezultă prin prelucrare. Referindu-se la aceasta, mai mulți participanți la dezbateri au reliefat marile rezerve ce există în ficcare unitate de a se reduce consumurile specifice dacă primesc întocmai materialele solicitate de la furnizori, dacă la lansare s-ar cunoaște concret sarcinile nominalizate de plan, cerințele stricte ale tehnologiilor practicate în realizarea fiecărui produs.

La obținerea a circa 12 milioane lei economii în primele 5 luni din acest an la „Electroputere“, și-a adus contribuția îndeplinirea a unui număr de 82 măsuri; o parte din aceste măsuri, s-a subliniat în dezbateri, au vizat mai buna aprovizionare, întărirea relațiilor cu furnizorii pentru a livra metalul la lungimile și greutatea solicitate. De asemenea, realizarea în țară a unor noi tipuri de oțeluri, mase plastice, diferite materiale electrotehnice etc. a contribuit la reducerea importurilor și, prin aceasta, firește, s-a ajuns la reducerea unui volum important de cheltuieli suplimentare.

În alte unități, respectiv la întreprinderea mecanică de material rulant, prin intensificarea preocupărilor de recondiționare a unor piese și ansamble ce intră în componența locomotivelor electrice, s-a ajuns la reducerea nivelului aprovizionării cu laminate sau repere și ansamble turnate sau forjate, obținându-se astfel economii însemnate la cele mai multe produse reparate. Față de numai 2—3 ani în urmă, aprovizionarea cu diferite materiale, datorită recondiționărilor, a scăzut cu circa 14%.

Un aport important în folosirea rațională a materiilor prime, în reducerea volumului de aprovizionare — s-a reliefat în dezbateri — îl aduce și intensificarea preocupărilor pentru valorificarea resurselor secundare. La Combinatul chimic Ișalnița, de pildă, prin valorificarea unor resurse secundare provenite din prelucrarea unor materii prime pentru îngrășăminte s-a ajuns la economii de milioane de lei anual, concomitent cu realizarea unor noi produse.

Faleta preocupărilor din acest domeniu, desigur, este mult mai largă. Merită reținut faptul că există încă o serie de neajunsuri, cum ar fi neaprovizionarea la timp a unor întreprinderi cu produsele sau materialele necesare, ceea ce determină consumarea din stoc a altor materiale mai scumpe, a căror aducere la cotele sau calitatea corespunzătoare diferitelor nevoi necesită prelucrări suplimentare sau alte intervenții. Spre înlăturarea unor astfel de situații trebuie concentrată atenția specialiștilor din întreprinderi, întrucît în acest domeniu există mari rezerve.

Dezbateri consemnate de
V. BOESCU
I. SOARE

PREGĂTIREA TEMEINICĂ A PRODUCȚIEI ANULUI VIITOR — CONDIȚIE A ÎNDEPLINIRII EXEMPLARE A PREVEDERILOR DE PLAN

● Exigențe sporite în producția noului an ● Cunoașterea din timp a obiectivelor ● O necesitate imperioasă : desfășurarea sarcinilor de plan pînă la fiecare loc de muncă ● Atenție prioritară aprovizionării și creșterii eficienței ● Realizarea prevederilor pe anul în curs, bază a demarajului optim în anul următor

ESTE CUNOSCUT că eforturile de accelerare și echilibrare a dezvoltării noastre pentru anul viitor au fost îndreptate — sub îndrumarea nemijlocită a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — în direcția găsirii de soluții menite să pună în valoare, la un nivel superior, potențialul existent al economiei naționale, să asigure valorificarea rațională a bazei de materii prime și energetice, a tuturor resurselor, să permită reducerea în continuare a consumurilor materiale, sporirea eficienței în toate ramurile și sectoarele economiei. Strîns legat de înfăptuirea acestor imperative, întregul ansamblu de prevederi pe care le cuprinde planul asigură dezvoltarea în continuare, în ritm înalt, a tuturor sectoarelor de activitate, în condițiile promovării consecvente a progresului tehnico-științific, ale mobilizării maxime a rezervelor de care dispun unitățile, asigură constituirea bazei materiale necesare dezvoltării și creșterii noastre economice și, prin toate acestea, creșterea accentuată a forțelor de producție, a venitului național și a avuției naționale. În anul viitor se conturează astfel noi și promițătoare perspective pentru înaintarea țării pe drumul progresului și al bunăstării, dar și exigențe deosebite în activitatea economică.

CUNOAȘTEREA, AȘA CUM PREVEDE LEGEA, cu 6 luni în avans, de către toți titularii de plan, de toate unitățile economice și social-culturale și cele administrativ-teritoriale a obiectivelor și sarcinilor cu privire la dezvoltarea economico-socială a țării pentru viitorul an de plan, constituie un avantaj deosebit pentru fiecare unitate din economie. Acestea au astfel la dispoziție o perioadă sufi-

cientă de timp pentru pregătirea în cele mai bune condițiuni a producției viitoare, pentru inițierea și aplicarea celor mai eficiente măsuri în această direcție, astfel încît încă din prima zi a anului 1978 să-și desfășoare activitatea la cei mai înalți parametri cantitativi și calitativi. Cu toate că — așa cum reiese din experiența unor ani anteriori — un asemenea avantaj a fost folosit cu eficiență sporită, atît la nivelul întreprinderilor, centralelor, cît și al ministerelor și al unor organe de sinteză, se poate afirma că el nu este fructificat în suficientă măsură. Și aceasta nu în puține unități ale economiei. Este un fapt care a creat și poate crea deseori neajunsuri în procesul de îndeplinire a planului, care poate genera dereglări, a căror înlăturare pretinde în timp importante eforturi suplimentare.

Iată dar de ce este necesar ca imperativul perioadei care începe să-l constituie dedicarea unei părți importante din activitatea unităților economice, a organelor lor coordonatoare, precum și a organelor centrale de sinteză pentru pregătirea din vreme a producției anului viitor. Desigur, aceasta implică trecerea neîntîrziată la o serie de acțiuni complexe, importante, la care vom încerca să ne referim în continuare.

IN ACEST CADRU se înscrie ca o obligație de cea mai mare însemnătate a organelor de resort finalizarea acțiunii de desfășurare și precizare a sarcinilor ce decurg din planul național unic pe unitățile în subordine și de defalcare a lor neîntîrziată pe secții, ateliere, laboratoare, șantiere, formații de lucru sau locuri de muncă. Reținem apoi ca deosebit de importante intensificarea preocupărilor și conjugarea eforturilor pentru pregătirea întregii producții prevăzute a fi

realizate în cursul anului viitor, în toate sectoarele de activitate din întreprinderi. Este necesar ca acestea să conlucreze mai strîns, atît între ele cît și cu cele din întreprinderile furnizoare și consumatoare. O asemenea conlucrare trebuie să se desfășoare pe un evantai larg de probleme, începînd de la elementele atît de complexe ale procesului de aprovizionare și terminînd cu acoperirea și desfășurarea optimă a fluxului de producție. În acest cadru considerăm că relațiile existente între diferite întreprinderi din economie, adîncite și consolidate de-a lungul anilor, pot constitui un element esențial de sprijinire reciprocă în activitate, în procesul de îndeplinire integrală și ritmică a sarcinilor de plan, prin **adîncirea cooperării în producție și definitivarea operativă a programelor în această direcție** în condițiile în care produsele ce se realizează în întreprindere implică un grad crescînd de cooperare.

Faptul că în prezent producția este practic nominalizată integral prin plan favorizează considerabil **activitatea de încheiere a contractelor economice între întreprinderi**, instrumente de bază ale desfacerii produselor fabricate și aprovizionării tehnico-materiale. Cu cît se va acționa mai repede, mai concret în aceste direcții se va putea detalia producția pe sorto-tipo-dimensiuni, se vor putea clarifica din timp și eficient problemele de aprovizionare tehnico-materială independent de faptul că este vorba de materii prime și materiale din țară sau din import. O atenție deosebită se impune acordată, desigur, **acțiunii de contractare cu întreprinderile de comerț exterior a produselor prevăzute în plan la export**, în virtutea grijii deosebite ce trebuie acordată exportului, cît și ca urmare a faptului că această acțiune se impune precedată de

prospectări ale pieții externe. Mai departe, pentru a se crea condiții cât mai bune desfășurării, realizării planului de export este necesară lansarea din timp în fabricație a mărfurilor contractate în acest scop, prin manifestarea unei exigențe sporite în organizarea producției și a cooperărilor între întreprinderi, pentru realizarea în termen a contractelor încheiate etc.

O problemă deosebit de importantă a anului viitor o constituie **ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției**, element esențial al creșterii și dezvoltării industriei și economiei noastre. Crearea condițiilor în acest sens impune luarea, încă din acest an, a unor măsuri hotărâte, care să conducă la eliminarea rămănelor în urmă în însușirea unor mașini și utilaje, în asimilarea tehnologiilor noi. În această direcție ridicarea calității produselor și îmbunătățirea controlului de calitate în toate fazele procesului de producție, accelerarea dotării cu standuri de probă și platforme de montare, precum și asigurarea pregătirii fabricației produselor noi cu respectarea condițiilor tehnice de calitate fac necesare acțiuni convergente atât din partea întreprinderilor centralelor industriale, cât și a organelor tutelare.

Îndeplinirea ritmică și integrală a planului de producție pretinde elaborarea de către întreprinderi a unor programe de măsuri detaliate pentru asigurarea folosirii depline a capacităților de producție și utilizării complete a spațiilor construite, pentru încărcarea corespunzătoare a liniilor și utilajelor tehnologice, a mașinilor-unelte, a instalațiilor și agregatelor, precum și atingerea în termene cât mai scurte a parametrilor tehnico-economici stabiliți în proiect. Este deosebit de semnificativă astfel sublinierea făcută de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la recenta plenară, unde arăta că, „**pentru a realiza cu suc-**

ces planul pe anul viitor și, desigur, și pentru anul acesta, sînt necesare măsuri hotărâte pentru ca toate capacitățile de producție să lucreze la parametri proiectați, pentru creșterea indicelui de folosire a mașinilor, ținînd seama că acesta se găsește încă sub prevederile planului cincinal”.

Tot în acest context se înscrie problema mai bune organizări a lucrărilor prevăzute în programele de reparații ale utilajelor și instalațiilor în funcțiune, care să asigure ridicarea calității lucrărilor, creșterea siguranței în funcționare și reducerea duratei de imobilizare a mașinilor și instalațiilor și obținerea, astfel, a unor importante volume de producție cu potențialul existent.

ÎN CONTEXTUL sarcinilor majore ridicate de partid în fața economiei noastre, o deosebită atenție se impune acordată **creării condițiilor pentru creșterea eficienței economice**. Este un proces complex, care reclamă în primul rînd o fundamentare de amănunt la nivelul fiecărei întreprinderi, reducerea în continuare a normelor și normativelor de consum de materii prime și materiale, pe căile cunoscute ale reproiectării mașinilor și utilajelor cu gabarite mari, adoptării și extinderii tehnologiilor cu consumuri materiale scăzute etc. Este bine de amintit că necesarul de materii prime pentru anul următor este echilibrat în balanțe cu resursele în condițiile acțiunii de reducere a consumurilor materiale. Cum economia nu are — ori nu poate să risipească — resurse suplimentare, eliminarea neajunsurilor ce decurg în unități dintr-o eventuală depășire a consumurilor specifice se va realiza cu dificultăți deosebite, atât pentru unitățile în cauză, cât și pentru economie. Legat de aceasta se impune subliniată necesitatea unei preocupări particulare pentru utilizarea rațională

a resurselor energetice, în care scop se impun conceperea și aplicarea cât mai grabnică a unor măsuri concrete pentru reducerea substanțială a consumurilor — încă considerabil ridicate — de combustibili și energie.

O problemă „cheie” a anului viitor, ca și a întregului cincinal o constituie **creșterea productivității muncii**. Cu sprijinul organelor coordonatoare și al celor de sinteză, întreprinderile și unitățile din economie trebuie să inițieze măsuri și estimări concrete în acest sens, desfășurate pe secții, ateliere, șantiere, formații de lucru și pe fiecare loc de muncă, să creeze toate condițiile pentru aplicarea lor rapidă în producție. Rezervele depistate în acest an pentru sporirea productivității, faptul că nivelul productivității din economie este la noi de cîteva ori mai mic decît cel înregistrat în țările dezvoltate, eforturile permanente pe care partidul și statul nostru le inițiază și le fac pentru creșterea în tot mai mare măsură a dotării tehnice a economiei, a calificării personalului evidențiază cu certitudine pentru anul viitor noi și însemnate posibilități de creștere a productivității.

COMPLEXUL DE ACȚIUNI necesar de întreprins, în etapa care urmează, cu privire la pregătirea producției pentru anul viitor, va contribui la clarificarea și soluționarea din timp a principalelor probleme care decurg din sarcinile ce revin întreprinderilor din planul național unic pe 1978. Fără îndoială că trebuie ținut seama și de faptul că obiectivele superioare ale indicatorilor pe anul viitor se întemeiază, în primul rînd, pe **înfăptuirea în cele mai bune condiții a sarcinilor pe acest an, domeniu în care, ca urmare, trebuie îndreptate cele mai intense eforturi.**

Toma MELINTE
Comitetul de Stat al Planificării

CONSULTARE, ANALIZĂ, DECIZIE

(Urmare din pag. 9)

rările adoptate anul trecut de C.O.M. de la 10 întreprinderi din diferite ramuri industriale.

Rubricile din tabel „realizate la termen depășit” și „nerealizate” sînt alimentate deopotrivă de o neprecisă evaluare a posibilităților (inclusiv de angajarea în necunoștință de cauză a unor factori exteriori, care nu totdeauna pot răspunde prompt solicitărilor) și de lipsa consecvenței în urmărirea sarcinilor stabilite. (Deși nu e de neglijat în principiu, mai puțin contează sub acest aspect numărul mare sau mic al hotărîrilor; la unitatea din Tîrnăveni s-au realizat la termen 98% din hotărîrile C.O.M., iar la cea de la Motru, cu un număr de decizii de aproape 6 ori mai mic — doar 57%.) Aceste elemente pot constitui și una din laturile de apreciere a eficienței conducerii colective.

CINE RĂSPUNDE?

Investigațiile făcute la un larg eșantion de întreprinderi demonstrează că sortii de reușită cei mai mari îi oferă **cuantificarea sarcinilor, stabilirea de termene și responsabilități precise, antrenarea răspunderii individuale a membrilor consiliului oamenilor muncii la urmărirea respectării lor**. La întreprinderea textilă „Oltul”, din Sf. Gheorghe, aceste sarcini sînt înscrise în decizii pe persoane responsabile, secretarul C.O.M. păstrează evidența lor, biroul urmărește sarcinile scadente și informează lunar consiliul despre îndeplinire. Membrii C.O.M. ale unor întreprinderi din Bistrița li se repartizează în fiecare an o sferă de probleme sau un sector (secție), de producție, inclusiv pentru a urmări la fața locului aplicarea deciziilor. În același scop, membrii biroului C.O.M. de la întreprinderea de utilaj tehnologic Buzău sînt repartizați, prin rotație, pe schimburi. În majoritatea întreprinderilor se

practică prezentarea de dări de seamă de către membrii C.O.M. și diferite alte cadre de bază, în fața conducerii colective, asupra activității lor și a modului cum au fost rezolvate problemele de care răspundeau.

★

EXIGENȚELE dezvoltării economico-sociale accelerate a țării, ale perfecționării democratismului socialist impun **continua îmbunătățire a conducerii colective, a eficienței în toate componentele sale, a participării active și componente la conducere, a conținutului și calității deciziilor, a modului de luare și realizare a hotărîrilor; creșterea responsabilității, a stilului și metodelor de muncă**. Acest proces dinamic este menit să dea noi valențe cadrului organizatoric creat, să permanentizeze și adîncească legătura organică dintre mase și conducere, să dezvolte multilateral personalitatea oamenilor muncii, să contribuie la mobilizarea întregii societăți, la unitatea dintre procesele de proiectie și construcție socială, dinire decizie și acțiune — componente de bază ale opțiunii noastre pentru făurirea unei societăți radical noi, socialiste.

CORELAȚII STIMULATIVE ȘI ECHITABILE ÎNTRE VENITURILE OAMENILOR MUNCII

OGLINDIND trăsăturile și esența economiei socialiste, politica partidului a avut și are ca țel unic și suprem OMUL, ridicarea bunăstării materiale și spirituale a tuturor celor ce muncesc, afirmarea plenară a personalității umane, creșterea gradului de civilizație pentru întregul nostru popor. Concretizând programul general stabilit de Congresul al XI-lea pentru ridicarea nivelului de trai al societății noastre, Programele privind creșterea mai accentuată a nivelului de trai al oamenilor muncii în acest cincinal, ca și legile privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale membrilor C.A.P. și ale țăranilor cu gospodărie individuală din zonele ne-cooperativizate cuprind măsuri de o deosebită importanță pentru ridicarea bunăstării întregului nostru popor.

Recent Plenara C.C. al P.C.R. a dezbătut programul de creștere a retribuției și altor venituri, a nivelului de trai al poporului, în legătură cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat: „El a fost publicat, unele din măsurile prevăzute vor începe să fie aplicate chiar peste câteva zile. Prevederile asigură îndeplinirea hotărârilor Congresului al XI-lea, a obiectivelor Programului; mai mult chiar, în ce privește retribuiția directă se realizează o creștere cu 10 la sută mai mare decât a prevăzut Congresul al XI-lea. Această posibilitate a apărut ca urmare a rezultatelor bune obținute în dezvoltarea economică, a reducerii cheltuielilor în domeniul investițiilor și în alte sectoare de activitate.”

Măsurile complexe cuprinse în aceste programe evidențiază cu deosebită forță legătura indisolubilă dintre dezvoltarea în ritm rapid a economiei socialiste și ridicarea bunăstării oamenilor muncii din societatea noastră, care se caracterizează prin satisfacerea într-o măsură tot mai mare și într-o gamă diversificată a unor nevoi materiale și spirituale, în continuă creștere, având ca sferă de cuprindere pe toți membrii societății, fapt care imprimă politicii partidului nostru de ridicare a nivelului de trai un caracter general și profund umanist.

Creșterea generală, mai accelerată a nivelului de trai pentru toate categoriile populației

DIN ANALIZA indicatorilor cuprinși în programele, măsurile și legile privind ridicarea nivelului de trai

rezultă, în afara caracterului lor complex și general, și faptul că indicatorii propuși depășesc cu mult nivelurile stabilite inițial prin Directivele Congresului al XI-lea și prin planul cincinal 1976—1980. Astfel fondul de măjorare a retribuțiilor personalului prevăzut în planul cincinal a fost suplimentat cu 35 miliarde lei, asigurându-se prin aceasta sporirea retribuției medii reale cu 30,2%, față de 18—22% cât se stabilise în planul cincinal. Față de o creștere de 20—29% cât fusese stabilită în planul cincinal, veniturile reale pe o persoană activă ale țăranilor vor crește cu circa 30%, iar în cadrul acestora veniturile cooperatorilor vor crește cu 33,4%. Creșteri importante sînt prevăzute la pensiile de asigurări sociale, care vor spori cu 23,2%, la alocația de stat pentru copii, care va spori cu 30%, la pensiile cooperatorilor pentru limită de vîrstă, invaliditate și pentru copiii orfani, care vor spori cu 20%, ca și la fondurile suplimentare pentru plata pensiilor țăranilor din zonele ne-cooperativizate. Comparativ cu prevederile cincinalului, a fost suplimentată creșterea volumului desfacerilor de mărfuri la bunurile de consum de la 47,5% la 52,1%, al prestărilor de servicii de la 68,6% la 75,3%, iar al construcției de locuințe cu 190 000 apartamente fizice și în mediul rural cu 250 000 — 300 000 locuințe din fondurile proprii ale populației. Faptul că de măsurile complexe

ale programelor respective beneficiază categorii și grupuri sociale largi și diverse (muncitori, personal TESA, cadre din ministere și organe centrale de stat, cadre militare și din sectoare social-culturale, țărani cooperatori și țărani din zonele ne-cooperativizate, pensionari de toate categoriile, familii cu mulți copii etc.) evidențiază și interesul general al întregului nostru popor pentru îndeplinirea obiectivelor înscrise în aceste programe, și sarcina generală a tuturor oamenilor muncii de a-și aduce o contribuție sporită la intensificarea acțiunii factorilor care influențează asupra dezvoltării și perfecționării întregii activități economico-sociale din țara noastră.

Corelații mai stimulative între veniturile directe din retribuiția pentru muncă și veniturile din fondurile sociale de consum

PE FONDUL sporirii generale mai accelerate a veniturilor pentru toate categoriile de populație, are loc și o îmbunătățire a structurii și corelațiilor dintre diferite categorii de venituri, dintre care o primă corelație este cea dintre veniturile directe și veniturile

Tabelul nr. 1
Dinamica corelației dintre ritmul de creștere a veniturilor directe din retribuiția pentru muncă ale lucrătorilor și creșterea cheltuielilor social-culturale de la bugetul de stat *).

Indicatori	Creșteri absolute și procentuale în 1980 față de 1975					
	Realizat 1975	Plan cincinal	Prevederi actuale	Plan lei	cincinal %	Prevederi actuale lei %
Retribuiția medie netă a personalului, lei	1 595	2 065	2 201	470	29,5	606 38,0
Venitul mediu net al cooperatorilor din munca prestată în C.A.P. și din gospodăria personală pe o persoană activă, lei	974	1 278	1 370	304	38,3	396 40,7
Cheltuielile social-culturale de la bugetul de stat (în cincinalele respective).						
— total mii lei	219 726	329 589	313 649	109 863	50,0	93 923 42,7
— pe locuitor lei	10 540	15 125	14 375	4 585	43,5	3 835 36,4

*). Întocmit și calculat pe baza datelor din Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R., Edit. politică, 1974, p. 75; Programul de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980, „Știința” nr. 10 797 din 7.V.1977; Anuarul statistic al R.S.R. 1976, p. 20 și 405.

provenite din fondurile sociale de consum.

Tinând seama de importanța fondurilor sociale de consum pentru ridicarea nivelului de trai al întregului popor și de nivelul scăzut al acestora, partidul nostru a acționat în direcția creșterii mai rapide a cheltuielilor social-culturale față de veniturile directe ale populației. În perioada 1950—1975, cheltuielile social-culturale pe locuitor au sporit de 11 ori (în 1975, au fost de 2 397 lei), iar retribuția medie netă a sporit de peste 4,7 ori, ajungând în 1975 la 1 595 lei.²⁾ Deoarece în etapa actuală nivelul fondurilor sociale de consum a atins în general și în mod deosebit pentru personalul din unitățile de stat o mărime optimă, echitabilă și stimulatorie, corespunzătoare etapei actuale, proporția dintre veniturile directe și veniturile din fondurile sociale de consum a fost îmbunătățită cu ocazia elaborării programului general de folosire complexă a posibilităților pe care le are economia noastră de a spori în actualul cincinal în ritm mai susținut nivelul de trai al întregului popor. În legătură cu aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „în perioada următoare vom pune un accent mai mare pe creșterea retribuției și veniturilor directe ale oamenilor muncii... Trebuie să-i lăsăm pe oameni înșiși să se gospodărească; să nu credem că, cheltuiind diferite sume, cîteodată fără socoteală, le gospodărim noi mai bine.”³⁾

Îmbunătățirea corelațiilor dintre creșterea veniturilor directe ale lucrătorilor și sporirea cheltuielilor social-culturale de la bugetul de stat este reflectată în datele tabelului nr. 1.

Din datele tabelului rezultă o creștere mult mai accentuată a retribuției medii nete a personalului, cu 38%, față de 29,5% cît s-a prevăzut în planul cincinal, și a venitului mediu net al cooperatorilor cu 40,7%, față de creșterea prevăzută de 38,3%. Cheltuielile social-culturale înregistrează pe baza prevederilor actuale ritmuri de creștere destul de ridicate cu 42,7% la cheltuielile social-culturale totale și cu 36,4% la cheltuielile social-culturale pe locuitor, însă aceste ritmuri sînt puțin mai lente față de cele prevăzute în planul cincinal, de 50% și respectiv 43,5%. Trebuie menționat că odată cu îmbunătățirea acestor corelații prin creșterea cu prioritate a veniturilor directe din retribuții oamenii muncii vor avea posibilitatea în mai mare măsură să beneficieze de rezultatele eforturilor lor în producție, asigurîndu-se aplicarea mai consecventă în viață a cerințelor stimulative și echitabile ale repartiției socialiste de a corela veniturile cu eforturile proprii și contribuția fiecăruia la dezvoltarea economiei și a întregii vieți sociale. În același

timp, se realizează și o gospodărire mai judicioasă a fondurilor sociale de consum, prin majorarea alocației de stat pentru copii, a ajutoarelor ce se acordă mamelor cu mai mulți copii și a altor ajutoare care se ridică la circa 3 miliarde lei anual, prin creșterea cu 23,2% a pensiilor nominale de asigurări sociale și prin sporirea substanțială a pensiilor și a altor drepturi de asigurări sociale pentru țărani cooperatori și cei cu gospodării individuale din zonele necooperativizate, la plata cărora contribuie și statul cu importante fonduri.

Realizarea, în continuare, a unui raport echitabil între veniturile mari și veniturile mici

CONCOMITENT cu accentuarea funcțiilor stimulative, prin îmbunătățirea corelațiilor dintre veniturile directe și cele din fondurile sociale ale diferitelor categorii de populație se vor urmări realizarea în continuare a unei repartiții echitabile a fondurilor de consum individual și social între membrii societății noastre și menținerea unui raport echitabil între veniturile mari și cele mici.

Subliniind această sarcină, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că „în cadrul acțiunii de majorare a retribuțiilor — care va începe încă din acest an — partidul va urmări în continuare realizarea unui raport echitabil între retribuția maximă și cea minimă, în concordanță cu hotărârile Congresului al XI-lea”⁴⁾.

Din datele tabelului rezultă reducerea substanțială a decalajului relativ dintre retribuția netă maximă și cea minimă de la 22,81 ori în 1950 la 9,67 ori în 1965 și 5,53 ori în 1975, raport care se menține și în perioada actualului cincinal. În perioada 1965—1975, a fost corectată corelația dintre veniturile nete mari și cele mici (decalaj 9,67 ori în 1965) folosindu-se creșterea mai accentuată a retribuțiilor nominale mici odată cu accentuarea caracterului progresiv al impozitului pe retribuiții, care și-a intensificat acțiunea începînd din mai 1970 și care a avut un mare rol în stabilirea unor raporturi echitabile între retribuțiile nete mici și cele mari. Aceste raporturi echitabile între retribuții continuă să se mențină și în condițiile trecerii la noua formă de impozitare pe fondul total de retribuție al unităților socialiste, care se aplică începînd de la 1 iulie 1977. Prin plata contribuției persoanelor fără copii, prin acordarea diferențiată a alocațiilor de stat pentru copii și pe calea altor forme de sprijinire a familiilor cu mulți copii și cu venituri mici și medii sînt menținute în continuare raporturile echitabile între veniturile nete ale familiilor care participă cu eforturi materiale și spirituale la formarea și pregătirea tinerei generații și persoanele fără copii, care plătesc tot în acest scop o contribuție diferențiată după mărimea retribuției, între 20—550 lei lunar. Tot din datele tabelului rezultă o creștere a decalajului relativ dintre retribuția medie netă și retribuția minimă netă în actualul cincinal, de la 1,43 ori la 1,54 ori, care, în condițiile reducerii decalajului dintre retribuția maximă netă și retribuția medie netă de la 3,86 ori la 2,92 ori constituie o tendință pozitivă ce reflectă creșterea mai susținută a retribuțiilor din grupele imediat supe-

Tabelul nr. 2

Dinamica și raporturile dintre retribuțiile nete minimă, medie și maximă ale personalului din R.S.R. în perioada 1950—1980 *

	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980 plan
Retribuția minimă netă %	100	149,1	279,5	380,8	496,9	691,9	885,1
Retribuția medie netă %	100	148,1	237,9	305,0	382,5	473,3	653,1
Retribuția maximă netă %	100	119,7	142,4	161,3	149,6	167,8	175,1
Decalaj relativ dintre retribuția netă maximă și cea minimă	22,81	18,31	11,62	9,67	6,87	5,53	5,53
(retribuția minimă netă = 1)	ori	ori	ori	ori	ori	ori	ori
Decalajul relativ dintre retribuția medie netă și retribuția minimă netă	2,09	2,08	1,78	1,68	1,60	1,43	1,54
(retribuția minimă netă = 1)	ori	ori	ori	ori	ori	ori	ori
Decalajul relativ dintre retribuția maximă netă și retribuția medie netă	10,89	8,81	6,52	5,76	4,26	3,86	2,92
(retribuția medie netă = 1)	ori	ori	ori	ori	ori	ori	ori

* Calculat pe baza datelor din Programul de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980, „Scinteia” nr. 10 797 din 7.V.1977.

Așezarea pe baze stimulative și echitabile a retribuțiilor muncii, care s-a accentuat în mod deosebit în ultimele două cincinale, perioadă în care a fost îmbunătățit substanțial sistemul retribuțiilor muncii în țara noastră, ca și menținerea în continuare a unui raport echitabil și stimulativ între mărimea retribuțiilor nete sînt reflectate în datele tabelului nr. 2.

rioare retribuției medii nete. Aceste retribuții fac parte din zona mijlocie a veniturilor nete, zonă în care intră într-o proporție tot mai mare și muncitorii specialiști, cei cu categorii și trepte mari de calificare, tehnicienii, maiș-

Mircea BOȚA

Institutul Agronomic Iași
(Continuare în pag. 32)

¹⁾ „Scinteia” nr. 10 843 din 30 iunie 1977.

²⁾ Anuarul statistic al R.S.R. 1976, p. 76 și 405.

³⁾ Nicolae Ceaușescu: Expunere prezentată la ședința comună a C.C. al P.C.R., M.A.N., C.S.D.E.S. și activului central de partid și de stat, 28.III.1977, Ed. politică, 1977, p. 32—33.

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu, Op., cit., p. 33.

MUTAȚIILE REVOLUȚIONARE care au avut loc în lume în deceniile de la mijlocul secolului al XX-lea au impus economiștilor burghezi contemporani numeroase schimbări de poziție, atât în ce privește mecanismul de funcționare a capitalismului la diferite nivele, cât și în ce privește poziția lor față de teoria economică și critica marxist-leninistă.

Abandonarea dogmei funcționării automate a capitalismului la nivel macroeconomic de către economiștii burghezi a fost consacrată de publicarea lucrării lui J. M. Keynes în 1936 sub titlul „Teoria generală a folosirii mîinii de lucru, a dobînzii și a banilor”⁽¹⁾. El a recunoscut unele aspecte negative ale economiei capitaliste, mai ales „incapacitatea ei de a asigura folosirea deplină a mîinii de lucru și repartizarea arbitrară și inechitabilă a avuției și veniturilor” (p. 375), cit și faptul că „gîndirea economică ortodoxă (burgheză tradițională, de natură liberală — n. ns.) este în impas” (p. 35), dar limitele sale l-au împiedicat să se refere la cauzele obiective ale acestora și la consecințele lor pe termen lung. Cu acest prilej, J. M. Keynes a făcut însă și unele observații critice la adresa economiei mondiale capitaliste și a teoriei și politicii burgheze privind relațiile internaționale, îndoindu-se de viabilitatea lor. Astfel, J. M. Keynes susținea că „școala clasică” (de fapt economiștii burghezi din secolul XIX — n. ns.) „a exagerat mult” avantajele reale ale diviziunii internaționale a muncii (p. 342), recunoștea că avantajul pe care îl obținea Marea Britanie de pe urma unei balanțe comerciale și de plăți favorabile aducea „un dezavantaj corespunzător unei alte țări” și conchidea că critica lui „este îndreptată înainte de toate împotriva inconsistenței bazelor teoretice ale doctrinei laissez-faire... împotriva ideii că rata dobînzii și volumul investițiilor se stabilesc de la sine la nivelul optim”. În treacăt, J. M. Keynes recunoștea

Criza vechii ordini internaționale în viziunea unor economiști contemporani (I)

legătura dintre dificultățile interne ale economiei capitaliste din perioada interbelică (mai ales dimensiunea îngrijorătoare a șomajului) și lupta acerbă de concurență dintre marile puteri imperialiste pe piața mondială. În această ordine de idei, el considera comerțul internațional capitalist drept „un mijloc disperat de a menține ocuparea mîinii de lucru în propria țară prin forțarea vânzării pe piețele externe și restringerea cumpărăturilor, ceea ce, dacă are succes, nu va face decât să deplaseze problema șomajului spre vecinul care a fost înfrînt în luptă” (p. 384).

Abandonarea dogmei funcționării automate și armonioase a capitalismului la nivel mondial a început mult mai tîrziu și s-a conturat mult mai greu, abia în ultimul deceniu al perioadei postbelice, în condițiile actualei etape a crizei generale a capitalismului, în procesul confruntărilor ideologice actuale, care au impus, într-o măsură mai mare sau mai mică, gînditorilor burghezi realști recunoașterea crizei vechii ordini internaționale generate de capitalism și imperialism.

Unul dintre cele mai semnificative momente ale acestei recunoașteri a

constituit-o publicarea în 1976 a Raportului Tinbergen către „Clubul de la Roma”, sub titlul „Restructurarea ordinii internaționale”. Cele patru decenii care s-au scurs de la publicarea lucrării lui J. M. Keynes (1936) au constituit cadrul unei evoluții contradictorii a teoriei economice burgheze despre relațiile internaționale, care a parcurs o traiectorie descendentă; punctul ei de plecare l-a constituit recunoașterea nepotrivirii flagrante dintre teoria burgheză tradițională („ortodoxă”) și realitatea economiei capitaliste mondiale (străbătută de antagonisme și lupte de concurență între parteneri inegali, ducînd, în cele din urmă, la criza vechii ordini internaționale); punctul ei final l-a constituit recunoașterea crizei — atât din domeniul relațiilor internaționale, cât și din domeniul teoriei economice despre acestea.

Fără să fie unanim acceptată de economiștii burghezi (manualele universitare tradiționale din universitățile burgheze dominate de conservatorism continuă și în zilele noastre să prezinte variante neoliberales ale vechii dogme a funcționării automate a economiei capitaliste mondiale), criza vechii ordini internaționale și a teoriei burgheze sînt din ce în ce mai vizibile prezente în studiile interdisciplinare ale unor echipe de autori burghezi realști sau autori individuali, atât din țările nesocialiste în curs de dezvoltare, cât și din țările capitaliste dezvoltate.

În opoziție cu imaginea idealizată a economiei mondiale capitaliste, bazată pe aserțiunea că aceasta ar favoriza în mod spontan relații internaționale armonioase, reciproc avantajoase, deci echitabile pentru toți partenerii, purtătorii de cuvînt ai burgheziei naționale din țările în curs de dezvoltare au dezvoltat multiple aspecte ale rolului de frînă pe care-l îndeplinea și continuă să-l îndeplinească vechiul cadru internațional burghez în raport

FIȘE

ION PETRESCU

PSIHOSOCIOLOGIA CONDUCERII COLECTIVE A ÎNTEPRINDERII INDUSTRIALE

● Cartea, recent apărută (Craiova, 1977, 242 p.), a doctorului în psihologie și în științe

economice Ion Petrescu se încadrează în preocupările primului Congres al consilierilor oamenilor muncii din întreprinderi și centrale industriale, care va avea loc în curînd. În aplicarea principiului muncii și conducerii colective autorul evidențiază apariția unor trăsături psihice noi ale participanților la conducerea colectivă: interesul față de rezultatele economice ale întreprinderii, răspunderea față de comenzile sociale, dezvoltarea personalității individuale și a celei colective, imbinarea consecințelor favorabile pe plan material cu cele de ordin moral. Prin investigațiile sale științifice în 12 întreprinderi din județul Brașov autorul încearcă să depășească opinia întilnită în literatură că semnificația conducerii colective uzinale se reduce la actul deciziei, la elaborarea în comun a hotărîrilor. Abordînd problema conducerii colective ca un raport complex de natură politică, economică,

socială și psihologică, în lucrare se evidențiază specificul comportamentului membrilor consiliului oamenilor muncii și formele comportamentului colectiv, mijloacele de optimizare a activității de conducere colectivă uzinală. Experiența unităților studiate de autor arată că „instituționalizarea organelor colective de conducere însumează calitățile conducătorului eficient și multidimensional”.

Cercetarea ocupării forței de muncă în comerț și în alimentația publică

● Ivan Selecky, împreună cu un colectiv, pornesc în studiul Vyskum faktorov zamestnanosti v obchode a verejnom stravovani (Cercetarea factorilor ocupării în comerț și alimentația publică), publicat de revista ECONOMICKY ČASOPIS, Bratislava, nr. 4/1977, de la constatarea că necesitatea obiectivă a utilizării

eficiente a forței de muncă devine tot mai imperioasă. Sporește nevoia de lucrători în activitățile hotărîtoare pentru dezvoltarea economică și creșterea nivelului de trai. Printre acestea se cuprind și sectoarele neproductive. Întrucît comerțul și alimentația publică s-au dovedit cele mai mari consumatoare de forță de muncă, autorii le-au ales ca obiect al analizei lor. Dezvoltarea anterioară a ocupării în aceste ramuri a fost analizată pe bază de metode de cercetare precise luate în consecvență logică, astfel încît au prilejuit utilizarea metodei mai complexe a analizei factoriale. S-au relevat următorii factori ai creșterii ocupării forței de muncă: creșterea capacităților și îmbunătățirea calității serviciilor; productivitatea muncii; creșterea cererii fac-

cu eforturile de dezvoltare ale țărilor de la „periferie” lui.

La prima sesiune UNCTAD (Geneva, 1964, R. Prebisch²⁾) s-a referit la gîturile dezvoltării majorității țărilor lumii datorită mecanismelor generatoare de decalaje (politica vamală discriminatorie a marilor puteri industrializate, deteriorarea raportului de schimb pentru țările în curs de dezvoltare datorită mecanismului de fixare a prețurilor internaționale și a instabilității monetare, tariful excesiv al serviciilor etc., precum și defectelor existente în mecanismul instituțional al comerțului mondial (îndeosebi modul de funcționare al G.A.T.T.). La ultima sesiune UNCTAD (Nairobi, 1976), G. Corea³⁾ arăta că vechea ordine internațională n-a răspuns nevoilor de creștere ale țărilor în curs de dezvoltare nici chiar atunci cînd ea a funcționat relativ bine, întrucît mecanismele ei „au încetinit, mai bine zis, au împiedicat creșterea și dezvoltarea țărilor în curs de dezvoltare”, „au agravat, în loc să atenueze, inegalitatea la scară mondială”, astfel încît, în momentul de față, țările capitaliste industrializate, în care trăiește aproximativ o cincime din populația globului, dispun de două treimi din venitul mondial, în timp ce țările

nesocialiste în curs de dezvoltare, în care trăiește aproape jumătate din populația globului, nu dispun decît de o optime din venitul mondial. Acest fapt dovedește, după aprecierea citată, „existența unor slăbiciuni fundamentale în mecanismele de legătură dintre economia celor două grupuri de țări”, care se manifestă în toate domeniile relațiilor internaționale, printre care : comerțul cu produse primare și articole manufacturate, transferul de tehnologie și de resurse financiare prin canalul sistemului monetar și financiar internațional.

Dezvăluind viciile de structură ale vechii ordini internaționale generate de capitalism și imperialism, precum și inegalitățile care rezultă din acestea, economiștii burgheziei naționale din țările în curs de dezvoltare au criticat liberalismul burghez și iluziile întreținute în mod interesat pe baza lui, înclinînd spre forme de organizare a economiei naționale superioare individualismului burghez. În acest sens, economistul mexican V. L. Urquidí arăta, încă în deceniul trecut⁴⁾, că „jocul liber al forțelor economice și sociale — care nici nu există în forma lui pură — nu ar face decît să agraveze inegalitățile structurale, să întîrzie adaptarea economiei latino-americane la tendințele economice mondiale, transformînd-o într-o anexă subordonată a acesteia și dezvăluind tendințe sociale care nu s-ar putea rezolva prin mijloace pașnice”.

În opoziție cu teoriile apologetice referitoare la o pretinsă tendință de egalizare a prețurilor factorilor de producție și a veniturilor, ca urmare a comerțului internațional tradițional, desfășurat în cadrul vechii ordini internaționale, economistul brazilian C. Furtado a atras atenția recent⁵⁾ asupra agravării unor tendințe seculare inerente acestei vechi ordini internaționale, printre care concentrarea veniturilor în folosul „Centrului” (țările capitaliste dezvoltate

— n. ns.) și agravarea inegalităților sociale la „periferie” (țările în curs de dezvoltare nesocialiste — n. ns.).

Asimetriile care caracterizează relațiile Centru-Periferie s-au accentuat foarte mult în ultimul timp, după părerea lui Furtado, datorită activității întreprinderilor transnaționale, care a sporit mult mai rapid decît relațiile economice internaționale de tip tradițional, devenind „un focar incontestabil de instabilitate” care „traumatizează centrele naționale coordonatoare ale activității economice (statele naționale n. ns.)”. Pomînd de la aceste constatări, Furtado apreciază că specificul actualei crize din economia mondială capitalistă decurge din contradicția existentă între **statele naționale**, care adoptă măsuri în direcția dezvoltării lor independente (inclusiv măsuri de corectare a asimetriilor din relațiile internaționale tradiționale), și **întreprinderile transnaționale**, „ale căror planuri de raționalitate nu coincid în mod necesar cu cele ale țărilor în care ele acționează, luate separat”.

Întrucît socurile provocate de valorile intermitente care caracterizează actuala ordine internațională ar putea pune în pericol însăși existența capitalismului, Furtado consideră că și țările capitaliste dezvoltate trebuie să fie interesate într-o nouă ordine internațională, că ele sînt obligate să caute „noi mecanisme de coordonare și controînter și transnațional”.

La critica adusă de economiștii burgheziei naționale din țările în curs de dezvoltare vechii ordini internaționale se adaugă contribuții valoroase din partea unor economiști burghezi mai lucizi din țările capitaliste dezvoltate la care ne vom referi în partea a doua a prezentării acestor evoluții și puncte de vedere.

Sultana SUTĂ-SELEJAN

¹⁾ J. M. Keynes : Teoria generală a folosirii mîinii de lucru, a dobînzii și a banilor, Ed. științifică, 1970 (paginile din care se citează se indică în text).

²⁾ Towards a new trade policy for development. United Nations. New-York, 1964, p. 99, 107—112.

³⁾ Orientations nouvelles et structures pour le commerce et le développement, Nairobi, 1976, p. 8, 10, 14.

⁴⁾ Cf. J. L. Samperdo : Les forces décisives dans l'économie mondiale, Paris, 1967, p. 228.

⁵⁾ C. Furtado : Le nouvel ordre économique mondial. Un point de vue du Tiers Monde, în „Tiers Monde”, tome XVII, Nr. 67, iulie-sept. 1976, p. 571—573.

torului uman ; coeficientul schimburilor. În studiu se cuantifică influența fiecăruia în creșterea ocupării forței de muncă.

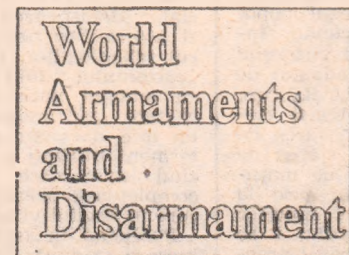
„Energia și miturile economice”

● Cartea Energy and Economic Myths (Energia și miturile economice), Pergamon Press Inc., 380 p., a prof. N. Georgescu-Roegen este o culegere sistematizată pe patru grupe de probleme — resursele naturale și economia producției ; economie politică instituțională ; epistemologie și metodologie ; teorie pură — a unor studii apărute anterior în diferite publicații. Titlul cărții este împrumutat de la studiul care deschide cartea (1974), ale cărui concluzii încercăm să le rezumăm.

Ar fi o nebulie — spune N.G.-R. — să propunem o renunțare completă la confortul industrial. Omenirea nu se va întoarce la peșteră. Dar cîteva

puncte ar trebui incluse într-un program bioeconomic minimal : producția tuturor mijloacelor de război, nu numai a războiului ca atare, să fie interzisă ; prin utilizarea forțelor de producție eliberate, ca și printr-o serie de măsuri bine planificate, țările subdezvoltate să fie ajutate să ajungă, pe cît de repede posibil, la condiții bune (nu luxuriante) de viață ; pînă cînd utilizarea directă a energiei solare va deveni de uz comun, sau va fi realizată tuziunea controlată, orice risipă de energie trebuie evitată și, dacă este necesar, strict reglementată ; să „ne” vindecăm de pornirea morbidă pentru obiecte extravagante, ca automobile supradimensionate ș.a. ; să „ne” eliberăm de „maladia banilor” : este o „maladie mintală” să arunci o haină, o mobilă care mai poate fi utilizată ; este o „crimă bioeconomică” ca an de an să cumperi o mașină „nouă” sau să-ți renovezi casa ; consumatorii trebuie

reeducați în a ignora moda ; fabricile se vor orienta în acest caz asupra durabilității ; bunurile „durabile” trebuie să fie reparabile ; să „ne” vindecăm de ceea ce N.G.-R. a numit „circumdromul aparatului de ras”, care constă în a te bărbierii mai repede pentru a avea timp să lucrezi la un aparat care rade și mai repede și așa „ad infinitum”.

● Anuarul de față, aflat la a opta ediție, întocmită de Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), 422 p., își propune să descrie, pe cît

FIȘE

posibil pe bază de date, modificările majore, cantitative și calitative, produse în arsenalul mondial pînă la începutul anului 1977. După cum se autorecomandă, anuarul este utilizat în mod curent la Națiunile Unite, la tratativele de dezarmare de la Geneva și în alte foruri. Din păcate, cheltuielile militare s-au ridicat în anul 1976 la suma de 334 miliarde dolari (în prețuri constante, de 30 de ori mai mult decît în anul 1900). Din această sumă 70 la sută revine Pactului Atlanticului de Nord și Tratatului de la Varșovia, iar 15 la sută (față de 3,2 la sută în 1955) revine lumii a treia. 52 la sută din cheltuielile de înarmare ale lumii a treia revin țărilor din Orientul Mijlociu.

PROSPECTIVA SOCIALĂ ȘI GÎNDIREA ROMÂNEASCĂ

VOLUMUL publicat de profesorul Sergiu Tămăș sub titlul angajant de „Cercetarea viitorului”*) este în mod cert o reușită. Autorul desfășoară, în puține pagini, un panoramic informat al cercetărilor moderne asupra viitorului, grupate în jurul unor concepte și imagini polarizatoare: iar subtila analiză marxistă a diferitelor orientări și curente din prospectiva socială contemporană, incluzând puncte de vedere teoretice și explicitate de experiența românească, ni s-a părut a rămâne partea cea mai interesantă și originală a acestei atit de meritorii lucrări.

S-a spus de multe ori că orice autor ce se apleacă asupra unor teme interdisciplinare își transferă automat formația sa unidisciplinară, cel puțin ca punct de plecare al cercetării. Profesorul S. Tămăș este filosof și specialist în știința conducerii. Este deci normal ca, în cercetarea multidisciplinară a viitorului, acele concepte unificatoare și polarizatoare în jurul cărora își organizează discursul să fie în special alocate din arsenalul filozofiei prospective și politologiei previzionale. De altfel, preocuparea de a analiza în special problemele prospectivei și planificării sociale — într-o oarecare măsură chiar neglijând prospectiva tehnologică și economică — rămâne evidentă: acesta este motivul pentru care, după părerea mea, un titlu ca „Prospectiva socială” ar fi exprimat mai exact conținutul lucrării decât cel de maximă cuprindere ales de autor.

Partea I — intitulată, în spiritul lui Gaston Berger, **Timp deschis**, și sugerind, într-o abordare de sistem a problematicii viitorului, un demers explorativ — dezvoltă teza centrală a cărții: viitorul este, în primul rând, un domeniu al inițiativei politice. „Factorii subiectivi ai istoriei depun eforturi pentru a transforma posibilitățile ce le stau la îndemână într-o nouă realitate istorică formulând obiective și programe de clasă. Viitorul se determină astfel ca **timp deschis inițiativelor sociale**”, scrie S. Tămăș (p. 19), subliniind că „Timpul social, departe de a fi constant, invariabil, este pluralist și variabil pentru diferite societăți și grupuri sociale. **Timpul social este astfel deschis diversității cailor de formare a viitorului concret al diferitelor comunități umane**” (p. 29). Iată și o formulare clară a atitudinii de esență normativă a autorului. „Altegera felului social constituie problema centrală în activitatea de explorare a viitorului. În această alegere rolul primordial revine politicului, formă concentrată de exprimare a atitudinii intereselor și idealurilor forțelor sociale angajate în realizarea progresului social” (p. 30). Și cu totul demn de reținut mi se pare a fi prezentarea „cheii” acestei atitudini, inspirată de analiza științifică a realității și a experienței românești în viziunea marxismului prospectiv: „În țara noastră, inițiativa politică aparține clasei muncitoare, care prin partidul ei de avangardă a unit și conduce întregul popor pe calea făuririi unei noi societăți. În treaga „tehnologie” a cercetării viitorului este subordonată Programului adoptat de cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., care dă expresie larg populară strategiei trecerii societății românești de la starea de țară în curs de dezvoltare la starea de stat socialist cu un înalt grad de maturizare a forțelor de producție, care la rândul său va produce un nivel superior de civilizație” (p. 32). Cititorului i se dezvăluie astfel legăturile dintre abstracțiile teoretice și practica socială nominalită: dintr-o speculație de termen lung, viitorul devine astfel o prezență concretă.

*) S. Tămăș, Cercetarea viitorului, Ed. politică, 1976.

un suport intuitiv al următoarelor evoluții. De pe pozițiile teoretice câștigate, sugerate atât de convingător cititorului. S. Tămăș analizează critic punctele de vedere nemarxiste și nesocialiste asupra evoluției sociale, sub titlul „Confruntări, alternative în cercetarea viitorului” (p. 35 și urm.). Seris cu rigoare și prohibitiv, capitolul reușește să evite atât descriptivismul obiectivist cit și criticismul negativist și steril: futurologia tendențială (numită de alți autori instituțională), futurologia pe care S. Tămăș o numește „a creșterii” și futurologia critică sunt prezentate astfel publicului nostru prin imagini relevante. Personal, am regretat că „școlii normative” din gândirea prospectivă occidentală (ilustrată de nume ca H. Ozbekhan, E. Jantsch, E. Laszlo ori de „prescriptivismul” lui J. Galtung) nu i s-a acordat o pondere mai mare: mai ales că între „planificarea creativă” a lui Ozbekhan, ori „proiectarea participativă pentru evoluție” a lui Jantsch, pe de o parte, și evoluționismul marxist, pe de altă parte, se conturează astăzi domenii ale unor interesante dispute teoretice. În sfârșit, sub titlul „Conducere prospectivă”, S. Tămăș analizează unele trăsături ale raporturilor dintre cercetarea viitorului și știința conducerii, sub forma lor operațională: conducerea prin stăpânirea accelerației dezvoltării, conducerea în perspectiva termenului lung, conducerea prin promovarea creativității sociale și conducerea cu finalitate umană.

Partea a II-a — intitulată **Timp dominat** — sugerează o abordare de sistem a problematicii viitorului, dar cu accent pe elementele normative. „Trecerea din sfera explorării în sfera normării acțiunii este obligatorie pentru orice activitate previzională destinată conducerii, **preocuparea pentru formarea viitorului constituind finalitatea eforturilor factorilor de decizie**”, scrie S. Tămăș, adăugind: „...,tendența care își croiește drum în cercetarea viitorului constă în relevarea corelației dintre investigația științifică, valorile social-politice și acțiunea planificată” (p. 69). Conversiunea prognozelor în programe de acțiune și planuri de dezvoltare economică și socială este prezentată sub numele de „formarea viitorului”, capitol pe care autorul îl întemeiază pe analiza experienței românești. Două capitole sînt apoi consacrate unor probleme teoretice ale cercetării viitorului: particularitățile cunoașterii previzionale și studiul raporturilor dintre certitudine și risc.

Partea a III-a grupează sub titlul de **Deschidere în timp** o serie de aspecte cheie ale cercetării viitorului în perspectivă operațională. După o prezentare generală a „instrumentelor pentru abordarea complexității” societății umane — în fond, a unor tipologii și principii metodologice de orientare în spațiul uneltelor de lucru ale prospectivei moderne — autorul se oprește asupra unor probleme centrale pentru modelarea dinamicii sociale: identificarea și explorarea nevoilor și aspirațiilor umane, și știința și viitorul tehnologiilor. Iar paginile consacrate „orizontului 1976 + 40 = 2016” incheie cu imagini prospective tonice o provocatoare „pătrundere în timp”. În sfârșit, un mic dar extrem de util dicționar de termeni utilizați și o bibliografie cuprinzând numeroase contribuții românești completează această valoroasă introducere în studiul viitorului.

Publicind în excelente condiții această lucrare — după „Cronica anului 2000” de M. Malita și „Calitatea vieții și explorarea viitorului” de P. Apostol —, Editura Politică se arată a fi aceeași staționară propagatoare a gândirii prospective în țara noastră.

Mihai C. BOTEZ

SIMPOZIOANE

„Economia de energie în industria construcțiilor de mașini”

SIMPOZIONUL sus-menționat a fost organizat din inițiativa Asociației Române de Marketing, în colaborare cu Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Institutul de Economia Industrială, Academia de Studii Economice și Institutul de Economie Mondială. La baza simpozionului stă imperativul actual al economisirii de energie și al utilizării ei raționale. Ideile principale s-au axat, pe necesitatea de a exprima rentabilitatea expertului produselor — mașini, instalații și utilaje — prin intermediul unui nou criteriu, respectiv al consumului energetic minim (din etapa de fabricație și de exploatare), direcțiile principale ale diminuării acestor consumuri, restricțiile existente în calea realizării acestei cerințe, problema consumului energetic cumulat etc.

S-a subliniat necesitatea: intensificării activității de cercetare științifică, cu o cit mai largă considerare a aspectelor economice; organizării în cadrul Asociației Române de Marketing a unei Secții de energie și materii prime, sediul și organismul științific al acestei secții urmînd a fi Laboratorul de economia energiei și a materiei prime din cadrul Academiei de Studii Economice; introducerii în planurile de învățămînt ale Academiei de Studii Economice a unor cursuri de economie energiei, precum și a organizării pe lîngă multiplele specialități de doctorat existente la aceasta Academie, a unui doctorat în domeniul economiei energiei.

„Industrializare și urbanizare”

BUCUREȘTIUL a găzduit, în perioada 29 iunie — 2 iulie a.c., lucrările Conferinței internaționale cu tema Industrializare și urbanizare, organizată de către Centrul de studii urbane al Universității „Johns Hopkins” din Baltimore (S.U.A.), în cooperare cu Institutul de Construcții — București. Problematika lucrărilor Conferinței a fost axată pe subiecte privind: relația dintre industrializare, urbanizare și protecția mediului natural; sistematizarea teritoriului și a localităților urbane și rurale; impactul industrializării asupra rețelei generale de localități.

Au fost puse în evidență unele aspecte specifice ale experienței românești privind dezvoltarea integrată social-economică. În analiza procesului de luare a deciziei în domeniul sistematizării teritoriale, o trăsătură esențială o constituie participarea populației la discutarea și aprobarea documentațiilor de sistematizare, în toate fazele de elaborare.

Studierea procesului de urbanizare în condițiile concrete ale României a fost făcută în funcție de elementele oferite de dezvoltarea bazei tehnico-materiale a societății, ritmul transformărilor economice și sociale și stabilirea pe criterii științifice a direcțiilor de dezvoltare economică și socială a țării noastre. În cadrul discuțiilor au fost analizate principalele zone spațial-funcționale cu profile social-economice diferențiate și cu grade de complexitate diferite, în cadrul cărora au fost puse în evidență zonele de industrializare și urbanizare prioritară în perspectivă.

Un accent deosebit a fost pus pe rezultatele obținute de către oamenii de știință români în sistematizarea teritorială, urbană și rurală. Enumerăm succint câteva dintre aspectele discutate: optimizarea amplasării forțelor de producție; utilizarea rațională a terenului; mobilitatea și migrația populației; elemente componente ale cultății vieții; costuri economice și costuri energetice; renovarea urbană.

Participarea activă la discuții, precum și înalta lor ținută științifică au demonstrat din nou interesul marcat al oamenilor de știință pentru experiența României în dezvoltarea economică și socială.

Țări socialiste din Europa

OPȚIUNI ÎN PROMOVAREA PROGRESULUI TEHNICO-ȘTIINȚIFIC ȘI DINAMICA ÎNZESTRĂRII TEHNICE A MUNCII

UNUL DIN MARILE PROCESE care se desfășoară în lumea contemporană, cu largi implicații asupra producției sociale, asupra întregii societăți, îl reprezintă revoluția tehnico-științifică, care, așa cum se apreciază în Programul Partidului Comunist Român, „crează condiții optime pentru dezvoltarea rapidă a forțelor de producție, pentru creșterea producției de bunuri materiale în vederea satisfacerii, pe această bază, a necesităților de viață ale tuturor popoarelor”¹⁾.

Influența progresului tehnico-științific asupra producției sociale devine tot mai amplă, mai cuprinzătoare în lumea contemporană, iar contribuția lui la creșterea potențialului economic al țărilor este tot mai mare. La rîndul său, potențialul atins creează condiții favorabile pentru accelerarea dezvoltării științei și tehnicii, pentru extinderea ariei de aplicare și influență a rezultatelor creației tehnico-științifice.

Pentru țările care edifică noua orînduire socială aplicarea largă a cuceririlor științei și tehnicii contemporane în economie reprezintă o preocupare de primă importanță, decurgînd din esența și amploarea sarcinilor construcției socialiste în fiecare țară, din cerințele creșterii susținute a producției de bunuri materiale și ale sporirii neîntrerupte a eficienței activității economice, în vederea ridicării nivelului de trai al poporului din fiecare țară. Pe de o parte, promovarea consecventă a progresului tehnic este factorul principal de creștere a productivității muncii și de perfecționare a structurii producției sociale — în primul rînd a celei industriale —, iar pe de altă parte, pe această cale se realizează ridicarea gradului de valorificare a resurselor materiale și îmbunătățirea calității produselor, reducerea cheltuielilor materiale, precum și creșterea gradului de utilizare eficientă a resurselor umane. Prin toate acestea, progresul tehnico-științific se afirmă ca factor de bază al creșterii producției de bunuri materiale și servicii, al dezvoltării economico-sociale. Drept urmare, promovarea progresului tehnico-științific este concepută ca un proces cuprinzător, care urmează să asigure realizarea sarcinilor strategice pe care și le propune partidul comunist din fiecare țară atît în domeniul economic, cît și în cel social.

Ținînd seama de toate acestea, dezvoltarea cercetărilor științifice și aplicarea largă a cuceririlor științei și tehnicii contemporane constituie o preocupare constantă a țărilor socialiste, ale cărei amploare și obiective concrete, cuprinse în planurile naționale de dezvoltare economico-socială ale fiecărei țări, au crescut de la o etapă la alta a construcției socialiste. Ca ur-

mare, în perioada 1971—1975 mijloacele financiare alocate pentru dezvoltarea științei în țările socialiste membre ale C.A.E.R. au crescut, față de perioada cincinală precedentă, în proporții ce variază de la o țară la alta între 60% și 80%, ajungînd să reprezinte în ultimii ani 4% și mai mult din venitul național în R.D.G., R. S. Cehoslovacă și U.R.S.S. și între 1,5%—3% în celelalte țări. Pornind de la influența puternică pe care progresul tehnico-științific o exercită asupra creșterii productivității muncii, unii economiști din țările socialiste au încercat să determine contribuția lui la creșterea venitului național, apreciînd că ea ar fi de circa 40%.

Tabelul 2

Ponderele investițiilor pentru mașini, utilaje și instrumente în totalul investițiilor

Țara	1950	1960	1970	1975
Bulgaria	25,1	26,0	34,1	42,7
Cehoslovacia	31,4	28,8	34,7	35,3
R.D.G.	37,4	48,5	53,2	51,5
Polonia	32,7	30,3	37,0	45,3
România	32,3	32,1	38,3	45,8
Ungaria	24,0	40,6	31,9	34,0
U.R.S.S.	29,0	25,0	31,0	33,0

În anii actualului cincinal în toate țările socialiste vor crește rolul progresului tehnico-științific și cheltuielile alocate în acest scop. În țara noastră, planul național unic prevede o creștere de peste două ori a cheltuielilor de cercetare față de perioada anterioară.

PROGRESUL TEHNICO-ȘTIINȚIFIC nu se mai limitează astăzi la aspectul său clasic, de îmbunătățire a mijloacelor de muncă și în primul rînd a uneltelor. El este conceput astfel încît să aducă modificări radicale atît în obiectele muncii și în sursele de energie utilizate, cît și în tehnologia și organizarea producției, cuprinde perfecționarea tuturor formelor și metodelor de utilizare a mijloacelor de muncă, precum și procesele care duc la înlocuirea muncii manuale cu cea mecanizată. Progresul tehnico-științific duc la îmbunătățirea calității materiilor prime, a diferitelor materiale auxiliare și a produselor fabricate, precum și a metodelor de organizare a producției.

Cu toate acestea, veriga hotărîtoare în dezvoltarea și perfecționarea producției, în ridicarea productivității muncii sociale rămîn desigur mijloacele de muncă și perfecționarea proceselor tehnologice.

Mai mult decît atît, intensificarea procesului de atragere în circuitul economic și de valorificare superioară a resurselor naturale, economisirea resurselor materiale și energetice și însuși creșterea rolului factorilor organizatorici în ridicarea productivității muncii, se află într-o strînsă legătură cu gradul de

¹⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, 1975, p. 21.

Tabelul 1
Dinamica înzestrării tehnice a muncii
(fonduri fixe productive pe o persoană ocupată în sfera producției materiale; 1950=100)

România	Bulgaria	Cehoslovacia	R.D.G.	Polonia	Ungaria	U.R.S.S.
1960 152	193,3 *)	152	129	120	135	225
1970 368	522 *)	214	221	169	167	476
1975 644	774 *)	262	294	225	304	582**)

*) 1952 = 100.

***) 1973.

Tabelul 3
Dinamica fondurilor fixe productive și a consumului de energie electrică în sfera producției materiale *)

1960=100

Țara	Fonduri fixe productive			Energie electrică		
	1965	1970	1975	1965	1970	1975
Bulgaria	162	270	414	226	430	584
Cehoslovacia	133	167	245	145	196	242
R.D.G.	134	169	225	130	163	204
Polonia	126	167	245	154	228	332
România	148	244	427	219	419	714
Ungaria	132	167	235	158	210	274
U.R.S.S.	159	238	362	172	244	338

*) industrie + agric., silvic. + constr. + transp., telecomunicații

dezvoltare și perfecționare a mijloacelor de muncă și nivelul înzestrării tehnice a muncii.

În actuala etapă de dezvoltare social-economică a țărilor socialiste europene, creșterea înzestrării tehnice a muncii capătă valențe deosebite datorită amplificării proceselor de mecanizare, automatizare și ciberneticizare a producției, contribuției hotărâtoare care este prevăzută să o aducă aceste procese la creșterea productivității muncii; în unele țări socialiste pe seama acestui factor urmează să se rezolve și unele dificultăți ce se manifestă în domeniul forței de muncă, dificultăți determinate de creșterea mai lentă a acestor resurse.

Pentru caracterizarea evoluției nivelului tehnic al producției în țările socialiste se utilizează un sistem de indicatori. Printre aceștia cel mai frecvent utilizat în statistica și literatura economică este indicatorul „înzestrarea muncii cu fonduri fixe productive”, exprimate valoric în prețuri constante (vezi tabelul nr. 1).

Cum reiese din tabel, dinamica cea mai rapidă a fondurilor fixe productive pe o persoană ocupată în sfera producției materiale are loc în Bulgaria, România și U.R.S.S. Pentru a completa această imagine, trebuie să analizăm, însă, și dinamica populației ocupate în sfera producției materiale. Astfel, în U.R.S.S. populația ocupată în sfera producției materiale a crescut în perioada 1950—1973 cu 34%, în România în perioada 1950—1975 cu aproape 150%, iar în Bulgaria a scăzut cu 7%.

Ritmurile mai rapide de creștere a fondurilor fixe productive pe o persoană ocupată în producția materială în țările socialiste mai puțin dezvoltate au determinat apropierea relativă a gradului lor de înzestrare tehnică a muncii față de cel al țărilor socialiste dezvoltate. Cu toate acestea, între țările socialiste există încă deosebiri însemnate în acest domeniu, care reflectă, în general, diferențele dintre nivelurile de dezvoltare economică a acestor țări.

Pentru lichidarea decalajelor absolute este prevăzută în țările mai puțin dezvoltate să fie menținute ritmuri înalte de creștere a fondurilor fixe, ceea ce implică creșterea susținută, în continuare, a fondurilor de investiții destinate atît construirii de noi obiective economice, cît și modernizării celor existente. În țara noastră, în cincinalul trecut s-au investit peste 544 miliarde lei, iar în cincinalul 1976—1980 se vor investi în economia națională 1 000 miliarde lei, eforturile principale fiind orientate spre dezvoltarea ramurilor producției materiale. Edificator pentru proporțiile procesului de modernizare a aparatului de producție este faptul că din cele circa 1 200 miliarde lei fonduri fixe existente în economia noastră la sfîrșitul anului 1975, 805 miliarde au fost puse în funcțiune în ultimii 10 ani, iar 440 miliarde — în cursul cincinalului 1971—1975, iar în anii actualului cincinal vor fi puse în funcțiune fonduri fixe noi în valoare de circa 700 miliarde lei.

RAPORTUL dintre fondurile fixe și numărul forței de muncă nu arată, de fapt, înzestrarea tehnică a muncii, ci reprezintă valoarea fondurilor fixe pe o unitate de muncă. Odată cu mărirea coeficientului de schimburi înzestrarea tehnică a muncii, astfel exprimată, scade. În mod direct, înzestrarea tehnică a muncii nu este dată însă de totalitatea fondurilor fixe puse în funcțiune, deoarece o parte a acestora, cum sînt construcțiile etc. creează doar condițiile generale pentru desfășurarea normală a procesului de producție, fără a

influența nemijlocit forța productivă a muncii. De aceea, în politica de investiții și modernizare a aparatului de producție, în țările socialiste se urmăresc o utilizare judicioasă a investițiilor, îmbunătățirea structurii acestora prin creșterea părții lor active.

Prin „parte activă”, se înțelege totalitatea mașinilor de forță, a mecanismelor și a utilajelor. Asupra modificării ponderii părții active a fondurilor fixe în perspectivă influențează structura investițiilor în fonduri fixe, mai precis acea parte a acestora care reprezintă investiții pentru mașini, utilaje și instrumente. În această privință în toate țările socialiste se remarcă creșterea acestei părți în cadrul investițiilor (vezi tabelul nr. 2).

Dinamica productivității muncii este strîns legată de evoluția în primul rînd a acestui indicator (calculat pe un lucrător sau pe om/oră).

Progresul tehnico-stiințific acționează asupra gradului de înzestrare tehnică a muncii sub două aspecte: cantitativ și calitativ. Aceasta înseamnă că odată cu sporirea volumului de fonduri fixe ce revin pe un lucrător, se îmbunătățește substanțial compoziția calitativă a acestora, crește ponderea mijloacelor de muncă noi, perfecționate. O parte crescîndă din investițiile pentru fonduri fixe se îndreaptă spre înlocuirea și înnoirea lor și o parte mai redusă este folosită pentru lărgirea volumului acestora. Această tendință își găsește exprimarea în evoluția consumului de energie electrică comparativ cu dinamica fondurilor fixe productive (vezi tabelul nr. 3).

Ca să reflecte a politicii de industrializare, a ridicării rolului conducător al industriei, dinamica fondurilor fixe productive în țările socialiste este, în general, mai rapidă în industrie decît în agricultură. Însă contrar acestui fapt înzestrarea muncii cu fonduri fixe crește mai repede în agricultură decît în industrie. Această situație aparent contradictorie se explică prin faptul că în timp ce în industrie numărul celor ocupați crește rapid, în agricultură numărul acestora scade în mod sensibil, așa cum demonstrează și datele referitoare la țara noastră (vezi tabelul nr. 4).

Cu toate ritmurile crescînde ale înzestrării muncii cu fonduri în agricultura țărilor socialiste, nivelul acesteia rămîne încă în urmă față de industrie, spre deosebire de situația din unele țări dezvoltate din punct de vedere industrial unde nive-

Tabelul 4

Dinamica fondurilor fixe și a populației ocupate în industria și agricultura R. S. România 1950 = 100

	1955	1960	1965	1970	1975	
Industria	1. Populație ocupată	122	144	186	228	311
	2. Fonduri fixe	153	225	357	664	1 200
	3. Înzestrarea muncii cu fonduri fixe (2:1)	125	156	192	291	386
Agricultură	1. Populație ocupată	105	100	88	78	62
	2. Fonduri fixe	110	127	159	213	334
	3. Înzestrarea muncii cu fonduri fixe (2:1)	105	127	181	273	538

lul înzestrării tehnice a muncii în agricultură depășește în prezent pe cel al industriei. Pe de altă parte, și în cadrul industriei creșterea înzestrării tehnice a muncii nu este uniformă, ea diferă de la o ramură la alta, fiind mai rapidă în ramurile de vîrf, în special în industria chimică și petrochimică, electroenergetică și altele, în care gradul de automatizare a producției este foarte ridicat.

Depășirea decalajelor dintre ramurile industriale, ca și ridicarea nivelului de înzestrare tehnică a muncii pe economia națională în ansamblu, va constitui un factor al creșterii productivității muncii sociale și a venitului național, al accelerării ritmurilor de dezvoltare economică în fiecare țară socialistă. Egalizarea nivelului de înzestrare tehnică a muncii în țările socialiste va contribui, în ultimă instanță, la ridicarea nivelului de dezvoltare economică al fiecărei țări, la accelerarea apropierii față de țările dezvoltate ale lumii.

R. CREȚOIU

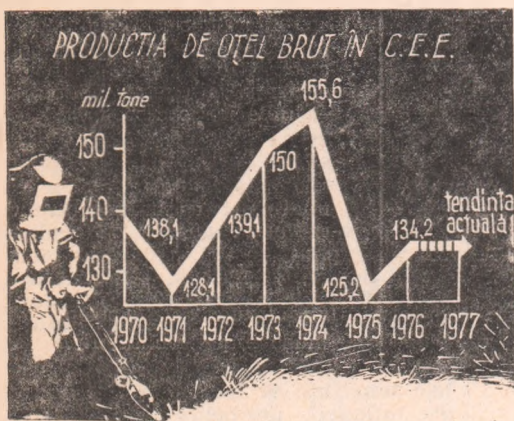
Institutul de economie socialistă

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Siderurgie stagnantă în țările C. E. E.

PRODUCȚIA SIDERURGICĂ a celor nouă țări membre ale C.E.E. (Piața comună vest-europeană) nu va atinge nici anul acesta nivelul său din 1972, sub care s-a situat și în 1976 când părea totuși să fi depășit recesiunea recentă. Așa cum se poate vedea din graficul reprodus după săptămânalul francez l'Usine Nouvelle, tendința actuală a producției de oțel brut

a țărilor respective echivalează cu o stagnare la nivelul anului trecut, de circa 134 mil. tone, cu peste 20 mil. tone sub cota maximă atinsă acum trei ani. Această „conjunctură adversă” se anunță a fi de altfel de durată, cum constată numeroși observatori occidentali și responsabili ai ramurii afectate. „O folosire deplină a capacităților de producție la finele anului 1977, a declarat recent un membru al conducerii firmei vest-germane Thyssen, iată un vis în a cărui realizare nimeni din R.F.G. și nici din Europa (C.E.E. — n.n.) nu îndrăznește să spere”.

Țările nordice: „perspective modeste”

PERSPECTIVELE creșterii economice în țările nordice pe anii 1977 și 1978 sînt foarte modeste, cu excepția Norvegiei unde se contează pe rit-

muri anuale situate între 5 și 9 la sută ca urmare a expansiunii extracției de țigeti în zona Mării Nordului. În celelalte țări din regiune, ritmurile medii așteptate în perioada amintită sînt de 2-4 la sută. Aceste precizări se fac în publicația Nordic Economic Outlook, cuprinzînd o analiză semianuală a expertilor federațiilor de industriași din țările respective. Sub-

este larg răspîndită, tendințele inflaționiste afectează negativ balanțele externe, iar rata șomajului, relativ mai scăzută în Suedia și Norvegia, atinge 4-6 la sută în Danemarca și Finlanda. Experții conchid că, în timp ce exportul promite să rămînă un factor de susținere a conjuncturii din țările nordice, cererea internă în schimb va continua să stagneze.

Schimburi polono-iugoslave

DUPĂ CUM S-A SUB-LINIAT la cea de-a XVI-a sesiune a Comitetului polono-iugoslav de cooperare economică, schimburile comerciale dintre cele două țări se dezvoltă rapid; după ce nivelul prevăzut pentru anii 1971-1975 a fost depășit cu 20 la sută, pentru actualul cincinal se prevede majorarea volumului schimburilor reciproce la 3,3 miliarde dolari, respectiv de circa două ori și jumătate față de nivelul perioadei precedente. Un rol esențial în realizarea acestei creșteri îl vor avea mașinile, utilajele și instalațiile, a căror pondere în ansamblul schimburilor va fi de circa 46 la sută. Urmează să sporească de asemenea ponderea livrărilor realizate în cadrul cooperării și specializării, respectiv la 24 la sută. Printre principalele produse livrate de Polonia Iugoslaviei figurează cărbunul, cocsul, produsele siderurgice și chimice, iar printre livrările iugoslave — alumina, plumbul, aluminiul și produsele din aluminiu, aliajele feroase și produsele chimice.

Orientări în dezvoltarea economică

Expansiunea transporturilor aeriene, 1977 - 1986

DUPĂ INFORMAȚII furnizate de I.A.T.A., volumul transporturilor aeriene de pasageri pe liniile regulate a crescut în 1976 cu 11% și va putea spori anul acesta și în 1978 cu cite 8-9%. În legătură cu aceste evoluții sînt semnificative și estimările recente publicate de firma „Frost and Sullivan” cu privire la perspectivele cererii de avioane în țările capitaliste în perioada 1977-1986. Un raport publicat de firma engleză apreciază că, dată fiind creșterea cererii de servicii de transport aerian, societățile vest-europene, specializate vor achiziționa în intervalul amintit circa 750 de avioane noi în valoare de aproximativ 7 miliarde l. st. (la prețurile de la începutul anului 1976). Cea mai mare parte a acestor achiziții — echivalentul a 5 mlrd. l.st. — se va efectua după 1980, întrucît deocamdată capacitatea de transport aerian a societăților depășește necesarul, iar situația financiară a multora dintre ele este pentru moment insuficient de solidă.

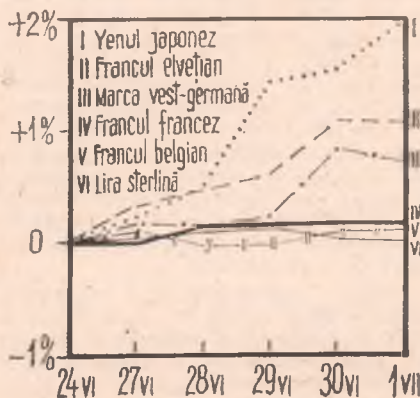
În privința structurii achizițiilor, raportul apreciază că 286 de avioane costînd circa 4,1 mlrd. l. st. vor fi destinate zborurilor pe distanțe mari, urmînd să fie comandate cu precădere unor furnizori din S.U.A. Pentru zboruri pe distanțe mijlocii și scurte ar urma să fie achiziționate 446 de avioane costînd 2,8 mlrd. l. st. În ansamblu, 95% din noile avioane vor fi destinate liniilor regulate. Potrivit raportului, în intervalul decenal la care se referă datele 20% din achizițiile de avioane vor fi efectuate de societăți din Anglia, 17,5% de societăți franceze, 15,5% de societăți vest-germane.

Autorii raportului afirmă că în intervalul decenal nu vor fi elaborate noi tipuri de avioane civile supersonice. Ei opinează că în prezent viteza își pierde însemnătatea ca factor în alegerea modelelor de către cumpărători, cu excepția avioanelor pentru curse pe distanțe lungi. Societățile de transport aerian acordă preferință avioanelor cu gradul cel mai înalt de siguranță în zbor, celor care garantează o rentabilitate ridicată, precum și celor ușor de deservit și de întreținut, avînd garantată o perioadă îndelungată de serviciu.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 27 VI — 1 VII 1977 s-a caracterizat printr-o depreciere de ansamblu a dolarului S.U.A. față de restul valurilor occidentale, în contextul publicării datelor privind deficitul balanței de plăți curente pe primul trimestru a.c., care cu 4,317 miliarde dolari depășește de circa 4 ori pe cel al ultimului trimestru al anului 1976, precum și al publicării indicelui global al activității economice pe luna mai, în scădere cu 0,2%.

Yenul japonez a cunoscut cea mai accentuată depreciere față de dolar (+2%), cotînd la sfîrșitul intervalului 267 yeni pentru 1 dolar, față de 272,10 yeni cu o săptămînă în urmă. Piețele valutare au reacționat astfel la recomandarea făcută de O.C.D.E. Japoniei, al cărei sold excedentar din 1976 al balanței comerciale, de 9,9 miliarde dolari, reprezintă dublul celui din 1975, să ia măsuri corespunzătoare, printre care și lăsarea cursului yenului să fluctueze fără nici o intervenție a Băncii Japoniei. Se crede că raportul dolar/yen ar putea

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 27 VI — 1 VII 1977, lîndu-se ca bază cursurile din ziua de 24 VI 1977.

atinge în curînd 260 yeni pentru 1 dolar. **Francul elvețian** s-a depreciat în acest interval cu circa 1,3%, terminînd la 2,4625 franci pentru 1 dolar.

Creșterea excedentului balanței comerciale vest-germane pe luna mai a.c. (la 3,618 miliarde mărci, față de 2,9 miliarde mărci cu o lună în urmă) a influențat favorabil cursul mărcii vest-germane, care cota la sfîrșitul intervalului 2,3385 mărci pentru 1 dolar, comparativ cu 2,3545 mărci cu o săptămînă în urmă.

Francul francez, francul belgian și lira sterlină au oscilat ușor în jurul nivelurilor de 4,93 franci francezi și 36,04 franci belgieni pentru 1 dolar, respectiv 1,72 dolari pentru 1 liră sterlină.

Creșterea ușoară a prețului aurului a continuat și în această perioadă, primul fixing de pe data de 1 VI 1977 fiind de 143,05 dolari/uncie, față de 141,60 dolari/uncie la 27 VI 1977.

**Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN**

FENOMENUL INFLAȚIONIST ȘI CONTRADICȚIILE CAPITALISMULUI CONTEMPORAN (II)

CREAREA artificială de cerere, amintită în prima parte a acestui articol (vezi „Revista economică” nr. 23 din 10 iunie a.c.) în legătură cu sursele fenomenului inflaționist contemporan, nu se rezumă numai la acțiunea asupra agenților economici „clasici” — consumatorul și întreprinzătorul. Este folosit din plin în acest scop statul, prin promovarea într-o formă sau alta, de către toate țările capitaliste dezvoltate, a politicii keynesiene. Instrumentul principal de creare a consumului de stat este, după cum se știe, bugetul, iar printre cheltuielile respective pe primul plan se situează cele destinate înarmării. Ponderea fondurilor alocate cursei înarmărilor depășește cu mult sumele destinate învățământului, sănătății, asigurărilor sociale, protejării mediului ambiant. Este încă o formă prin care monopolurile, statul capitalist acționează în detrimentul intereselor omului.

La izvoarele stagflației

ANALIZA inflației în lumina problematicei echilibrului economic scoate în evidență faptul că ea a devenit o caracteristică a procesului reproducției capitalului social, mai ales prin împletirea ei cu șomajul și cu criza economică.

Corelația dintre inflație și șomaj stabilită de A. Phillips în 1958 se baza pe observarea proceselor economice din lumea capitalistă a primei jumătăți a secolului XX, când creșterea șomajului atrăgea după sine reducerea prețurilor. De aici ideea reversului — folosirea creșterii prețurilor pentru reducerea sau înlăturarea șomajului. Pe baza acestei supoziții s-a încetățenit acceptarea și practicarea unui ritm inflaționist de la care se așteaptă să antreneze procesul economic, să resoarbă șomajul, să evite sau să facă mai puțin aspre perioadele de criză. Așa cum se poate constata după aproximativ un deceniu și jumătate de la lansarea tezei lui A. Phillips, viața economică din țările capitaliste dezvoltate a început să infirmă direct așteptările respective. După 1965 apare din ce în ce mai clar că cele două curbe, pe de o parte cea a șomajului, iar pe de altă parte cea a

inflației, nu mai sînt divergente, ci simultan ascendente. În jurul anului 1970 presa economică și economiștii binecunoscuți ca J. Tinbergen, P. Samuelson ș.a. își puneau întrebarea dacă lumea capitalistă va retrăi marea criză din 1929. Se puneau problema dacă știința economică și mecanismul economic occidental contemporan vor găsi soluții pentru a evita o astfel de criză, deoarece economia capitalistă cunoaște o situație nouă caracterizată prin inflație și stagnare economică (stagflație). Nu mult după aceea, așa cum se știe, se produce cea mai puternică criză economică din perioada postbelică.

Năruirea speranțelor keynesiste

INTELEGEREA fenomenelor noi pe care le prezintă lumea capitalistă contemporană în acest domeniu necesită unele precizări.

Inflația postbelică sau „noua inflație” este o formă de manifestare a contradicțiilor actuale ale reproducției capitaliste. Acestea, după cum se știe, au la bază contradicția dintre muncă și capital, contradicția fundamentală a capitalismului. Intervențiile în economie, ale monopolurilor sau ale statului monopolist, se fac pe fondul unei economii de piață, bazată pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție. Lăsînd neschimbată esența structurii acestei economii, intervenția, de orice natură ar fi, nu poate înlătura disproporțiile caracteristice economiei capitaliste. Ea poate însă să le dea forme noi de manifestare. Inflația contemporană reprezintă o astfel de formă. Factorii de răspundere economică și politici din țările capitaliste dezvoltate acceptă aceste forme noi deoarece le consideră mai puțin periculoase din punct de vedere social.

Inflația contemporană reprezintă concomitent o formă de manifestare a crizei capitalismului monopolist de stat (pe plan economic și politic) și a keynesismului (pe plan teoretic). Analizînd dereglările economiei capitaliste din ultimul deceniu, numeroși economiști occidentali au scos în evidență într-un fel sau altul faptul că ele reprezintă neputința capitalismului mo-

nopolist de stat de a „vindeca” modul de producție capitalist de contradicțiile sale interne. Referindu-se la inflație, marxistul francez Philippe Herzog o caracterizează ca o manifestare a crizei întregului mecanism al capitalismului monopolist de stat. Chiar și sociologul nemarxist american Daniel Bell, în recenta sa lucrare „The cultural contradictions of capitalism” (ed. Basic Books, New York, 1976), consideră inflația ca o formă de manifestare a luptei de clasă în condițiile capitalismului contemporan.

Dacă se iau în considerare principalele implicații și fenomene însoțitoare ale inflației postbelice: dezechilibrul economic și financiar, criza economică, șomaj, ascuțirea luptei de clasă, se poate lesne observa că speranțele teoreticienilor și politicienilor occidentali legate de teoria și politica keynesiană, s-au năruit. În acest fel se explică și criticile, cîteodată foarte violente, ale unor economiști, politologi sau sociologi nemarxiști referitoare la keynesism și politicile care s-au bazat pe această teorie. J. K. Galbraith, nemulțumit de rezultatele practice ale keynesismului, cere o intervenție mai hotărîtă din partea statului în special în domeniul prețurilor. Pe de altă parte sînt cei care neagă eficiența oricărei intervenții și susțin reîntoarcerea la vechile „reguli de joc” ale economiei de piață. A. Sauvy, de pildă, în lucrarea sa „L'économie du diable” (ed. Calmann—Levy, Paris, 1976), propune revenirea la bazele teoriei economice clasice, pe care le apreciază a fi simple și precise, dar pe care economiștii contemporani — cum spune autorul — le ignorează și odată cu ei și factorii de decizie. Între aceste două atitudini se deschide un evantai de poziții bogat în nuanțe, dar foarte ferm în ceea ce privește condamnarea teoriei și politicii keynesiene ca „generatoare” ale tendințelor inflaționiste contemporane.

O politică antiinflaționistă „pe muchie de cuțit”

REPREZENTÎND o formă de manifestare a contradicțiilor reproducției capitaliste în condițiile capitalismului monopolist de stat, procesul inflațio-

nist caracterizează un nou „model” de creștere economică. Este vorba de „creșterea inflaționistă” caracterizată prin „stop and go”. Mecanismul ei, așa cum îl concep atât practicienii cât și teoreticienii ai economiei capitaliste contemporane, poate fi lesne dedus din cele prezentate anterior. Activitatea economică este stimulată prin creșterea prețurilor, prin inflație, iar când aceasta capătă proporții care riscă să deregleze ansamblul economiei se iau măsuri antiinflaționiste, care însă frânează creșterea economică. Când se ajunge la un echilibru „acceptabil” între șomaj, inflație și creștere, are loc relansarea economiei care însă nu poate fi durabilă deoarece intensificarea inflației impune din nou măsuri antiinflaționiste care încetinesc sau opresc creșterea economică. Acesta ar fi mecanismul „stop and go”.

Fiind conștienți de rolul pe care îl joacă inflația în creșterea economică capitalistă contemporană, mulți economiști occidentali o consideră inevitabilă. G. L. Bach, de exemplu, scrie: „Deși unii economiști apreciază că inflația în sine este un rău, ea trebuie acceptată ca un preț convenabil pe care politica guvernamentală fiscală și monetară trebuie să-l plătească în vederea asigurării locurilor de muncă pentru șomerii”. Ceea ce o astfel de afirmație ignorează în mod evident este actuala concomitență a inflației și a șomajului, fenomen căruia nu i se acordă în prezent șanse de dispariție.

Cum trebuie interpretate în acest context politicile antiinflaționiste despre care se vorbește atât de mult în ultimii ani? O trăsătură comună care poate fi observată în țările capitaliste dezvoltate constă în aceea că măsurile antiinflaționiste sînt primite fără entuziasm. Nu este vorba numai de reprezentanții clasei muncitoare, pentru care aceste măsuri înseamnă în practică reducerea puterii de cumpărare, ci și de

factori care participă la exercitarea puterii economice și politice. Atunci cînd lupta împotriva inflației devine prioritară printre obiectivele politicii economice a statelor, acestea înseamnă că măsurile luate nu mai stimulează în mod activ mecanismul economic capitalist contemporan. Or, stimularea acestui mecanism nu poate fi abandonată, ea fiind în mod obiectiv determinată de scopul producției capitaliste: profitul. Măsurile antiinflaționiste sînt acceptate de aceea în anumite limite, determinate pe de o parte de pericolul dezechilibrului economic, iar pe de altă parte de urmărirea relansării cit mai puternice a economiei. Această situație „pe muchie de cuțit” explică prudența cu care se adoptă și se traduce în viață măsurile de relansare a activității economice (experiența anilor 1975 și 1976 este edificatoare în acest sens) și totodată lipsa de entuziasm pentru combaterea inflației.

Scepticism justificat la adresa „creșterii neinflaționiste”

ÎN ACESTE ÎMPREJURĂRI sînt de înțeles căutările în direcția găsirii de noi soluții pentru o creștere economică „regulată”, „neinflaționistă”, pentru asigurarea unei „noi creșteri economice”. În Franța, de exemplu, aceste preocupări s-au concretizat în elaborarea unui „scenariu” testat pe ordinator al creșterii economice pe perioada 1976—1990, care proclamă intenția de a realiza între altele o activitate economică „decrispată”, reducerea inegalităților, resorbirea șomajului și a inflației, evitarea crizelor economice. În termenii unei analize apărute în revista franceză „Le Nouvel économiste”, „noua creștere economică” astfel defi-

nită este „o viziune seducătoare, dar vagă”. Iar încercările de a concretiza schemele de acest gen scot la iveală obstacolele persistente, tot mai des cumulate, pe care le ridică în calea realizării lor manifestările contradicțiilor reproducerii capitaliste contemporane.

Preconizînd strategii ce urmăresc obținerea unei creșteri „neinflaționiste”, factorii de răspundere din țările occidentale nu se grăbesc în practică să realizeze o redresare economică ce ar risca să-și piardă repede suflul. În locul unei astfel de perspective se preferă măsuri cu eficacitate vădit foarte limitată în domeniul ocupării forței de muncă a căror aplicare durează un număr mai mare de ani, deci care împovărează suplimentar clasa muncitoare. Această situație scoate în evidență pe de altă parte, odată în plus, felul cum inflația și șomajul în condițiile actuale se intercondiționează și se amplifică reciproc, agravînd situațiile de criză economică și îngreunînd ieșirea din criză.

Nu poate trece neobservat faptul că asemenea perspective sînt întrevăzute în țările occidentale nu numai pentru anii imediat următori, ci și dincolo de 1980, pînă la mijlocul deceniului viitor. Temeiul principal al unor astfel de prognoze rezidă în faptul că rata inflației va rămîne încă mult timp prea ridicată pentru a putea permite luarea de măsuri în vederea stimulării durabile a activității economice. Observații realiste din lumea capitalistă contemporană sînt, în general, sceptici atunci cînd este vorba de a ajunge la o creștere „echilibrată”. Scepticismul lor este justificat, deoarece este evident că ajungerea la o astfel de creștere, păstrîndu-se structurile fundamentale ale economiei capitaliste, nu are sorți de succes.

prof. dr. Eugen PRAHOVEANU

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Țările în curs de dezvoltare: ritmuri 1971 — 1975

UN RAPORT elaborat recent de ECOSOC asupra progreselor realizate în aplicarea Strategiei internaționale pentru cel de-al doilea Deceniu O.N.U. al dezvoltării și a Programului de acțiune referitor la instaurarea unei noi ordini economice internaționale face, între altele, bilanțul creșterii economice din țările în curs de dezvoltare în prima jumătate a deceniului actual.

Din datele prezentate în acest raport, privitoare la 105 țări nesocialiste în curs de dezvoltare (pentru care există cifre comparabile), rezultă că pentru 32 dintre acestea ritmul de creștere a fost negativ, respectiv produsul intern brut — raportat

pe locuitor — a fost în 1975 inferior nivelului din 1970. Ritmuri de creștere moderate (de 0—2,99% pe an) au înregistrat 45 de țări, care însumează însă 64,6% din populația totală a celor 105 țări.

În comparație cu deceniul precedent, în 17 țări ritmul de creștere economică a scăzut cu 0,6—1,9 puncte, iar în cazul a 32 de țări s-a încetinit cu peste 2 puncte procentuale, fiind în majoritatea cazurilor negativ.

Intrucît aceste două grupe includ țări cu o populație numeroasă (India, Pakistan, Mexic, Birmania, Egipt), se poate afirma că pentru majoritatea populației țărilor în curs de dezvoltare,

Rata medie anuală de creștere a P.I.B. pe locuitor în anii 1971-1975 ^x (în %)	Pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare		Din care					
	numărul țărilor	ponderea în lația totală (%)	America Latină și Insulele Antile	Africa	Asia	totală (%)		
Negativă	32	6,8	7	1,0	19	5,0	6	0,8
0-0,99	8	42,2	-	-	2	1,5	6	40,5
1-1,99	16	10,6	2	0,3	12	6,3	2	3,2
2-2,99	21	11,8	10	7,1	7	1,5	4	3,4
3-3,99	9	15,5	3	1,4	4	4,6	2	9,4
4-4,99	5	1,0	-	-	2	0,2	3	0,8
5-5,99	2	0,6	1	0,4	1	0,3	-	-
6-6,99	2	6,8	2	5,9	2	0,4	1	0,6
7 și peste	7	4,6	-	-	2	0,1	5	4,6
Total	105	100,0	25	16,1	51	19,9	29	64,0

^x Evaluat în prețurile anului 1970

Sursa: Nations Unies - Conseil Economique et Social, Doc.E/C.9/L.13; E/AC.54/L.93, pag.82

tare, prima jumătate a deceniului actual nu numai că nu a determinat o îmbunătățire a situației lor materiale, dar a condus la adîncirea decalajului față de țările capitaliste industrializate. Reiese de aici încă o dată caracterul imperios și stringent al eforturilor pentru instaurarea

unei noi ordini economice și politice internaționale, al așezării relațiilor dintre state pe baze echitabile, apte să contribuie la accelerarea ritmurilor de creștere economică din țările în curs de dezvoltare.

N. POPOV

„Tinerii șomeri — echivalentul unei națiuni“

„CIRCA 7 MILIOANE de tineri, „virtualmente o națiune“, după expresia unui studiu al Organizației Internaționale a Muncii, nu găsesc de lucru în țările capitaliste dezvoltate. În cifre absolute acest număr este mai mare decât oricând în trecut.

O.C.D.E., tinerii reprezintă 40% din totalul șomerilor, deși contează cu numai 22% în totalul forței de muncă, iar în țările Pieței comune, anul trecut, mai mult de o treime din șomeri aveau sub 25 de ani. În Anglia, la jumătatea lunii iunie a.c. ponderea de 6,2% a șomerilor în totalul forței de muncă era apropiată de cel mai ridicat nivel al ei din perioada postbelică. Imensa majoritate a celor 108 000 de persoane care au ridicat la 1 450 000 numărul șomerilor în această țară în ultima lună erau proaspeți absolvenți de școală, care nu și-au putut găsi un loc de muncă. Ținând seama și de absolvenții care urmează să intre pe piața muncii în luna următoare, se așteaptă ca șomerii să atingă în iulie efectivul record de 1,5 milioane oameni. În Italia, șomajul tinerilor licențiați universitari a fost unul din factorii determinanți ai numeroaselor demonstrații din ultimele luni (vezi fotografia), iar un studiu constată că din cei 132 000 absolvenți pe care universitățile îi vor produce anul viitor, numai ceva mai mult de jumătate vor putea găsi un serviciu corespunzător. În Franța 49% din cei 1,1 milioane șomeri au sub 25 ani, această proporție ridicată fiind privită cu îngrijorare de guvern în perspectiva alegerilor generale din martie 1978. O îngrijorare specială în legătură cu șomajul în rândurile tineretului a fost consemnată în comunicatul reuniunii la nivel înalt de la Londra a principalelor state occidentale. În luna mai a.c. Eficiența măsurilor adoptate se lasă însă așteptată, problema șomajului tineretului depășind cu mult conjuncturalul și ținând, după opinia chiar a unor experți occidentali, de o „maladie structurală“ a societății din țările respective.

R. P. D. Coreeană : automatizare in industrie

REALIZAREA înainte de termen a prevederilor planului șesenal în industria constructoare de mașini din R.P.D. Coreeană a permis sporirea producției sale globale de 2,4 ori ; în acest cadru producția de mașini agricole a crescut

cu 260%, cea de mașini-unelte — cu 160%, iar de mașini grele — cu 120%.

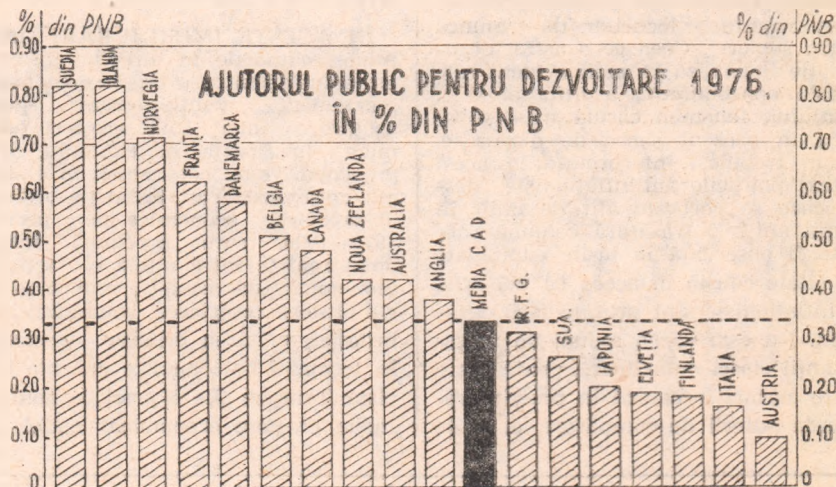
Un accent deosebit s-a pus, încă din primii ani ai șesenalului, pe modernizarea industriei de mașini-unelte și diversificarea producției sale, intrucit pe această bază se asigură introducerea accelerată a progresului tehnic în celelalte ramuri ale industriei, în agricultură, transporturi etc. Au fost puse în

funcțiune peste 70 de unități producătoare de elemente electronice, ceea ce a permis ca — în cadrul reconstrucției și extinderii unor mari întreprinderi — să fie introdusă pe larg automatizarea proceselor de producție, să se perfecționeze echipamentul tehnic pentru toate domeniile economiei naționale.

Asistența financiară în scădere

APORTUL REAL de resurse al țărilor OCDE la asistența financiară pentru țările în curs de dezvoltare a scăzut în 1976 cu 1—3% față de anul precedent. Această constatare, referitoare la ajutorul public, reprezintă concluzia principală care se degajă din ultimul raport anual al C.A.D. (Comitetul de

ajutor pentru dezvoltare, din care fac parte 17 țări membre ale O.C.D.E.). Evoluția semnalată în raport se grefează pe cunoscuta și îndelungată rămânere în urmă a ajutorului public occidental pentru dezvoltare față de obiectivul de 0,70% din P.N.B.-ul anual al țărilor respective. Anul trecut media asistenței financiare publice acordate de țările C.A.D., așa cum se poate vedea și din grafic, a reprezentat 0,33% din P.N.B., mai scăzută chiar decât în 1975 când fusese de 0,36%. La mijlocul deceniului trecut această pondere era de peste 0,40%, iar la începutul anilor '60 de peste 0,50%.

Șah și economie

ÎMPREJURAREA că alegerea variantelor optime ale comportamentului economic implică utilizarea unor categorii ca resursele, spațiul și timpul, punerea față în față a cheltuielilor și a rezultatelor și luarea deciziei, de regulă, în condiții de nedeterminare, oferă un temei — citim în revista EKO din Novosibirsk — pentru a extinde, prin analogie, unele norme ale jocului de șah la studiile, dezbaterile și polemicile cu caracter economic. Iată câteva din acestea : pentru a elimina orice alt mijloc de demonstrație decât prin argumente și contraargumente să se stipuleze foarte precis, încă de la începutul unei dezbateri, obiectivele urmărite și sensul noțiunilor utilizate ; intrucit scopul unei dezbateri este depistarea colectivă a adevărului, să se evite în replici alegerea — cum se întâmplă uneori — a argumentelor slabe sau nesemnificative ale oponentilor, trecând

cu vederea tezele serioase și corecte („este inadmisibilă lupta cu alte concepții prin ignorarea lor“) ; cu atât mai puțin se pot atribui oponentului cuvinte și idei pe care nu le-a exprimat, pentru a le putea combate apoi în mod elocvent ; este util ca cei care iau hotărârile să fie puși în condiții în care rezultatele propriilor hotărâri să se repercuteze asupra lor ; se recomandă ca oponentii să arate de la început cu ce sînt de acord, ce își propun să combată și pe baza căror premise acceptate de comun acord („nu pot exista divergențe acolo unde nu există o unitate de vederi măcar asupra unui singur punct“) ; să se discute doar ce este discutabil ; fiecare are dreptul să pună oratorului întrebări cu exigența unui răspuns univoc (da, nu, nu știu) ; se poate respinge o întrebare doar pe motivul că ea nu este bine pusă, că nu admite un răspuns univoc ; să se combată înorțimăția suplimentară, redundantă („adevărurile triviale“) ; să nu se admită mutarea centrului de greutate al discuției de la idei la autorul lor.

Clasa muncitoare — azi și în perspectivă

(Urmare din pag. 5)

grupă, a județelor dezvoltate industrial, comparativ cu grupa a doua a județelor, care cu toată creșterea accentuată în ultimul deceniu, sînt încă rămase în urmă, dar merg consecvent spre atingerea stadiului în care producția industrială din fiecare județ al țării va fi de minimum 10 miliarde lei, stadiu în care nu se va mai putea vorbi de județe nearmonios dezvoltate. Se realizează treptat, dar sigur, fenomenul de covârșitoare importanță arătat în Programul partidului și în legătură cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta cu claritate că: „În procesul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate se accentuează apropierea acestor clase, a tuturor categoriilor sociale, concurența lor armonioasă, se realizează ștergerea treptată a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală, dintre munca agricolă și cea industrială, apropierea continuă a condițiilor de muncă și viață ale oamenilor muncii de la sate de cele de la orașe, omogenizarea tot mai pronunțată a nivelului general de civilizație al societății noastre socialiste”.

Omogenizarea socială, spre crearea poporului muncitor unic

CONGRESUL consiliilor oamenilor muncii își va deschide lucrările sub semnul transformărilor înfăptuite pînă

în prezent în toate domeniile vieții economice, sociale și politice a poporului nostru — al creșterii continue a bunăstării sale materiale și spirituale, al dezvoltării conștiinței sale socialiste. Va fi un forum al democrației muncitorești, al afirmării dublei calități de producători și proprietari a oamenilor muncii, al afirmării personalității umane — a cărei expresie nouă, în socialism, este și necesitatea interioară de participare la conducerea societății. Se poate afirma că, păstrînd proporțiile, acest congres demonstrează stadiul atins în opera de promovare a omului nou și prefigurează acel stadiu spre care înaintează clasa muncitoare în condițiile în care societatea socialistă multilateral dezvoltată va fi un fapt împlinit.

Se cunosc previziunile din Programul partidului privind creșterea populației României la sfîrșitul deceniului viitor, cînd se va ajunge la 24—25 milioane locuitori. Recensămîntul de anul acesta a confirmat prevederile privind sporul de populație pînă în prezent și dă o imagine a vitalității poporului nostru și în viitor.

Noi argumente din recentul recensămînt vin și în sprijinul previziunii după care ponderea populației ocupate în industrie și construcții, în totalul populației ocupate, va ajunge în 1990 la circa 50%, în timp ce ponderea populației ocupate în agricultură — se va reduce pînă la 10—15%. În cadrul industriei va crește numărul muncitorilor în special în ramurile care joacă rolul

hotărîtor în promovarea progresului tehnic, putînd anticipa că, în ansamblu, resursele de muncă vor cunoaște în continuare schimbări importante în ceea ce privește structura și utilizarea lor. Toate aceste transformări sînt un corolar al dinamismului ritmurilor de creștere economică, al modernizării structurilor economice la nivelul național și teritorial, transpuse într-o creștere permanentă a nivelului de trai, a calității vieții în toate domeniile și a tuturor oamenilor muncii, în condițiile eticii și echității în raporturile sociale și de producție, mereu mai perfecționate. În acest cadru larg se conturează noi „parametri” ai procesului de omogenizare socială, de apropiere dintre munca fizică și cea intelectuală, de lichidare treptată a deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, dintre munca agricolă și cea industrială.

Clasa muncitoare va impulsiona procesul de omogenizare socială, în această clasă integrîndu-se treptat celelalte structuri ale populației — prin ridicarea societății la un nivel superior în ansamblul ei. Astfel se va ajunge la poporul muncitor unic preconizat în documentele partidului, direcție spre care se merge pe baza materială-tehnică-modernă, a educației și culturii socialiste, a producției, repartiției și consumului bunurilor necesare societății — științific stabilite.

Fără îndoială că toate acestea se vor transpune în viață prin acțiunea conștientă a oamenilor muncii sub conducerea partidului, Congresul muncitorilor ce se întrunește zilele acestea fiind o expresie a înaintării pe drumul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării spre comunism.

Forum democratic

(Urmare din pag. 3)

mului relațional și de organizare al societății, aspecte în mult mai mare măsură pendinte de natura democratică a acestuia decît de nivelul dezvoltării economice a diferitelor țări. Ele pun cu și mai multă putere în lumină virtualitățile intrinseci, de profund democra-tism, ale sistemului nostru socialist.

În societatea noastră socialistă sînt asigurate condițiile vitale de muncă și viață ale omului și se urmărește pe multiple planuri, prin numeroase mijloace, antrenarea efectivă a oamenilor muncii la procesul decizional, la conducerea societății — și aceasta ca o activitate superioară menită să asigure atît sporirea bunăstării materiale a oamenilor muncii cît și dezvoltarea complexă a personalității lor. În orînduirea burgheză oamenii muncii sînt puși adeseori în imposibilitatea de a găsi un loc de muncă, condiție esențială a existenței, dreptul uman cel mai elementar. Ei sînt exploatați, înstrăinați, iar aparatul social, subordonat intereselor capitalului, se identifică în tot mai mare măsură cu acela de oprimator al lor, al aspirațiilor lor de a-și exercita prerogativele de cetățeni activi și demni. Iată cum zgomotoasă „libertate” a individului de a face tot ce dorește se transformă în capitalism în nonlibertatea acestuia de a face ceea ce îi este esențialmente util lui, semenilor săi și societății.

Să mergem însă mai departe. O dovadă grăitoare a superiorității noastre socialiste o constituie și faptul că în țara noastră, în condițiile în care poporul concepe nemîjlocit și își făurește propriul său destin fericit, nimeni dinăuntru sau din afară nu are dreptul să se interpună acestei voințe. În sensul armoniei reciproce a intereselor membrilor societății și ca o necesitate liber înțeleasă fiecare este dator să facă ceea ce este util țării și mersului ei spre mai bine și ca atare ceea ce este util fiecărui cetățean al patriei. Dimpotrivă, în orînduirea burgheză sistemul „libertăților totale” subinscrie și „libertățile” fără nici o utilitate socială și care în schimb aduc daune atît omului cît și societății. Exprimă oare fenomenul hipu, pornografia, exhibiționismul sau alte fenomene de „formație” similară libertatea individului de a face ce dorește sau mai degrabă dezinteresat acut al unei societăți față de membrii săi? Și dacă, printr-o fericită coincidență, democrația înseamnă atît etimologic cît și în sensul ei cel mai nobil puterea poporului, este oare credibil ca poporul, oamenii care muncesc, să admită existența unor racile și

practici care poluează societatea, cinstea, frumusețea spiritului și demnitatea umană? Evident că nu!

Nu numai socialismul, orînduirea dreptății și a echității poate asigura înflorirea, pe toate planurile, a personalității umane. Egalitatea reală, democrația reală pentru cei ce muncesc, demnitatea omului muncii izvorită din rolul său efectiv de „viața întîia”, atît în procesul de conducere socială, cît și în cel de desfășurare a activităților, nu se poate asigura — așa cum sublinia secretarul general al partidului — „fără lichidarea deplină a asupririi omului de către om, fără înlăturarea claselor exploatare, fără desființarea tuturor inegalităților sociale și naționale”.

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII se înscrie în sensul tuturor celor arătate pînă acum ca un prilej de ridicare continuă a participării efective, conștiente a personalului muncitor la procesul de mobilizare superioară a resurselor din unitățile din economie, pentru înfăptuirea în cele mai bune condițiuni a sarcinilor sporite ale dezvoltării. Realizarea planului pe acest an ca și a planului pe anul următor, ale cărui coordonate majore au fost aprobate de recenta plenară a Comitetului Central al partidului, asigură dezvoltarea în ritm înalt a tuturor sectoarelor din economie, în condițiile accentuării pe mai departe a laturilor calitative ale acestei dezvoltări. Ori, îndeplinirea acestor importante și complexe sarcini, pe deplin fundamentate de dotările tehnice materiale și umane din economie, impune, ca imperativ de prim ordin, luarea unor măsuri energice pentru utilizarea superioară a capacităților existente, pentru ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții, luarea de măsuri hotărîte, pentru creșterea eficienței activității economice, și în acest cadru pentru reducerea substanțială a consumului de materii prime și energie, pentru creșterea mai rapidă a productivității muncii. O deosebită atenție trebuie acordată, totodată, creării tuturor condițiilor pentru îndeplinirea exemplară a planului de investiții, a planului de export, activități ce susțin, în ponderi importante, sarcinile de dezvoltare și creștere a economiei noastre.

Iată dar domenii largi în care creativitatea personalului muncitor, a consiliilor oamenilor muncii, însușirea largă a experienței înaintate, spiritul puternic emulativ al întrecerii socialiste, trebuie să se manifeste cît mai activ, evidențînd, o dată mai mult, creșterea responsabilității oamenilor muncii pentru sporirea avuției naționale, a propriei bunăstări materiale și spirituale a cetățenilor țării, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării României spre comunism.

CORELAȚII STIMULATIVE ȘI ECHITABILE

(Urmare din pag. 21)

trii și unii specialiști cu pregătire superioară. La această tendință vor contribui majorarea mai accentuată față de media pe economie a retribuțiilor tarifare ale muncitorilor îndeosebi în minerit, construcții-montaj, siderurgie, construcții de mașini, chimie, textile, pielărie, trecerea unor ramuri și meseriile la rețele tarifare superioare (fabricile de ciment, de zahăr, de ulei, activitatea de montaj și de conducere a utilajelor din construcții), creșterea retribuției maeștrilor, care vor constitui o nouă categorie de personal tehnic productiv și vor primi, la ultima gradatie, o retribuție cu cea 20° mai mare față de retribuția muncitorilor din categoria cea mai mare de calificare.

Aceste creșteri ale retribuțiilor nete în zona mijlocie a veniturilor se reflectă și prin îmbunătățirea coeficienților de ierarhizare ai diferitelor ramuri ale economiei naționale, și lărgirea diapazonului pentru muncitorii calificați categoria I bază de la 1.277 la 1.300, iar pentru muncitorii calificați categoria maximă bază, de la 1.783 la 1.810.

Prin aceasta se extinde evantaiul diferențierii echitabile a retribuțiilor nete. Corelații stimulative și echitabile se realizează și prin diferențierea ponderii de majorare a retribuțiilor nete pe ramuri între 27,8% pentru silvicultură și 33% pentru industria metalurgiei ferose, cocschimice ori neferoase, industria produselor din substanțe abrazive, din cărbune și grafit, ca și prin datele majorării în cele două etape ale retribuțiilor, care oglindesc și de această dată, în general, ordinea importantei sociale a ramurilor.

Tot pe linia menținerii și accentuării unor tendințe echitabile și stimulative se înscrie creșterea mai accentuată a retribuțiilor nete ale muncitorilor față de personalul TESA, pentru care retribuția tarifară netă sporește cu 27,8%, față de retribuția netă nominală pe economia națională, care sporește cu 38%. Această corelație se realizează și în agricultura de stat, unde retribuția medie netă a întregului personal sporește cu 35%, iar retribuția medie netă a muncitorilor sporește cu 36%.

O tendință deosebit de importantă prin care se reflectă menținerea și îmbunătățirea corelațiilor echitabile și stimulative (îndeosebi pentru stabili-

tea forței de muncă tinere și a bărbatilor în agricultura cooperatistă, este accentuarea mărimii veniturilor reale ale țărănimii pe o persoană activă. Pentru perioada 1976—1980 se constată și tendința pozitivă a depășirii creșterii retribuției reale a personalului (de 130,2%) de către veniturile reale ale cooperantilor, care cresc cu 133,4%. Pe de altă parte tot ca o tendință pozitivă se constată devansarea ca ritm și ca mărime absolută a veniturilor reale ale țărănimii din zonele necooperativizate de către veniturile reale ale membrilor cooperatori. La realizarea acestor corelații mai echitabile și stimulative contribuie și venitul net garantat care se majorează de la 887 lei la 1.400 pentru cooperatorii ce prestează 25 zile efectiv lucrate lunar în sectorul vegetal, de la 1.055 lei la 1.350 lei pentru cooperatorii din sectorul legume, vii și pomi și de la 1.307 lei la 1.650 pentru cooperatorii din zootehnie, echipele de udători electricieni, mecanizatori etc. în condițiile prestării lunare a aceluiași număr de zile efectiv lucrate.

Veniturile reale totale ale întregii țărănimii sporesc și ca urmare a participării ei într-o măsură mai mare la repartizarea fondurilor sociale de consum destinate fondului de pensii, alocațiilor pentru copii, ocrotirii sănătății, învățămîntului, culturii și altor ajutoare sociale așa cum s-a arătat înainte.

Pentru a realiza efectiv programul grandios de ridicare a nivelului de trai, sînt necesare în continuare mobilizarea și unirea eforturilor întregului popor pentru analizarea, descoperirea și folosirea tuturor posibilităților și rezervele în vederea creșterii producției și a productivității muncii, care trebuie să sporească în toate sectoarele de activitate (în industrie cu 55,1%, față de 50,7% cît a fost prevăzut), creșterea indicilor de utilizare a capacităților de producție, reducerea consumurilor de materii prime și materiale, îmbunătățirea calității produselor, reducerea cheltuielilor de producție și circulație, creșterea rentabilității producției și a beneficiilor suplimentare, promovarea largă a progresului tehnico-științific și realizarea la termen a programului de investiții, sporirea eficienței activității economico-sociale în toate sectoarele, pentru a se putea obține sporuri de venit net și venit național care asigură dezvoltarea pe o bază sigură a economiei noastre naționale și ridicarea bunăstării întregului nostru popor.

INTREBĂRI — RĂSPUNSURI

AUGUSTIN C. PLAIAN, Cluj-Napoca — Față de prevederile exprese ale art. 74 din Legea nr. 57/1974, aveți dreptul la retribuția prevăzută pentru funcția de șef contabil, dacă puteți dovedi că în perioada cît a lipsit contabilul șef ați îndeplinit efectiv această funcție, avînd înțelegerea răspundere ce îi revine.

NICOLITA COADĂ, Băilești — Intru-ait chiar din scrisoarea dv. rezultă că ați ocupat prin delegație, deci pe o perioadă determinată, funcția de epizootolog șef, este evident că această delegare nu poate fi echivalată cu încadrarea definitivă. În aceste condiții, revenirea dv. la funcția ocupată anterior determină și încadrarea corespunzătoare funcției de medic veterinar, retribuția avută temporar neputînd fi luată în considerare la stabilirea noilor drepturi de retribuție.

RADU M. TUCĂ, Slatina — Dacă la 1 noiembrie 1976 ați îndeplinit doi ani de activitate în funcția de economist, repartizat ca atare după absolvirea învățămîntului superior, aveți dreptul ca de la această dată să fiți încadrat la nivelul de bază al retribuției prevăzute pentru funcția ocupată. Faptul că ați fost retribuit, pînă la 18 septembrie 1976, cu retribuția prevăzută pentru anul I de activitate, nu poate determina aminarea datei de la care, potrivit Legii nr. 57/1974, trebuie să fiți încadrat cu retribuția prevăzută după absolvirea a doi ani de activitate.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 27 din 8 iulie 1977

— Din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Consiliului de Stat, a Consiliului de Miniștri 1

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

— Forum democratic de participare efectivă a clasei muncitoare la conducerea societății (Dan Popescu) 2

— Clasa muncitoare — azi și în perspectivă (prof. dr. Constantin Ionescu) 4

— Amplificarea continuă a participării masei la conducerea colectivă (Dan Condrea) 6

— Conducerea colectivă în acțiune. Observații pe marginea unei radiografii pe filiera: consultare, analiză, decizie (Dorin Constantinescu) 8

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Valcrificarea rezervei de îmbunătățire a folosirii mașinilor și utilajelor (Bogdan Pădure) 10

— Industrializarea lucrărilor la baza accelerării ritmului construcțiilor de locuințe (Gheorghe Ghițulică) 12

— Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice. Înnoirea, diversificarea și ridicarea nivelului calitativ al producției (Vasile Sechel) 14

— Dezbateri „R.E.” Reducerea cheltuielilor materiale (I) 16

— Pregătirea temeinică a producției anului viitor — condiție a îndeplinirii exemplare a prevederilor de plan (Toma Melinte) 13

TEORII • IDEI

— Corelații stimulative și echitabile între veniturile oamenilor muncii (Mircea Boța) 20

— Școli • curente • economiști. Criza vechii ordini internaționale în viziunea unor economiști contemporani (I) (dr. Sultana Sută-Selejan) 22

— Prospectiva socială și gîndirea românească (Mihai C. Botez) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Țări socialiste din Europa. Opțiuni în promovarea progresului tehnico-științific și dinamica înregistrării tehnice a muncii (R. Crețoiu) 25

— Fenomenul inflaționist și contradicțiile capitalismului contemporan (II) (prof. dr. Eugen Prăhoveanu) 28

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, 71131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Școlii”.

În luna iulie, lună de vîrf în turism

Întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante București vă oferă:

- 10 programe de excursii cu autocarul în toate zonele turistice ale țării;**
- drumeții montane în masivele Ceahlău, Făgăraș, Retezat;**
- cinci zile de recreere în Delta Dunării;**

**și
ODIHNĂ,
SATISFACȚII,
CONFORT**

**în stațiunile Litoralului
românesc al Mării Negre.**

Filialele I.T.H.R.

**funcționează după
următorul program:**

– zilnic de la 8,00

la 20,00

– duminică de la 8,00

la 13,00

I.T.H.R.

nou!

Trusa electrică „Miini indemnitate“

Cu ajutorul acestui aparat se pot efectua următoarele operațiuni :

— tăierea în fișii, la dimensiunile dorite a materialului izolant, laminatelor textolit, a sticlei organice, a furnirului etc. ;

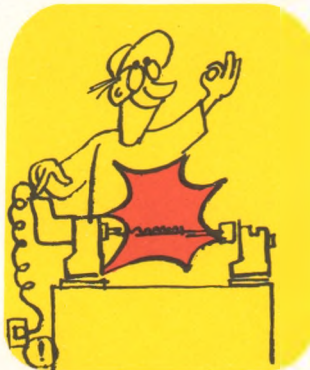
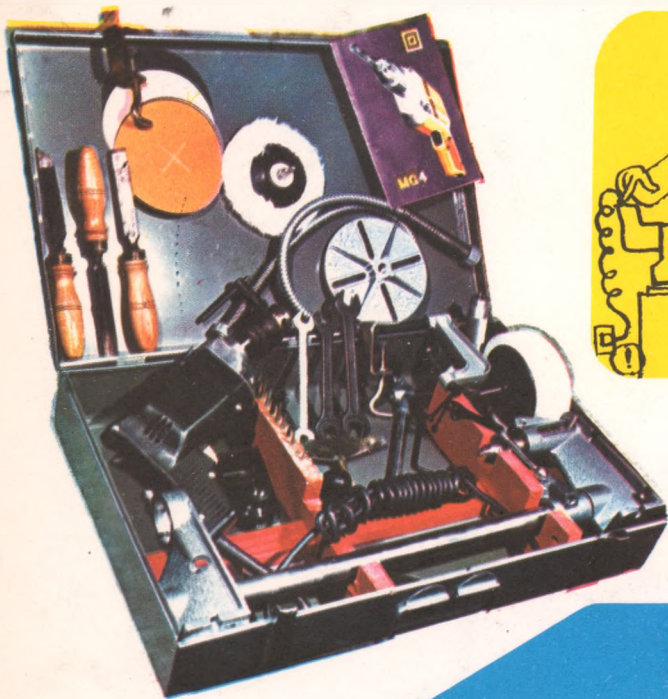
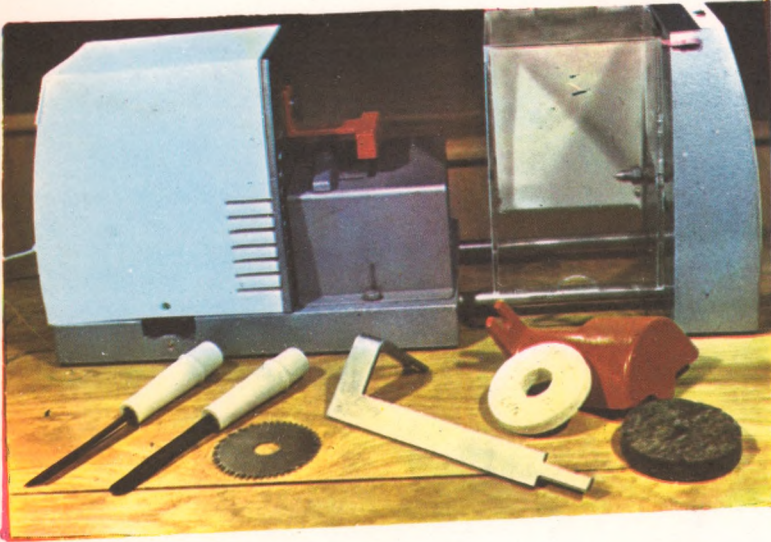
— ascuțirea burghiurilor, șurubelnițelor, daltelor de timplar, cuțitelor etc. ;

— lustruirea de inele, linguri, momeli pentru pești ;

— strunjirea preselor rotunde din lemn, figurilor de șah, minerelor pentru instrumente etc.

Trusa electrică „Miini indemnitate“ este acționată de un motor electric cu o putere de 250 W și se livrează cu un disc de șlefuit, fierăstrău circular, carcasa de protecție, daltă de timplar, pastă specială, șaibe, piulite diferite etc.

Prețul de desfacere este de 485 lei/bucata.

Trusa Faur

Utilizată pentru uzul gospodăresc, trusa „FAUR“ se compune din mașina de găurit MG4 și următoarele accesorii :

- dispozitiv păpușă fixă, mobilă și manșon ;
- dispozitiv piesă de mișcare ;
- dispozitiv șaibă de spălare ;
- dispozitiv cap de lustruit ;
- suport pentru găurit ;
- set de burghii ;
- discuri abrazive ;
- set de dălți pentru lemne ;
- subansamble mandrină

Cu aceste accesorii se poate executa o gamă largă de lucrări în gospodărie : lustruirea mobilei, a autoturismului, îndepărtarea de rugină a suprafețelor metalice, strunjirea lemnului, găurirea în metal și lemn, șlefuire etc.

Prețul de desfacere a unei truse: 2 346 lei.

De vânzare în toate raioanele și magazinele de specialitate ale comerțului de stat.

nou!